"KELEIVIS"
LITHUANIAN WEEKLY
Published by
J. G. Gegužis & Co.
EVERY THURSDAY IN BOSTON, MASS.
Represents over 4,000 Lithuanians in the City of BOSTON, 50,000 in NEW ENGLAND, and about 400,000 in the UNITED STATES.
THE BEST ADVERTISING MEDIUM.
Advertising rates on application.
All communications should be addressed to:
"KELEIVIS"
28 B'way, S. BOSTON, MASS.

KELEIVIS

"KELEIVIS"
DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS
Leidžia
J. G. Gegužis ir draugai.
PRENUMERATA METAMS:
Amerikoje.... .... $1.50
Kanadoje ir užrubežiuose.... $2.00
PUSEI METŲ:
Kanadoje ir užrubežiuose $1.25
Amerikoje.... .... 90 c.
Apgarsinimų kainos klausk laišku.
Kreipianties su kokiais nors reikalais, taip adresuokite:
"KELEIVIS"
28 B'way, S. BOSTON, MASS.

No. 18 Telephono No.: So. Boston 935-W.

SO. BOSTON, MASS., 2 Gegužės (May.), 12 m.

"ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER", FEBRUARY 23, 1905, AT THE POST OFFICE AT BOSTON, MASS., UNDER THE ACT OF CONGRESS OF MARCH 3, 1879."

Telephone: So. Boston 935-W

Metas VIII.

"Keleivio" No. 18 susideda iš 16 puslapių, kaina 5c.

Iš Rusijos.

Prėkyba.

1911 metais Rusija pardavė kitoms valstijoms javų už 735 milijonus rub. — tame skaitliuje kviečių už 258 m., miežių už 214 mil., rugių už 42 mil., avižų už 73 mil. rb. Girios išvežta užsienin už 141 mil., linų už 63 mil., žąsų ir kitų paukščių už 7 mil. rb. arklių už 11 mil., kiaušinių už 80 mil., sviesto už 70 mil. rb.

Rusija pati **pirko** iš kitų valstijų ukių mašinų už 44 mil. rb., silkių už 21 mil., "poniškos" žuvies ir vėžių į Rusiją įvežta už 30 mil., popieros už 24 mil. rb.

Bitininkystė menkėja, nes įvežta svetimo vaško už 5 mil., lygiai ir gyvulių veisimas—įvežta už 26 mil. rb., skurų, vaisių savų irgi neužtenka — pirkta svetimų už 11 milijonų rublių.

Užmušimai.

Ant rubežiaus tarp Rusijos ir Turkijos 27 kovo susidurė Rusijos kareiviai su turkais, 4 turkai užmušti.

Jubilėjus.

Kovo 25 sukako 100 metų nuo žinomo rusų veikėjo Gerceno gimimo. Šį jubilėjų rusai iškilmingai šventė.

Studentų pašalinimas.

Iš Peterburgo universiteto apšvietos ministeris Kaso pašalino 11 studentų, kaltinamų už kėlimą universitete riaušių.

Pagailėtas prasikaltėlis.

Ekaterinodark policmeisterio pagelbininkas Govlovko už nušovimą 3 kalinių pasmerktas mirtin, bet paskui gyvybė jam buvo dovanota. Dabar jis vėl teisiamas už pinigų dirbimą.

Garsi byla.

Kovo 20 pasibaigė garsi armėnų revoliucijinės partijos "Dašnakcutinu" byla. Ji tęsėsi 2 mėn. ir 3 dienas. Buvo kaltinama 159 žmonės už prigulėjimą prie "Dašnakcutino" ir ruošimą politiškų užmušimų. Iš 159 nuteista katorgon 55 žm. ir ištremiman įvairiam laikui. Kiti išteisinti.

Kareivių nedateklius.

Kareivijos valdyba praneša, kiek praėjusiais metais nesurinkusi ji jaunų kareivių. Didžiarusių, mažarusių ir baltarusių trukę — 1,696, kitų krikščionių — 5,225, žydų — 11,338, karaimų — 19, magometiečių 1,- išviso gi — 19,587.

ŽINIOS IŠ VISUR.

Kretos vargai.

Kreta, tai sala viduržemėnėse jurėse, apgyventa grekų, bet priklauso Turkijai, kuri ten savotiškai gaspadoriauja, kas iššaukia nuolatines suirutes ir sumišimus. Rusija, Vokietija ir Anglija mano tą salą užimti ir įvest "tvarką."

Italų pergalės.

Italija užėmė apie tuziną saliukių Ioniškime archipelage, tarp jų yra gana didelės ir garsios istorijoj Imbros ir Lemnos, kurios guli prie pat Dardanelių pertakos; tokiu budu dabar italai kontroliuoja susinešimus iš jurių pusės su Konstantinopoliu. Tarp kitų salų Taxos, Shios ir Samos taipgi italų rankose, kur išsodintą yra ginkluota italų kariumenė. Turkijai einas vis trumpiau.

"Olympic" streikas.

Ant laivo "Olympic," kuris yra beveik toks pat didelis kaip ir nuskendusiasis "Titanic" ir priklauso tai pačiai kompanijai, sustreikavo pečkuriai, viso į 300. Prie jų vėliau prisidėjo ir jureiviai-matrosai, laivas, pavažiavęs porą mylių nuo kranto, turėjo grįžti į Southampton, Angliją. Kompanija iš pasiutimo nežinojo ką daryt, todėl įprašė kapitoną kariško laivo "Cochrane", kad tas pastatytų streiklaužius, o streikierius areštavo už "riaušes." "Olympic'o" pasažieriai turėjo važiuoti kitais laivais. Priežastis streiko, tai stoka atsargos laivelių, išsigelbėjimui, pasitaikius nelaimei. Kompanija atsisakė pristatyt atsakantį laivelių skaitlių ir gimė streikas.

Kaimai tuštėja.

Francuzija yra užimta dabar klausimu, kaip sustabdyti žmonių bėgimą iš kaimų į miestus. Kaimuose nelieka darbininkų, o miestuose jų didelis perviršis. Vien tik į Paryžių kas metai pribuna iš kaimų po 25,000 ir 26,000 žmonių.

Daugiau kariškų pajiegų.

Anglijoj eina didelis judėjimas tarp turčių ir valdžios, kad butų paskirta daugiau pinigų laivyno sustiprinimui. Esą, reikia pastatyt bent 6 didelius laivus, kurie atsieis apie 12 milijonų, ir keletą povandeninių laivų. Mat, Vokietija skiria daugiau pinigų laivyno pagerinimui, tad Anglija bijo, kad neliktų silpnesnė, nes karės šmėkla ant Europos kabo.

Francuzija irgi nesnaudžia. Paskirta ten $575,000 orlaivių supirkimui. Dabartiniu laiku Francuzija yra tvirčiausia ore ir da vis stiprina savo pajiegas. Bijoma, kad prieš ją negalės niekas atsilaikyt, kada ji pilnai prisiruoš. Iš tos priežasties ir kitos valstybės plačiai svarsto apie orinę kariumenę, kuri yra pavojingiausia musų gadynėj. Francuzijos artilerija esanti geriausia visame pasaulij ir buk jau matosi, kad ji prie ko tai reigiasi.

Keno oras?

Šis klausimas dabar pastatytas prieš Paryžiaus teismus ir netolimoj ateitij turės but išrištas. Gyvenantieji apie miestuką Buc, arti Versalio, ukininkai apskundė orlaivininką M. Farmaną už jo paties ir jo mokinių lekiojimą ties jų laukais ir sodais ir padarytą blėdį tuomi lekiojimu. Ukininkai reikalauja, kad orlaivininkai neturėtų tiesos lekiot ties jų laukais mažesniame augštij, kaip 700 pedų.

Gabus orlaivininkas.

Iš Francuzijos miesto Toulouso praneša, kad orlaivininkas Roger Morin iškilęs augščiau už visus kitus orlaivininkus ir toliausiai nulėkęs. Ant jam surengto banketo kas tai pranešė, buk viena serganti mergina geidžianti matyt jį lekiant, bet negali. Jis liepė pristumt jos lovą prie lango ir ryte mergina išvydo jį lekiojant arti nuo jos namų.

Laivas išsigelbėjo.

Vokietijos pasažierinis laivas "Occident" atsimušė į ledus arti Rygos Baltijos jurėse. Kapitonas spėjo jį nukreipt prie kranto ir visi žmonės liko išgelbėti.

Apie plaukiojimą laivų.

Tarptautiškojo jurininkystės biuro komitetas turėjo svarstymą Bruselij apie gyvasties apsaugojimą ant jurių. Atsitiko tai dėl įvykusios katastrofos su "Titanic'u." Komitetas į rezoliuciją įrašė, kad nėra galima įvest naujų tarptautiškų permainų ant jurių, kol visos šalis, turinčios laivus, nesusivienis šiame atvėjuj.

Gabus orlaivininkas miršta.

29 bal. iš Paryžiaus telegrafuoja, kad garsiausis orlaivininkas Pierre Jules Vedrines, kuris lėkė iš Paryžiaus į Madridą, nukrito iš 50 pėdų augščio ir randasi mirtiname padėjime.

IŠ AMERIKOS.

Iššaukė kariumenę tvarkai užlaikyt.

Waterbury Conn. — Čia bėgije 7 valandų, 22 bal. buvo net 13 gaisrų. Didžiausia ugnis buvo kuri sunaikino City Hall. Žmonės nustebinti tokia gaisrų didžiuma, manė, kad jau visas miestas dega. Pasidarė didelis sujudimas; majoras Reever iššaukė 3 kompanijas milicijos su karabinais tvarką užlaikyti.

72 užmušta ir 157 sužeista.

Chicago, Ill. — Sulyg paskutinių žinių, tai siautusi pereitoj sąvaitėj audra Indianos ir Illinojaus valstijose užmušė 72 žmonės, o sužeidė 157.

Streikas ant geležinkelių atidėtas.

25,000 mašinistų streikas, kuris butų sustabdęs didesnę pusę šalies geležinkelių, likos atidėtas prašant S. V. valdžiai.

Streikai "legališki."

Teisėjas Pierce Massachusetts Superior Teismo nusprendė, jog darbininkų organizacijoms, kada darbdaviai sulaužo kontraktus, yra legališka iššaukti streiką. Klausimas pakilo iš to, kad tulo kontraktoriaus, didžiausio namų budavotojo, Fuller, sustreikavo darbininkai—unijistai. Fuller padavė uniją į teismą už padarytą jam per streiką nuostolį.

Geležinkelių streikai.

Ant 50 geležinkelių Ill. Mich., N. Y., Pa., Md., Ind., Mass., Conn., Me., Vt. ir N. H. gresia geležinkelių mašinistų streikas. Jie reikalauja pekėlimo algos, o kompanijos atsisako mokėt, sako, negalinčios. Dabar jie gauna nuo $120 iki $180 į mėnesį. Reikalauja, kad butų mokama nuo $160 iki $225. Kad nieko neveikiantiems magnatams tai gali mokėt tukstančius į mėnesį, bet darbininkams pareikalavus —tai sako, neišgali. Teisėjas Knapp ir komisijonierius Neill yra paskirti taikintojais. Viso į 26,000 mašinistų žada išeis į streiką.

Užsiuvo ligonije kempinę.

New York. — Jacob Weiss padavė į augščiausį teismą daktarus Otto Kiliamį ir H. Fisherį ant $10,000 už tai, kad jie darydami jam operaciją užsiuvo viduriuose kempinę, kurią jis ir dabar tebenešioja.

Kas šešios minutės užmuša žmogų.

Washington. — Kas šešios minutės ant Suv. Valstijų geležinkelių vis užmuša arba sužeidžia vieną žmogų. Tokią žinią senatui pranešė Oregono senatorius Chamberlain.

Nuputė miestelį.

Guthrie, Okla. — 20 balandžio viesula nuputė čia visą miestelį, neliko nė vieno namo ant vietos. Iš žmonių daug aukų, sulyginant su tokia katastrofa, nebuvo. Trįs liko sužeisti ir keliolika užmušta.

Jurės išmeta lavonus.

21 balandžio laivas "Mackay Bannet" telegrafavo, kad jis atrado 64 lavonus, plaukiojančius ant jurių. Bet nė vieno iš jų nepažino ir visus sumetė vėl į jures.

Amerikonus muša(?).

Mexico City, 29 balandžio. — Daugiau negu 200 amerikonų liko sulaikyti Meksikos mieste Mazaltan ir visi kiti amerikonai vakarinėj Meksikoj randasi pavojuj. Pranešama, kad keli amerikonai liko užmušti ir jų savastis sunaikinta. Prie Mazaltano stovi Suv. Valst. kariumenė, bet ji neveikia. Pasiųstas užklausimas į Washingtoną, ar nepradėti veikti. Galima laukt, kad Suv. Valstijos turės progą įsikišt į Meksikos reikalus.

Stoka kareivių.

Iš Washingtono ateina žinios, kad kariškojo laivyno skyrius yra labai susirupinęs apie gavimą bent 5,000 naujų kareivių. Pusė laivų esą tuščių, arba turi tokius kareivius, kurie nuo skeletų mažai ką skiriasi. Karės valdyba bijo, kad jeigu ir toliau taip mažai žmonių eis į kariumenę, tuomet laivynas visai negalės pasirodyt ant jurių ir nė viena šalis jo nebijos. Jieškoma budo, kaip pritraukt jaunus vyrus prie kareiviavimo. Matyt, amerikonai eina jau protingyn ir neapsiima but žmonių skerdikais.

Kongresas apie Japoniją.

Kongresas svarsto apie japonų kolionizaciją Meksikos pakraščiuos prie Ramiojo vandenyno, kur jie užėmė net 700 mylių prie jurių kranto ir tas plotas turi kelių mylių platumą. Esą atsiųsti japonijos žuvininkystės žinovai, agronomai ir inžinieriai, kurie daro tvarką kaip savo šalij. Suvienytos Valstijos bijo, kad Japonija neįsitaisytų sau geros stoties Meksikos pakraštij ir neimtų kirst į kailį dėdei Samui.

Numirėlius sunaudos.

Mieste Buffalo chirurgijos profesorius, daktaras R. Park apskelbė, kad greitoj ateitij galima bus mirusio žmogaus sąnariais pasinaudot atnaujinimui nesveikų sąnarių pas žmones. Jis viename laikraštij, kuris sutinka su jo teorija, aiškina Amerikos daktarų draugijai, kokiu budu tai bus galima parodyt. Esą, kada žmogus miršta, jo organai pasilieka sveiki, išskiriant kelis, kurie atėmė gyvastį. Taip mirtis gali sekti nuo smegenų arba širdies, o kitos kuno dalįs, daleiskime, lieka sveikomis, todėl jas galima pričėpyti prie kito žmogaus, kurio ta ar kita dalis yra susigadinus. Juk ir medžius taip yra galima čėpyti.

Tokiu budu kiekviena kuno dalis gali but sunaudota. išimant nesveikasias.

Jis sako, kad užtektų sunaudot vieną kuną, kad pataisyt 50 nesveikų žmonių. Dantįs, kaulai, mėsa ir raumenįs gali but pavartoti sveikatos sugrąžinimui ir gyvasties atnaujinimui. Šimtai dabar negalimų ir kenksmingų operacijų pasidarys lengvomis.

Jis duoda pavyzdį, kad jeigu netikėtai sutiktų mirtį jauna moteris, jos gyslos ir kitos sveikos kuno dalįs umai gali but pridėtos į ligonių tas vietas, kur per operaciją liko tie sąnariai išimti. Dantįs, esą, galės but ištraukti iš numirėlio ir įdėti į iškritusių dantų vietas — ir jie prigys.

Senatorius cypėj.

Ohio valstijos senatorius Andrews, republikonas, ir senatoriaus maršalas Diege, demokratas, gavo po 9 mėnesius kalėjimo už kyšių ėmimą.

Streikas Willimatic.

1500 darbininkų iš American Thread Co. išėjo ant streiko po vadovyste I.W.W. ir reikalauja pakėlimo algos ant 10 nuošimčių. Organizatorius stengiasi išvadint į streiką ir unijistus iš American Fed. of Labor, kurie tebedirba, ir tokiu budu priverst kompaniją pasiduoti.

Mergaitė kars žmogų.

Mercer paviete, Pennsylvanijoj, jauna mergaitė yra šerifo pagelbininke. Šerifas šiuomi laiku serga, o tulas Valka Ankorich yra nuteistas ant pakorimo už žmogžudystę, ir taip jauna mergaitė turės žmogžudžiui virvę ant kaklo užnert.

Saliuninkai miršta

"Presse Medicale" Paryžiui paduoda statistiškas žinias apie saliuninkų didelį mirtingumą.

Pačiam Paryžiui paprastai mirtingumas vyrų tarp 30 ir 49 m. yra 36 iš tukstančio, saliuninkai-gi miršta 47 iš tukstančio. Šveicarijoj miršta jų 43 iš tukstančio tame pačiam amžiuje.

Angliškos skaitlinės štai ką paduoda: Per tam tikrą laiką paprastų žmonių miršta 1,000 iš 64,000, bet saliuninkų 1521, taigi ant pusės daugiau. Amerik. apsaugos kompanijos nepriima saliuninkų į apsaugos skyrius.

VISŲ ATIDAI.

Gauname iš visur nuo agentų ir pašalinių žmonių didelį reikalavimą "Keleivio" No. 17. Teiksites niekas daugiau nereikalaut, nes išsibaigė. Geistina, kad žmonės užsiprenumeruotų laikraštį, tuomet gautų kiekvieną numerį.

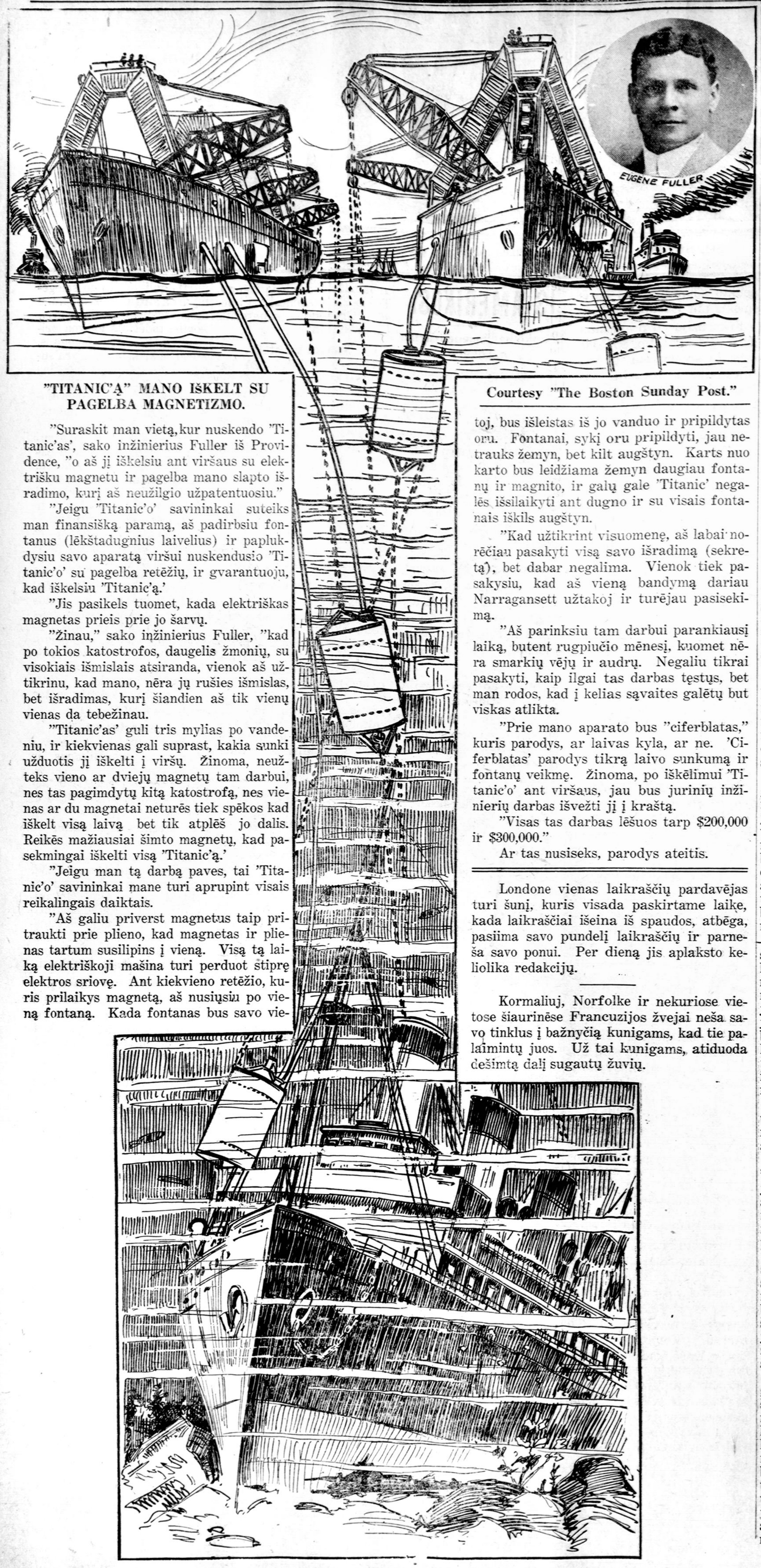

Courtesy "The Boston Sunday Post."

"TITANIC'Ą" MANO IŠKELT SU PAGELBA MAGNETIZMO.

"Suraskit man vietą, kur nuskendo 'Titanic'as', sako inžinierius Fuller iš Providence, "o aš jį iškelsiu ant viršaus su elektrišku magnetu ir pagelba mano slapto išradimo, kurį aš neužilgio užpatentuosiu."

"Jeigu 'Titanic'o' savininkai suteiks man finansišką paramą, aš padirbsiu fontanus (lėkštadugnius laivelius) ir paplukdysiu savo aparatą viršui nuskendusio 'Titanic'o' su pagelba retėžių, ir gvarantuoju, kad iškelsiu 'Titanic'ą.'

"Jis pasikels tuomet, kada elektriškas magnetas prieis prie jo šarvų.

"Žinau," sako inžinierius Fuller, "kad po tokios katostrofos, daugelis žmonių, su visokiais išmislais atsiranda, vienok aš užtikrinu, kad mano, nėra jų rušies išmislas, bet išradimas, kurį šiandien aš tik vienų vienas da tebežinau.

"Titanic'as' guli tris mylias po vandeniu, ir kiekvienas gali suprast, kakia sunki užduotis jį iškelti į viršų. Žinoma, neužteks vieno ar dviejų magnetų tam darbui, nes tas pagimdytų kitą katostrofą, nes vienas ar du magnetai neturės tiek spėkos kad iškelt visą laivą bet tik atplėš jo dalis. Reikės mažiausiai šimto magnetų, kad pasekmingai iškelti visą 'Titanic'ą.'

"Jeigu man tą darbą paves, tai 'Titanic'o' savininkai mane turi aprupint visais reikalingais daiktais.

"Aš galiu priverst magnetus taip pritraukti prie plieno, kad magnetas ir plienas tartum susilipins į vieną. Visą tą laiką elektriškoji mašina turi perduot stiprę elektros sriovę. Ant kiekvieno retėžio, kuris prilaikys magnetą, aš nusiųsiu po vieną fontaną. Kada fontanas bus savo vietoj, bus išleistas iš jo vanduo ir pripildytas oru. Fontanai, sykį oru pripildyti, jau netrauks žemyn, bet kilt augštyn. Karts nuo karto bus leidžiama žemyn daugiau fontanų ir magnito, ir galų gale 'Titanic' negalės išsilaikyti ant dugno ir su visais fontanais iškils augštyn.

"Kad užtikrint visuomenę, aš labai norėčiau pasakyti visą savo išradimą (sekretą), bet dabar negalima. Vienok tiek pasakysiu, kad aš vieną bandymą dariau Narragansett užtakoj ir turėjau pasisekimą.

"Aš parinksiu tam darbui parankiausį laiką, butent rugpiučio mėnesį, kuomet nėra smarkių vėjų ir audrų. Negaliu tikrai pasakyti, kaip ilgai tas darbas tęstųs, bet man rodos, kad į kelias sąvaites galėtų but viskas atlikta.

"Prie mano aparato bus "ciferblatas," kuris parodys, ar laivas kyla, ar ne. 'Ciferblatas' parodys tikrą laivo sunkumą ir fontanų veikmę. Žinoma, po iškėlimui 'Titanic'o' ant viršaus, jau bus jurinių inžinierių darbas išvežti jį į kraštą.

"Visas tas darbas lėšuos tarp $200,000 ir $300,000."

Ar tas nusiseks, parodys ateitis.

Londone vienas laikraščių pardavėjas turi šunį, kuris visada paskirtame laike, kada laikraščiai išeina iš spaudos, atbėga, pasiima savo pundelį laikraščių ir parneša savo ponui. Per dieną jis aplaksto keliolika redakcijų.

Kormaliuj, Norfolke ir nekuriose vietose šiaurinėse Francuzijos žvejai neša savo tinklus į bažnyčią kunigams, kad tie palaimintų juos. Už tai kunigams, atiduoda dešimtą dalį sugautų žuvių.

Da apie nuskendimą "Titanic'o."

Nors naktis buvo gana šviesi, bet sargai neužmatė, jog didžiausias jurių karalius bėga greitumu apie 30 mylių į valandą stačiai ant ledinio kalno, augštumo apie 300 pėdų. Kada ledyną patėmijo buvo jau pervėlu. Nors laivą pasuko visu greitumu, kad beveik ant vietos užsisuko į kairiąją pusę, vienok pro ledų kalną jau nesuspėjo prasisukt. Mat, dalis ledyno buvo po vandeniu ir, nors laivo nosis neužgavo, bet besisukant povandeninė dalis to ledinio kalno kaip kirpte perkirpo laivą per tris ketvirtdalius laivo. Susitikimas su ledu buvo taip nežymus, kad lošiantieji kazyroms nė nuo stalų neatsikėlė, o kurie buvo ant viršaus, nuėjo, jau po susdurimui, sau ramiai gulti. Vienok greitai užtėmyta, kad mašinų ruimai pilni vandenio. Visu greitumu apsaugos laiveliai pradėti leisti žemyn į kuriuos iš pradžių žmonės, nenujausdami pavojaus, nenorėjo da lipti. Bevieliniu telegrafu duota žinia į visus kraštus šaukianti pagelbos. Toj apylinkėj buvo daug laivų. Laivas "Mount Temple" buvo vos tik 45 mylias atstu ir matė net žiburių signalus šaukiančius pagelbos. Taipgi vienas trimastis žėglinis laivas buvo apie 30 mylių nuo vietos kur "Titanic" skendo. Podraug laivai "Birma", "Californian", "Virginian", "Baltic", ir "Olympic" buvo toj apielinkėj, nuo 75 mylių iki 180, bet nors ir atjautė, kad "Titanic" skęsta, vienok per ledus jokiu budu negalėjo prisimušti iki skęstančiojo.

Kada "Carpathia" dasigavo, tai "Titanic" buvo jau nuskendęs ir viską ką galėjo padaryt, tai surinkt laivelius su likusiais žmonėmis. Nekurie išgelbėtieji buvo per tris valandas vandenij, o kiti buvo susilipę ant ledo. Keletas iš išgelbėtų išėjo iš proto, daugybė buvo su nušalusiomis rankomis ir kojomis.

Kada jau laivas pradėjo skęst ir žmonės mušties prie laivelių, keli iš laivo viršininkų pradėjo šaudyt į žmonių burį, kad numalšint juos. Idant suvaldyti italijonus ir irlandiečius, kurie buvo daugiausiai trečioj klesoj, tapo užrakintos durįs: keli šimtai darbininkų ir darbininkių nuskendo užrakyti kartu su laivu.

Taigi, laivo vidurij, ar tai tyčia uždaryti, arba kurie nepaspėjo išlipt, nuskendo apie 1100 žmonių.

Dabar išsiųstasis laivas "Mackay - Bennett" sužvejoti nuskendusiųjų, jau atplaukė į Halifax, Canada, ir atvežė apie 200 kunų. Kuriuos pažino giminės arba pažįstami, tuos pasiėmė, o tuos, kurių niekas neprisisavino, kompanija palaidos savais kaštais. Apie 100 kunų sužvejojo jurėse, bet jie buvo taip sudraskyti, sumušti, arba žuvių apkramtyti, jog niekas negalėjo jų bepažinti, ir todėl paskandino atgal.

Kapitalistų laikraščiainet gieda hymnus apie didvyriškus darbus keletos milijonierių, kurie paskendo sykiu su laivu. Girdi: "Mat, koki jie geri, kad leido moterims ir vaikams išsigelbėt," bet apie žuvusius su viršum tukstantį darbininkų, kurie tyčia buvo užrakinti, kurie jokiu budu negalėjo išeit ant viršaus nė išsigelbėt, neištaria nė žodžio.

Peržvalga.

Kas jie?

"Worcester Daily Telegram" rašo, kad 19 balandžio Worcesterij buvęs vaizbos komiteto metinis balius, kur buvo sukviesta keli šimtai svečių. Ta biznierių organizacija užsikvietė tarp kitų ir pulkininką Sweetser, tą atsižymėjusį kareivį Lawrence'o streikierių malšinime, ir generolą Pearsoną, kurio kariumenė malšino Massachusetts valstijos streikierius. Pasirodo, jog biznieriai nėra darbininkų draugais, o aršiais jų priešais. Jų užkviestasis generolas kalbėjo prieš svečius: "Šiandieninė armija negali susilyginti su ta, kokia buvo 100 metų atgal... Kad turėti atsakančias mušiui pajiegas, męs privalome norėt muštis ir žinot, kaip muštis. Lawrence'o milicija vartojo naują budą ir bauginimą. Galėjo tai valstijai atsieit $200,000 kol liko padaryta tvarka, bet kada liga atsirado, reikalinga yra stipri ranka jos prašalinimui.

"Jųs turėjote nesmagumą jusų Worcester'io pavieto mieste Barre. Tas Worcester'io pasiustas policistų burys, kuris ten veikė, atliko geriausį darbą iš visų, kiek visuomenė žino. Jie padarė daugiau, negu žinojo."

Skaitytojai girdėjo, kad tie gerieji policmanai šaudė į žmones, vadinasi, jie atliko geriausį darbą, ir geriau negu žinojo. Turbut, generolui gaila, kad kiti policistai nežinojo, kad šaudyti į žmones yra geriausis darbas.

Paskui stojo kalbėti tas, iš kurio malonės krito keli žmonės negyvais Lawrenceo streiko laike; kuris sužeidė daugelį, vertė tukstančius badauti, rodydamas durtuvą, kas drįs pasipriešinti; kuris sumušė vaikus ir moteris ant Lawrence'o stoties. Skaitytojai jį žino. Tai pulkininkas Sweetser. Štai jo žodžiai: "Lawrence'o gyventojai buvo verčiami peržengt įstatymus. Vertė juos organizuotų vadovų gauja, kuriems, aš tikiu, nerupi darbininkų reikalai." Matyt, Sweetseriui labai rupi, kad jis net durtuvais malšino išbadėjusius darbininkus.

Toliaus pulkininkas sako: "Kada męs pribuvome į Lawrence, tai tik pirmą sykį pagal mano žinojimą atsitiko taip, kad Massachusetts milicija liko sutikta be paguodonės. Ją sutiko švilpimu ir įvairiais keiksmais..."

Mat, pulkininkas norėtu, kad žmogžudžius, kurie pribuvo sulaužyt streiką, kas sutiktų linksmai. Lawrence'o gyventojai parodė, kad pas juos nėra vietos profesijonaliniams žudikams ir paskutinio kąsnio duonos vagims, nors netiesioj to žodžio prasmėj.

Rodytųsi, kad tokiems žmonėms šioj šalij turėtų but vieta kalėjime, vienok jie gauna dideles algas, vadinasi garsiais ir kiltais vyrais.

Lawrence'iečiai parodė,

kaip reikia atsinešt į tokius žmones, ir darbininkai tą pavyzdį seks.

POLEMIKA IR KRITIKA.

Atsakymas p. A. Olszewskiui.

"Lietuvos" No 13 Olszewskis duoda pipirų "Keleiviui" ir "Kovai," kad tie pranešė, kad Balevičia (dabar persikrikštyjęs į Balutį) liko "Lietuvos" redaktorium. Tarp kitko štai jis ką pasako: 1. "'Lietuva' buvo, yra ir bus visuomenės laikraščiu, ne organu kokios klikos ar partijos. "Lietuva" geriau supranta lietuviškos visuomenės reikalus ir daugiau juos atjaučia už Narkunų Jurgį ir 'Keleivį'."

Matomai Olszewskis labai gerai moka pasigirt. Na, o męs norime paklaust p. Olszewskio, kokios visuomenės organu "Lietuva" bus? Balevičią męs pažįstame kaipo gerą atžagareivį, žinome, kad jis visur stengiasi griaut pirmeiviškas lietuvių organizacijas, žinome ir tai, kad "Lietuva," kaip tik p. Šerno įtekmė ten sumažėjo, nukrypo į atžagareivišką pusę. Pereitais metais "Lietuvos" antrininkai redaktoriai ir korespondentai pliauškė nebuvusius daiktus ant pirmeiviškų laikraščių. Pasižiurėk, p. Olszewski, 1911 m. bile kokį numerį "Lietuvos," o ypatingai atvažiavus žvejot dolerių "švečiams-nebuvėliams," ten atrasit kaip kvailai ir begėdiškai šmeižėt visus lietuvius pirmeivius ir jų laikraščius. Rementis ant to galima tvirtint, kad "Lietuva" įgavus Balevičiaus pakraipą liks grynai **atžagareiviškos** visuomenės laikraščiu. Dabar pažiurėkim, kaip p. Olszewskis myli lietuvišką visuomenę ir ją guodoja. Anais metais pardavinėjo lotus Arkanso valstijoj. Jis gana gerai žinojo, kad tose balose viešpatavo geltonasis drugys ir kad gyvent ten negalima. Bet įkalbėjo tiems žmonėms, kad ten viskas gerai, paėmė nuo jų pinigus ir apie 200 ypatų nusiuntė ant pražuties. Kurie turėjo pinigų, tiems pavyko šiaip taip išbėgt, o kiti visi nuo drugio išmirė. Olszewskis myli ir pirmeiviškas lietuvių draugijėles. Štai, kada pirmiau "Tėvynės Mylėtojų Draugija" buvo grynai pirmeiviška, jos triusu tapo atspauzdintos kelios gero turinio knygutės ir buvo dalinamos beturčiams dovanai, o p. Olszewskis, kurios buvo jam tik paduotos spauzdint, atsispauzdino po kelis tukstančius viršaus ir jas pardavinėjo, ir tai da už augštesnę kainą. Nekalbant apie smulkesnius dalykus, priverstas esu prirodyt faktais, kaip p. Olszewskis myli lietuvių visuomenę. Matant, kaip dalykai stovi, aš laikiau už pareigą visuomenei tai pranešti, kad "Lietuvai" netekus Šerno, susilauksime naują peilį, kuris nepasigailės purviniausių įrankių, kad tik apšmeižti pirmeiviškąją lietuvių visuomenę. Nors tas pranešimas buvo padarytas mano, vienok p. Olszewskis kaipo atviras doriškas bonkrutas kabinasi prie "Keleivio" ir, neturėdamas jokių faktų, pliovoja, buk "Keleivį" išleidinėja žydai." Olszewski, jeigu neesi smalavyriu", parodyk faktus, o nevartok juodašimčių taktiką, nes męs tam nepatikėsim. Męs žinom, kad "Keleivį" išleidžia Jurgis Gegužis ir draugai (reikia paminėti, kad p. Olszewskis ir pats gerai žino, kas "Keleivį" išleidinėja, nes turi su leidėjais reikalų. Pagaliaus, jeigu jis butų norėjęs tikrai sužinot, jis galėjo atsikreipt į Boston City Hall, iš ten butų gavęs net ir dokumentus, kad "Keleivis" priguli Jurgiui Gegužiui ir Stanislovui Mikalkevičiui - Michelsonui. Matysim, ar p. Olszewskis kaipo "nesmalavyris" tą padarys dabar ir atšauks. Red.), tai iš kur tos paskalos, kas jas leidžia, ar ne "Lietuva." kurias parašė net pats leidėjas Olszewskis? Ar galima rast da biauresnių dalykų ir ar už tokius darbus galima kitaip pavadint "Lietuvos" leidėją, kaip juodašimčių vadovu.

Apie p. Šerną daugiau nekalbėsim, laikas parodė privestus atsitikimus, laikas parodys ir tai. Palauksime!

Narkunų Jurgis.

Kur faktai?

Balandžio 21 d. pietinėj Chicagos dalij buvo parengtas per L. S. S. 170 kp. vakaras su prakalbomis, muzika ir šokiais. Nežiurint į gana smarkų lietų, žmonių susirinko pusėtinai ir laike prakalbų ramiai užsilaikė. Tik labai gaila, kad tą tiesų kelią sunku rasti, kuris vestų prie išganymo, nes tie, kurie vadinasi rodytojais tikro kelio, padaro dideles klaidas (žmogus ne mašina ir klaidos nekurios atleistinos, bet melagystės niekuomet negalima atleisti, kuri tapo šiame susirinkime viešai išreikšta). F. Drutchas, kalbėdamas apie Chicagos ir Milwukees miesto socijalistų veikimą pasakė, kad majoras Seidel laike streikų tenai streikuojantiems rubsiuviams davė po revolverį ir liepė gint savo reikalus užmušinėjant streiklaužius.

Minėti žodžiai yra melagystė, kokia dar ant Milwaukee's socijalistų nebuvo užmetama nė nuo kapitalistiškų partijų, nė kunigų. Negalima tykėti, kad socijalistas panašiai išdrįstų elgtis, o ypatingai miesto viršininkas. Męs socijalistai branginam kiekvieno žmogaus gyvastį ir pripažįstam, jog kiekvienas turi lygią tiesą gyventi ant svieto. Męs turime ramų kelią apgynimui savo reikalų — tai vienybė ir solidariškumas, o ne teroras. Pagal F. Drutchą išeitų, jog vieton social-demokratų Milwaukee valdė anarchistai. Teroras yra priešingas socijal-demokratų platformai ir kokią tiesą F. D. turi panašiai kalbėti?

Męs, Socialis Party nariai, reikalaujam nuo F. Drutcho faktų ant tų žodžių.

Toliaus F. D. sako: "Aš jums prižadu už 20 metų socijalistišką republiką." Aš nesuprantu, kaip jis gali prižadėt, kas neprižadama. Kuomet visas proletarijatas sukils prieš kapitalistiškąją valdančiąją klesą, tik tuomet įvykdįs socijalistišką republiką patįs susipratusieji darbininkai, o ne F. Drutchas ar kitas kas.

Antras kalbėjo Dundulis apie vargus lietuvių darbininkų Amerikoje; pavadino Lietuvą šventa žemele, laiminga šalia ir panašiai, pagyrė lietuvišką kirvį ir ratelį, o nepasakė, ko lietuviai važiuoja į prakeiktą Ameriką prie mašinos. Paskui jis sako: "LSS. išgelbės iš baudžiavos darbininkišką klesą šioj šalij — organizacija, kuri žydi visame pasaulije."

Man įstabu darosi iš tokios L. S. S. spėkos šioj šalij, kurios nė per akinius nematyt ir man žingeidu, kokiu keliu L. S. S. mano panaikint vergiją šioj šalij, kad jos nematyt politikoj? (L. S. S. remia politikoj Socialist Partiją. Red.). Šioj šalij tik politiškai darbininkiška klesa gali but paliuosuota iš vergijos, stovint jai solidariškai už savo reikalus ir remiant savo partiją—Socialist Partiją, kuri ir rodo tikrąjį kelią ir kiekvienas darbininkas turėtų prigulėt ir remti. Lietuviai privalo tvert Socialist Party lietuviškus skyrius ir bendrai veikti ant politiškos dirvos. Jau prie S. P. yra apie 200 lietuvių 7-se S. P. L. S. brenčiuose, kurie kviečia kiekvieną dorą lietuvį darbininką prisidėt.

A. A. Wasilewski.

Yla nelenda iš maišo.

Ponas J. S. Pruselaitis, apvaginęs mane pavogime p-lės Račiutės laiško iš 17 balandžio, man šitaip parašė:

"Į trečiųjų teismą **neisiu**, nes ir be teismo galite darodyti, kokiu keliu tas laiškas į Tamistos rankas pateko.

"Jeigu Tamista jaučiatės nėsąs tuomi (vagim), kuomi aš per No. 13 "Keleivio" įtariau, tai darodykit faktiškai prieš Račiutę—Herman, kokiu keliu tas laiškas Tamistai pateko; tada aš per tą patį "Keleivį" atsiimsiu ant Tamistos įtartus žodžius, irgi atšauksiu mano išreikštas nuožvalgas ant kitų asmenų. O pakol kas pasilieku prie tų pačių nuožvalgų kaip esmi."

Aš-gi pasiaiškinsiu prieš p. Pruselaitį, jogei nesijaučiu tuomi įtartu vagim, ir nors pažadėjau parodyt tikrąjį vagį trečiųjų teisme, bet p. Pruselaičiui atsisakius nuo trečiųjų teismo, aš ir atsisakau landinti ylą iš maišo, t. y. parodyti tikrąjį vagį, ir palieku p. Račiutei—Herman faktiškai darodyti, kokiu keliu tas jos laiškas pateko į mano rankas, idant p. Pruselaitis galėtų atsiimt savo "vagį" ir "deglįją." P-lė Račiutė—Herman viską apie tai žino kuogeriausiai. **P. Mikolainis.**

KORESPONDENCIJOS

SCRANTON, PA.

Čia tapo parengtas didelis susirinkimas Scrantono lietuvių su prakalbomis 21 d. balandžio, Auditorium svetainėje. Prakalbos prasidėjo 2-rą valandą po pietų. Susirinkimo tikslas buvo paduotas šitokis:

1. Turime dvi lietuviškas parapijas šiame mieste, tarp kurių eina vaidai ir nesutikimai sykiu su neapykanta ir užmėtinėjimais vienų kitiems. Nežinia dėlko.

2. Esame visai silpni ir toli pasilikę nuo kitų tautų apšvietoje, nes neturime atsakančių vadovų ir mokytojų kaip iš morališkos pusės, taip ir iš tautiškos, pirmeiviškos.

3. Geidžiame, kad musų dvasiškieji mokytojai išguldinėtų viršminėtus klausimus, sustiprintų dvasioj, paaiškintų, kas yra tikrai katalikiška bažnyčia, ir kaip reikia mums lietuviams užlaikyti ją.

Iš tos priežasties meldžiame širdingai gerbiamus kunigus S. Mickiavičią ir J. Kurą, kad atsilankytumete viršminėtame susirinkime. Turime viltį, kad mųs prašymas nebus atmestas.

Dėl meilės Kristaus ir bažnyčios, taipgi motinos Lietuvos, musų brangios tėvynės, malonėkite atsilankyti ir nurodyti ir pamokinti kas link tikėjimo.

Prisirinko kupina svetainė žmonių, senų ir jaunų, kaip vyriškos lyties, taip ir moteriškos; pribuvo tik kunigas Mickiavičia, o Kuras visiškai nepasirodė. Mat, melas teisybės visados bijo. Kun. Mičkiavičia kalbėjo ilgą valandą. Kalbos turinys buvo apie katalikišką bažnyčią, Romos kunigus ir apie darbininkus.

Antras kalbėjo p. Smelstorius. Sukritikavo Romos popiežių ir jo kunigus; abiejų kalbos buvo geros ir susirinkusiai miniai patiko.

Buvo rinktos aukos; surinkta $43 uždengimui kaštų. Nutarė vėl tokį susirinkimą surengti ir užkviesti kunigus Mickiavičią ir Kurą, kad parodytų miniai, ką katras gali. Linksma butų matyti. **Bačių Juozas.**

PACOHONTAS, ILL.

Čia yra tik vienos anglių kasyklos, kuriose darbas sustojo dėl streiko. Žmonės važiuoja iš čia.

Lietuviai turėjo čia biaurų girtuoklį ir peštuką D. A., kuris pateko į policijos nagus ir uždrausta jam grįžti į miestą laike 8 mėnesių. Šiaip lietuviai kelia vaidus ir peštynes tarp savęs.

Pacohontos mainierys.

E. PITTSBURG, PA.

7 d. balandžio, t. y. per velykas, visi katalikai susirinko pas vieną dievobaimingą kataliką K. ir pradėjo garbinti naujai prisikėlusį iš numirusių Kristų. Turbut, išsitraukė ganėtinai rudžio, kad giesmę "Alleluja" pergarsiai užtraukė. Iš to pasipiktino šale gyvenantieji kaimynai; mat, amerikonai, nesuprasdami lietuviškos giesmės vertės, manė, kad minėtieji katalikai išėjo iš proto. Žinoma, pašaukė pagelbon policiją, kuri areštavo 11 katalikų, o vienas drąsuolis iššoko per langą nuo antrų lubų; norint ir susitrenkė, betgi pabėgo. Už tai buto šeimyninkas S. Kazakevičius turėjo užmokėti baudos $5.60, o kiti visi po $3.60.

Vienas iš praeivių.

ST. LOUIS, MO.

13 d. bal. Lietuvos Sunų ir Dukterų d-stė pastatė ant scenos trijų veikmių dramą "Netikėtai." Lošimas nusisekė gana gerai, taip, kad nuo darbininkų žmonių geriau negalima nė norėti.

Tarpuose buvo deklamuojama — deklamavo p-lės M. Čekaičiutė, V. Rašimiutė ir S. Burnienė; V. Rašimas sakė monologą. Visi savo užduotį atliko puikiai. Publikos buvo pilna svetainė ir visi laike perstatymo ramiai užsilaikė. Po perstatymo prasidėjo šokiai. Butų labai naudinga, kad Liet. Sunų ir Dukterų d—stė tankiau rengtų tokius teatrališkus vakarėlius, tik ne su svaiginančiais gėrimais, kaip kad šis buvo surengtas.

Bijunėlis.

LEWISTON, ME.

14 balandžio atsibuvo čia D. L. K. Gedemino d-tės mitingas. J. Krapovickas paaiškino apie Ettoro ir Giovannitti bylą ir parodė jų kalėjime nutrauktus paveikslus. Sumesta $12.50 bylos varymui ir pasiųsta į Lawrence.

Paskui buvo mitingas 105 L. S. S. kuopos. Sakyta monologai, deklamuota, dainuota. Viskas nusisekė gražiai. Atsilankė 50 ypatų. Nutarta parsisiųsdint 300 egz. "Kovos" ir praplatinti 5 gegužio d. Ant tos dienos yra surengtos prakalbos.

F. Kaulakis.

ROCKFORD, ILL.

Nuo pirmos gegužės čia bus visos smuklės uždarytos ant dviejų metų.

2 balandžio atsibuvo rinkimai kai-kurių miesto viršininkų; podraug balsuota ir už smukles; už smukles balsavo 4,413, prieš 4,720. Tokiu budu pasilieka smukles uždaryt. Du metai atgal čia buvo miestas be svaiginančių gėrimų; jeigu kuris gerdavo, tas turėdavo siųsdintis iš kito miesto. Buvo taip per dvejus metus; po tam vėl išbalsavo, kad turėt smukles. Dvejus metus išbuvus, turbut, nekaip atrodė, nes šiame balsavime apie 100 balsuotojų dasidėjo viršiaus ir balsavo, kad smuklės butų panaikintos.

J. W. Raskevičius.

NEW BRITAIN, CONN.

Vietiniai lietuviai yra užimti statymu svetainės, kurios sienos jau yra murinamos. Kiekviena draugystė paskyrė iš savo iždo pagal išgalę kodaugiausiai, pasilikdamos tiktai dėl bėgančių reikalų po 3—4 šimtus dolerių, todėl ir lietuviška teatrališka kuopa iš draugės su lietuvių orchestra surengė 2 vakarus fėrus. 1-mą vakarą tapo sulošta veikalėlis "Geriau vėliau, negu niekad." Aktoriai savo užduotis atliko neblogiausiai, bet kadangi publikos buvo stačių pilna svetainė, tarpe kurių buvi ir gerokas skaičius svečių, sunku buvo girdėti aktorių kalbą. Už tad 2-rą vakarą nebuvo perstatymo ir vietoj to, tapo nutarta paimti tą pačią svetainę ant 5 d. gegužės. Vakare bus perstatomi abu veikalai dadedant dainų, deklamacijų ir t. t. Minėti fėrai atnešė naudos apie $200, kas bus apversta ant pagrąžinimo pagrindų naujos svetainės. **J. J. Gerdauskas.**

MINERSVILLE, PA.

Bal. 13 tulas italas sugrįžo namo girtas ir ėmė mušt savo pačią. Subėgę kaimynai ją išgelbėjo. Ant rytojaus ji pagimdė negyvą kudikį ir už 4 valandų ji pasimirė. **A. J. B.**

MARYVILLE, ILL.

16 bal. atsibuvo čia miesto valdžios rinkimai, kuriuos laimėjo socijalistai. Republikonai ir demokratai liko sumušti. Išrinkta 3 aldermanai socijalistų partijos, tarpe kurių ir vienas lietuvis V. Katilius, 106 LSS. kuopos narys. Nuo pernai metų pasilieka miesto valdyboj du socijalistai, — taigi pasidaro 5, o iš viso yra tik 6 aldermanai. Tokiu budu miestą valdys socijalistai.

V. Katilius.

KENOSHA, WIS.

14 bal. draugystė "Lietuvos Balsas" surengė prakalbas ir užkvietė kalbėt S. Dargužą iš Milwaukee, kuris pirma kalbėjo apie draugystę ir kvietė visus laikytis vienybėj. Paskui šį-tą pasakė apie dvasiškiją ir šios šalies netikusią tvarką. Publika užsiganėdino, bent taip galima spręst iš kalbų. Pardavinėtos knygutės "Keleivio" išleistos, kurių išpirko pusėtinai.

K. Brazevičius.

WATERBURY, CONN.

12 bal. Waterburio jaunuomenės draugija parengė vakarienę, kurioj dalyvavo daug miesto įžymių ypatų. Buvo majoras, teisėjas, advokatų ir kitų žinomų žmonių. Majoras trumpai pakalbėjo, išreikšdamas lietuviams simpatiją ir prisižadėjo dalyvaut visuose jų žymesniuose susirinkimuose.

Pradžioj griežė muzika, po ko sekė šokiai, o ten ir vakarienė, kuri pasibaigė tik rytui išaušus. Viskas tęsėsi ir užsibaigė tvarkiai.

Elizabetho studentas.

BRIDGEWATER, MASS.

12 kovo kurpių unijos vadovai išvedė į streiką šio miesto darbininkus, dirbusius prie tempimo ant kurpalio. Kurpių unija yra dalim American Federation of Labor, tad taip ir pasielgta, kad vieni darbininkai gali streikuot, o kiti streiką laužyt. Tuomet butų sutikę streikuot visi kurpiai, bet vadovai liepė jiems dirbt ir laukt, kol reikės streikuot, o kurpaliniai turį streikuot. Kompanijai buvo lengva gaut tą nedidelę dalį streiklaužių ir leist darbą po senovei. Dabar unija jau norėtų išvest visus kurpius į streiką, bet daugelis atsisako. Mat, jeigu taip dalimis bus streikas vedamas, tad kompanija lengvai pririnks streiklaužių, o darbininkai turės likt be darbo.

Kuomi užsibaigs kurpalinių streikas nežinia. Jei kiti darbininkai jiems nepadės, vargiai beišloš.

P. Grinorius.

Pasikalbėjimas Maikio su tėvu

— Ką gi tu, Maike, čia turi? Ar tik ne mišių knygą nešiesi?

— Tu, tėve, manai, kad tik mišių knygą tegalima nešti.

— Aš žinau, kad tu, vaike, ir bedieviškas nešiesi kartais, bet šiandien matau labai didelę.

— Argi tau, tėve, rodos, kad didesnių kelis sykius arba tokio pat didumo kaip mišių knygos negali but kitokio turinio knygų?

— Aš, vaike, nėsu matęs didesnių. Ir kam tos didelės knygos reikalingos? Kas kita su mišiomis: ten svarbiausios maldos telpa.

— Aš tau, tėve, štai ką atsakysiu: visokios mišių maldos yra nemažesniais prietarais, kaip stabmeldžių maldos. Senovėj žmonės kalbėdavo į stabus, į krokodilius, į jaučius, visaip juos garbindami ir melsdami nuo jų malonių, o šiandien tikintieji visaip save žemina, o Dievą giria, manydami ir tikėdami, kad ir jis yra kokis pagirų maišas, kuris mėgsta kitų nusižeminimą ir pagirimus. Nors senovės jautis nesuprato žmonių maldų, vienok bent žmonės matė, į ką jie kalba, o dabar kunigai ir tikintieji tauzija kokias tai maldas į orą ir persistato, kad kur nors yra į juos panašus sutvėrimas, kuris juomis džiaugiasi.

— Gerai, gerai, vaike, bet kas gero rašoma toj tavo knygoj?

— Čia, tėve, aiškinama apie įvairius dangaus kunus — planetas ir kometas. Yra tai astronomijos knyga.

— O kam tau, vaike, žinoti tie visokie dangaus kunai? Juk tu ant jų nenuvažiuosi?

— Tėve, žmogus gyvena ne tik valgiui, o ir žinojimui. Tu pats teiraujiesi, kas pasimirė, susimušė, apsivedė ir t. t. Daleiskime, dabar nuskendo laivas 'Titanic'as" — ar tu butum užganėdintas, jei nebutum apie tai išgirdęs ir žinojęs kaip tai atsitiko, kur ir kiek žmonių žuvo? Nors tau iš to pelno nėra, vienok žinoti nori.

— Laivas, vaike, tai kitas dalykas.

— O dangaus kunai yra da svarbesni, nes musų žemė yra vienu iš jų ir ji priklauso nuo jų. Mes galime tikėtis visokių katastrofu su žeme, mes žingeidaujame, kada ir kaip ji susitvėrė, ar gali kada jos gyvenimas pasibaigti ir t. t. Viską tą suprast galima lengviau, kada mes suprasim ir apie kitus žemės kunus.

— Et, vaike, neilgas čia musų gyvenimas. Bile eidamas namo dar nepaklysti, tai yra žinai savo gatvę ir numerį, tai ir užtenka.

— Aš tau, tėve, darodžiau, kad tau žingeidu buvo žinot viską apie "Titanic'ą," tu teiraujies apie daugelį kitų dalykų. Daleiskime, tu, matau, nusipirkęs naują pypkę ir skrybėlę, juk tu negali tikrinti, kad tą viską nudėvėsi iki mirties, vienok perki. Kada žmogus stato namą, jis daro taip, kad tas laikytų bent šimtą ar daugiau metų. Abelnai, žmogus ne tik sau viską daro, o ir sekančioms gentkartėms. Taip yra ir su žinojimu: mes užinteresuoti ne tik apie savo likimą, o ir apie abelnai žmonijos likimą. Mums žingeidu, ar žmonės visuomet galės gyvent, ar jiems grėsia pavojus išnykimo. Negana to, mes norime žinot, kas pasaulije daugiau yra apart musų žemės. Ir tas žinojimas pripildo musų gyvenimą, padaro jį mielu, žmogus jaučiasi tuomet vertu gyventi.

— Tu, Maike, biskį apsistok. Leisk ir man biskį pakalbėt, o nerėkauk tik vienas. Žinai, aš noriu paklaust, kodėl tu dabar neišrodai tokis sportas, kaip pirma? Juk jeigu esi vertas gyvent, tai ir pasirodyt turi. Žiurėk, aš ir kepurę, ir pypkę, ir akinius naujus turiu ir mergos jau rašo man postkartes.

— Man, tėve, neliko kada rašinėtis laiškais su mergomis, nes biskį pinigų užsidirbau ir į mokyklą įstojau. Dabar aš tyčia rėdaus prasčiau, kad neerzint merginų, nes neturiu laiko su jomis žaisti.

— Mat, kokis tu šventas likęs, Maike. O aš jau ketinau tave ženyt su Vikšriute. Ji irgi velykinės nebuvo. Sakau, suleisim į porą du bedieviu ir bus olrait.

— O aš tau, tėve, patarčiau su ja apsivest, nes ji nėra nė kiek protingesnė už tave. Jeigu žmogus dėl ko nors neeina velykinės išpažinties, tai tas dar nereiškia, kad jis yra bedievis: vieni perdaug "prigriešina," kiti pinigų nenori mokėt, treti šiaip lieka pastumdėliais kitų protų — ir nepaiso apie išpažintį. Kad buti tikru bedieviu, reikia turėt nevisai mažai mokslo.

— Gerai tu, Maike, sakai, aš imsiu ir pradėsiu ją kalbint, kad ženytųsi su manim. Tu manęs netrukdyk, aš eisiu ir rašysiu jai postkartę.

— Labai gerai, tik, meldžiamasis, netrukdyk manęs, nes aš turiu mokintis.

— Olrait, vaike. Tu kitą sykį pasakysi man, ką išskaitei tose savo knygose.

Proletariškos kovos įrankiai ir proletariškų partijų taktika

Medega iš J. Černiševo.

Tarp socijalistų utopistų, iš vienos pusės, o Markso ir Engelso, iš kitos, metasi į akis didelis skirtumas tame, kokių įrankių turi griebtis proletariškoji kova. Utopistai socijalinį klausimą norėjo išrišti ramiu keliu; proletarijatas gi turi pildyti jų nurodymus. Tuo tarpu Marksas ir Engels nurodė, jog proletarijatas pats lieka savo išliuosuotoju. Visuomeniškos sąlygos priverčia proletarijatą prie kovos su buržuazija, ir toj kovoj proletorijatas turės likti apgalėtoju. Palitiška ir ekonomiška kovos, tai tik dvi tos pat proletariškos kovos formos. Negalima pasikakinti vien tik ginkluotu proletarijato sukilimo, kurio norėjo blankistai, neištenka ir vien ekonomiškos kovos, ką platino prudonistai.

Proletarijato taktika sulyg Markso ir Engelso, taip turi išrodyti:

Prie buržuaziškos tvarkos klesų kova, galų galais, lieka kova vien proletarijato ir buržuazijos, nes kitos prieinamos klesos — smulkųs savininkai iš miestų ir kaimų — išnykimui paskirtos. Buržuazija ir proletarijatas, sustatę iš savęs dvi sau priešingas klesas, išdalies, patįs suskyla ant sluogsnių tarp savęs besivaržančių. Proletarijato susivienijimas į vieną, su vienodais reikalais, klesą lieka tik per ilgesnį ar trumpesnį laiką jos kovos su buržuazija. Toje kovoj, nuolat atsiminus priešingumą tarp buržuaziškų partijų pastarosios (prolet. part.) turi palaikyti visokius revoliucijoniškus judėjimus prieš dabartinius visuomeniškus ir politiškus santikius. Jei kur da neprašalintas feodalizmas (bajorų valdymas) ir jei buržuazija nori feodalus prašalinti revoliucijonišku keliu, proletarijatas padeda tai revoliucijoniškai kovai.

Kiekvienoj valstijoj proletarijatui turi rupėti įgyti geresnę rinkimų tvarką į visas valstijines įstaigas, į parlamentą (dumą), į miestų ir į valsčių tarybas ir t. t. Bet proletarijatas, pasiekęs visuotino slapto ir t. t. rinkimo į viršininkų įstaigas, neturi atsisakyt nuo revoliucijos (socijalistiškos), kaip nuo jos seniau neatsisakydavo nė viena atsakanti klesa.

Revoliucija, kuri užsibaigs paėmimu valstijos reikalų į savo rankas, bus didumos revoliucija dėl labo daugumos žmonių. Senesnės gi revoliucijos užsibaigdavo tuom, kad tautos dauguma, nuversdama visą mažumą, vienur viešpataujančią klesą, perduodavo valstijos reikalus į kitos klesos rankas, į kitos mažumos nagus, ir toji dauguma vėl atsiduodavo po mažumos letena. Panašiai užsibaigė revoliucija 1648 m. Anglijoj, 1789, 1830, 1848m. m. Francuzijoj, 1848 m. Vokietijoj ir Austrijoj, 1905m. Rusijoj, 1908 m. Turkijoj ir t. t.

Į atskirų klesų kovą įsikiša ir jų inteligentija. Inteligentas, ką teoretiškai suveda kokios nors klesos reikalavimus ir upą, pats gali ir nepriklausyti prie tos klesos. Toks inteligentas gali but persitikrinęs, kad visa visuomenė išloš su tos klesos laimėjimu. Inteligentas gali prisidėti prie apginimo, padėkim, buržuazijos reikalų tik ačiu teoretiškiems protavimams. Toks inteligentas gali but ir ne buržuju; tik toks inteligentas tereikėtų skaityti "normaliniu" arba "ideališku." Socijališki idealai pas įvairias partijas ne tik įvairųs, bet tankiai ir visai priešingi.

Socijališkos reformos, kurias siulo buržuazija, negali užganėdinti proletarijato, nes tos visos reformos reikalauja proletarijato išnaudojimo buržuazija. Iš kitos pusės, buržuazija negali sutikti su proletarijato "socijališkomis reformomis," nes pastarosios reikalauja buržuazijos panaikinimo, kaipo atskiros klesos. Nuo tų prieštaravimų gyvuoja nuolatinis antagonizmas, kuris išnyks tik su atskirų klesų išnykimu.

Nuolatinė klesinė kova su buržuazija artina tarp savęs visų kraštų darbininkus, vienija juos visus į vieną proletarijatišką armiją, — auga proletarijato susipratimas ir jo spėkos ir artinasi toji socijalinė revoliucija, ką prašalįs klesinį išnaudojimą, ką nuvers mažumos viešpatavimą. Kelias prie socijalinės revoliucijos — darbininkų klesos organizavimosi, nuolatinė kova už politiškas tiesas ir už geresnį ekonominį padėjimą, susipratimo kėlimas ir t. t.

Z. A.

Piešinys J. B. Smelstoriaus.

Šis paveikslas perstato socijalizmą moters pavidale, kuri kviečia darbininkus prie šviesos ir vienybės. Vienoj pusėj matos, kaip baisiai kankinasi darbininkai dirbtuvėj ir neatranda išeigos iš tų baisenybių. Kitoj pusėj matos, kaip jie skaito socijalistiškus raštus, rodančius jiems tikrą kelią prie pasiliuosavimo iš vergijos.

Moteris ar vyrus, kuriuos gelbėt pirma?

Nuskendus "Titanicui," kur moterįs buvo gelbėjamos pirma, todėl daugiau vyrų turėjo nuskęsti, visuomenė pakėlė didelį klausimą: kuriuos pirma ant jurių reikia gelbėt — moteris ar vyrus? Sulig dabartinių įstatymų pirma turi but gelbėjami vaikai ir moterįs. Taip buvo daroma ir "Titanicui" skęstant. Bet ar tas buvo padaryta protingai? Ar gyvenime moteris turi didesnę vertę negu vyras? Daleiskime, kad šeimyna randasi pavojuje: vyrui ir pačiai, vaikams, tėvui ir motinai grėsia mirtis. Kurį iš tos šeimynos reikėtų gelbėt, kurį palikti mirčiai?

Tai klausimas, kuris šiandien rišamas visoj spaudoj; klausimas, kuriuo užinteresuotas visas pasaulis.

Ant "Titanico" vyrai gelbėjo moteris, o patįs žuvo; bet ar tai išmintinga? Ar ištikro vyrai turi taip da ryti?

Vieni atsako: Taip. To reikalauja iš vyro jo garbė. Moteris yra vyro idealu, už kurį jis noriai miršta. Jis butų bailium ir vaidmainiu, jeigu jis to nepadorytų. Juo augščiau vyras yra išsilavinęs, tuo daugiau pas jį garbės, tuo didesnis jo atsidavimas tam idealui. Tą aiškiai parodė ant "Titanico" pirmos klesos pasažieriai.

Bet kiti nesutinka su tuo, kad pirma gelbėti moteris. Argi tai protinga gelbėti kokią tamsią, nemokytą, seną kaimietę, kuomet dėl jos turi pražuti šeimynos tėvas, geras rašytojas arba gabus pramonininkas?

Chinuose yra kitokis įstatymas, negu krikščioniškose šalįse. Jeigu tokia nelaimė atsitiktų ant jurių su Chinų laivu, visų pirmiausiai butų gelbėjami vyrai, paskui vaikai, o ant galo moterįs. Suprantama, nuo Chinų mes nemanom mokintis. Jų civilizacija yra toli atsilikus nuo musiškės ir jiems prisieina da daug ko pasimokinti nuo musų, nežiurint, kad jų tauta yra seniausia. Moteris pas juos paniekinta ir neturi beveik žmogaus tiesų. Pas juos moterų gelbėjimą palieka ant galo, kada jau visi bus išgelbėti ir nė vienos valties gal joms jau neliks. Tokie įstatymai yra barbarų įstatymai. Jie palieka silpnas moteris be pagelbos. Pas mus įstatymai ant jurių daug žmoniškesni. Jie liepia pirma gelbėt silpnesnius. Bet ir musų ne visai tobuli, kam liepia moterį gelbėt, kuomet jos vyras skęsta. Jeigu gelbėt, tai jau gelbėt abudu, o jeigu vyras skęsta, tai geriau butų nuskęsti ir jo moteriškei su vaikais. Kas vienai moteriškei palikus su vaikais daryti? Juk jai akįs nuo ašarų nenudžius. Perdaug geri tie įstatymai moterims ant jurių; bet visai kitoki jie ant sausžemio. Dirbtuvėse moterims pasigailėjimo nėra. Tenai ponai kapitalistai užmiršta, kad moteris yra vyro idealu ir paskutinį lašą prakaito iš jos išspaustų dėl savo naudos. Nors moteris atlieka dirbtuvėj tą patį darbą kaip vyras, bet mokama jai daug mažiau.

(Pabaiga bus).

Ar žinote, kad—

Kada atsibuvo vieno Anglijos ugnagesio vestuvės mieste Leicester, tad šliubas buvo duodamas pusiau sudegusioj bažnyčioj ir jaunikis tapo atvežtas ant ugnagesių motorinio garvežio. Jaunavedžių porai jų draugai pabudavojo vartus ir kirvių.

Orlaivininkas Pau pasiėmė rašomąją mašiną (typewriter) ir, pasikėlęs į 1,500 pedų augštį, parašė ant jos savo įspudžius.

Vienas vokiečių tirinėtojas atrado Pietinėj Amerikoj tokią žmonių giminę, kuri skaito valgymą žmonių akyse didele gėda.

Žemė ir Žmogus.

PARAŠĖ Z. ALEKSA.

(Tąsa).

gauti, jis jau galėjo išeiti iš savo girių ir galėjo jis apsigyventi ant vandenų krantų, — mat, vandenų gyventojai, o ypač žuvis, tai geras žmogui maistas. Geriausią gi žmonės naudą traukia iš jurių vandenų.

Jurės.

Jurės — marios gana tankiai atsikartoja lietuvių liaudies dainose. Lietuviai mažai jurių turėjo; kiti, iš šio atžvilgio, daugiau laimingesni. Plačiausiai jurėmis gali naudotis salų gyventojai; bet ir kontinentų gyventojus jurės prie savęs traukia ir traukia. Jau nuo seniausių laikų žmonės rupinosi apsigyventi ant jurių krantų. Ramiojo okeano saliečiai (salų gyventojai) apsigyvena tik ant vienos salos kranto; jų sodžiai tęsesi eilėmis pakrantėse. Saliečiai beveik visą savo maistą gauna vien iš jurių. Jurės jiems duoda ir papuošimus. Jurės maistą ir papuošimus duoda ir visiems jurių krantų gyventojams. Be to daug jurių turtų vežasi ir į tolimas šalis. Jurių krantai gali but patogųs ir prekystei ir kitiems susinešimams, be kurių jau nebegali apsieiti žmogus, pasiekęs žinomo kulturos laipsnio, t. y. tų laikų, kada prasideda išdirbinių — tavorų mainymas.

Jeigu jau laukiniai žmonės stengėsi apsigyventi ant jurių krantų, tai nėra nieko stebėtino tame, kad ir labiau apsišvietę žmonės vis traukiasi į jurių pusę. Įvairiose kraštuose jurių krantai daug tankiau apgyventi, kaip kitos vietos. Turtingesnės jurės, patogesni laivams krantai — daug prisideda prie žmonių išdirbimo plėtojimosi prie jų kulturos pakilimo. Bet ne visi krantai turi vienodą įtekmę. Kai-kur prie krantų nėra atsakančių ir gerų uostų, kur galėtų sustoti laivai ir garlaiviai. Kitur krantas apsuptas negiliomis arba akmenų pilnomis vietomis, — ir čia laivai krantų pasiekti negali, — tų visų vietų gyventojai ne taip veiklųs ir žemesnės kulturos. Už tai, kur krantus siekia ramųs ir atsakančio gilumo vandens, kur randasi geri uostai, tenai gyventojai veiklesni, drąsesni ir labiau išsilavinę. Ypač paranku tenai, kur arti krantų randasi salos. Salos padeda susinešimuose, nes tenai kelionėj pailsus galima pasilsėti, maistu apsirupinti, audrą perlaukti ir t. t. Salos su gerais uostais labai naudingos jureivystei ir prekystei. Tokių vietų gyventojai stato laivus ir plaukioja plačiomis jurėmis. Jureiviai nuolatos juda, kruta. Tas nuolatinis judėjimas mažiau kulturiškus žmones suartina su labiau kulturališkais ir tuom smarkiai padeda žmonijos pakilimui. Pagaliaus, jurės daug prisidėjo prie karių pasekmingumo ir ant jurių galėjo atsirasti tam tikri plėšikai, piratais vadinami.

Ir taip geriausiomis ir parankiausiomis žmonijai vietomis prisieina skaityti vidurinių šalių derlingas lygumas, ką guli arti nuo jurių su patogiais uostais.

V.

Klimatų įvairumas.

Ant žemės nėra vietos, kur klimatas butų nuolat visai vienodas. Kur seniau buvo derlingi kraštai, k. a. Eufrato ir Tigro lyguma, tenai dabar tyrlaukiai. Ir priešingai, vietos seniau asigyvenimui netinkamos, dabar liko tikrais rojais. Vietomis ežerai nyksta, balos džiusta, upės mažta. Tas viskas prisideda prie klimato permainų. Prie klimatų permainų prisideda ir žmogaus ranka. Žmogus naikina girias, džiovina pelkes, prakasa kanalus, steigia didelius miestus, ir tas viskas neša permainas gamtos išveizdoj.

Pagaliaus mes negalim paimti šiek-tiek didesnio ploto, kad ant jo viso butų vienodas oras. Jau nereikia imti isos rėdybos,— užteks ir pavieto, kad įvairiuose to pavieto kampuose ir tam pat laike rasti įvairų orą: vienos vietos šiltesnės, kitos drėgnesnės, da kitur vėjai arba lietųs labiau kenkia ir t. t. Net jeigu paimsim miestą, tai ir ten rasim didelį skirtumą tarp jo sodų ir gatvių, tarp didelių gatvių ir skersgatvių ir t. t. Tie visi įvairumai ir įvairiai veikia į žmogaus pusę. Vieniems jie neša sveikatą, kitiems liguistumą...

Chinietis.

Žemės paviršiaus klimatas ir mainosi, ir tos permainos eina nuolat. Klimatų permainų nuolatumas priklauso nuo vėjų, oro sriovių, jurių, kalnų ir t. t. Tankiai buna, kad susiduria priešingos sau klimato sąlygos ir tuomet oras lieka minkštesnis, oro aštrumai sumažta. Šaltesniuose kraštuose, kur daugiau lygumų, beveik visą saulės šilumą surenka tos lygumos ir tų vietų kalnai šilumos gauna labai mažai. Per tai, padėkim, šiaurių gyventojai išdalies gyvena taip, kaip kalnėnai, nes pas juos gamta gana šiurkšti — ypač žiemą, kada šiaurių šalčiai ir audros nemažesnės, kaip kalnuose—iš dalies jie gyvena kaip lygumų gyventojai, ypač vasaros laike, nes jų laukai guli ant žemumų. Panašiai yra ir su tų kalnų gyventojais, ką guli greta jurių; tenai sąlygos iš dalies panašios į kalnų, iš dalies į jurių. Tas viskas gi priklauso nuo klimato įvairumų.

Ir taip, iš vienos pusės, klimatas nuolat mainosi, iš kitos pusės, kiekvienoj šalij gali buti įvairus klimatas. Kiekvienas žmogus labiau prisitaiko priesavo krašto klimato. Šiaurių gyventojai prisitaikė prie šalčių, o tropiškų šalių — prie karščių. Jeigu šiaurinius žmonės perkeltum prie ekvatoriaus, o nuo ekvatoriaus į tolimus šiaurius, tai viani ir kiti naujose vietose, prie naujų sąlygų, negalėtų išgyventi ir greitu laiku beveik visi jie išmirtų: vieni nuo didelių karščių, kiti nuo didelių šalčių. Geriausiame padėjime lieka vidurinių šalių gyventojai: jie gali kilnotis ir į tolimus šiaurius, ir prie ekvatoriaus. Mat, vidurinių šalių gyventojai žiemą pripranta prie šalčių, o vasarą prie karščių. Vienok ir jų daugumai tos tolimos vietos daug kenkia jų sveikatai.

Reikia da pridurti, kad ne visi žmonės nuolat gyvena ant vienos vietos. Daug jų tankiai persikelia į svetimas žemes. Panašiai kilnojasi ne tik atskiri žmonės, bet net čielos tautos. Žmonės persikėlę į svetimas žemes prisitaiko prie naujų aplinkybių, ir kelioms kartoms praslinkus visai gali atsimainyti. Tas atsimainymas priklauso nuo klimato įvairumo.

Žmonijos istorija.

Žmonės ir tautos atsimaino netik jiems persikėlus į svetimas žemes. Jau žinom, kad žemės paviršiaus gamta gali nuolat mainytis. Prie gamtos atsimainymo daug prisideda ir žmogaus darbas. Kada žmogus pradeda imtis žemdirbystės, tai jam tankiai prisieina naikyti girias, nes žemės daugiau reikia. Su giriomis nyksta ir tie jų gyventojai, paskui kuriuos žmogus seniau medžiojo. Vienas medis virsta paskui kitą, viena giria nyksta paskui kitą — ir to pasekme: oro atmainymas. Nuo naujo darbo (žemdirbystės), nuo naujo klimato ir žmonės kitoniškiais lieka. — Kokioj nors šalij buvo pelkės. Pelkių išgaravimai nuodina orą; tas gi oras ardo aplinkinių gyventojų sveikatą. Žmogui reikia naujų apdirbimui žemių. Jis džiovina pelkes, kur seniau buvo nepereinamos balos, tenai dabar puikios dirvos. Oras liko sveikesnis, ir žmonės tvirtesni. — Bet neilgam! Mažo sodžiaus išdirbimas vis kįla; tenai atsiranda ir amatninkystė ir prėkystė. Pramonė vis auga; mažas sodžius lieka dideliu sodžiu. Dabar tos vietos gyventojams, vietoj grynu kaimišku oru, prisieina kvėpuoti gatvių dulkėmis, kaminų dumais ir kitomis smarvėmis. Tas, žinia, neprisideda prie žmonių sveikatos.

Aukos

AUKOS ETTORO IR GIOVANNITTI BYLOS VEDIMUI.
Cambridge, Mass.

J. Vaisiauskas ir A. Voveravičius po 50c; R. Grigaliuna, W. Ric, A. Ketvirtienė, J. Balčius, O. Jenuškytė, Mažukis, V. Danielius, F. N. Ramanauskas, M. Palieknis, Ch. Clever, J. Petkus, O. Zarancytė — po 25c; K. Karnickas 10c; kiti vardų nepadavė; viso suaukauta $8.41. Pinigai pasiųsti kasieriui Wm. Yates, 9 Mason st., Lawrence, Mass.

J. B. Pasvalietis.

AUKOS LOWELL'IO STREIKIERIAMS.
Pittston, Penn'a.

S. L. A. 7 kp. laikydama susirinkimą 14 balandžio, paaukavo Lowell'io, Mass. streikieriams $5.00; V. Petkevičius, K. Baldauskienė ir J. S. Vaškevičius po 25c; K. Kačergis 15c; viso $5.90; persiuntimas 10c; lieka $5.80. **P. Mozuras.**

Pinigai gauti ir perduoti. Red.

AUKOS LAWRENCE'O STREIKIERIAMS.
Paterson, N. Y.

Surinktos prakalbose L.S.S. 65 kp. 7 kovo. Aukavo šios ypatos: E. Kinderas ir P. Jarulevičius po $1.00; A. Avejus, V. Klimas, J. Stankevičia, J. Buzevičia ir P. Šmigelskis — po 50c; D. Liutkevičius, T. Sarapas, S. Sadauskas, A. Jusaičiutė, A. Matusas, M. Klimiutė, D. Cinkuskienė, J. Valatka, J. Pigaga, J. Kmaražinskas, P. Zdansiavičia, M. Kinderiutė, P. Razbis, K. Varaškevičius, P. Jakubavičia, M. Urbaitis, A. Bendoraitis, B. Tacionis, J. Jonikas, E. Jonikienė, J. Barsiukiutė ir P. Malinauskas po 25 c; M. Ragauskas 30c; M. Liutkevičienė 10 c; smulkių surinkta $2.22; viso $12.62. **T. Sarapas.**

Šios aukos gautos jau seniai ir perduotos, tik vardai buvo užsimetę, apie ką buvo pranešta. Red.

Montello, Mass.

J. Jurėnas $1.50c; D. Lapeika, Iz. Daunis, J. Danila, W. Zurauskas, P. Berzinkis, P. Martinkus, L. Sabeckis, I. J. Armonas, P. Kamaras, J. Tukis, Z. Šiemeta, J. Piragis, M. Biekšis — visi po $1.00; B. Dumbrauskis, P. Balčiunas, J. Kuleišius, K. Viesulas, J. Ustupas, P. Bidva, H. Zalukas, A. Kemzura, K. Kemzura, K. Čijunskis, J. F. Deivis, J. Rutkauskas, M. Briedis, J. Kripaitis, F. Navickis, M. Trucinskas, S. Janulis, J. Gugis — po 50 c; M. Madšidlauskas 35c; F. Navickis 30c; G. Gono, A. Vilavičius, Jodeikis, J. Zitkevičius, J. Kamarauskas, K. Plašku, M. Valiečkus, S. Petraitis, A. Černauskas, P. Belinkevičius, A. Šukis, V. Jakubavičius, A. Tamošiunas — po 25 c; K. Martinkienė 20c; P. Ramiutė 15c; smulkių aukų $9.60. Iš viso tuomi sykiu perduota $38.10c.

Iš viso išsiųsta iš Montello lietuvių Lawrence'o streikieriams $322.10.

Pinigai $38.10c. gauta seniai ir pakvituota, tik vardai buvo nusimetę, apie ką buvo jau pranešta. Red.

Pajieškojimai

Reikalingas korespondentas, mokantis kelias kalbas. Atsišaukite laišku, prisiųsdami aplikacijas vartojamose kalbose, adresuodami: [18]

J. F. SOSNOWSKY,
287 Bedford ave., Brooklyn, N. Y.

Pajieškau savo vyro Simano Kašetos, pirmiau mudu gyvenova Hudson, Mass., bet jau trįs metai kaip nesueinava ir nežinau kur jis yra. Todėl atsišauk, nes gana gerai žinai, kad moterei vienai gyvent su kudikiais yra gana sunku.

Jeigu nuo Jamistų negausiu atsakymo per porą mėnesių, priversta busiu jieškot persiskyrimo.

Jusų žmona [19]
Monika Kašeta,
3 Lawrence st., Hudson, Mass.

Pajieškau merginos apsivedimui nuo 25 lig 28 metų, kuri butų mokyta ir turėtų $1000. Aš turiu 28 metus ir turiu turto ant $3,000.00. Turiu du lotu ir namą Gery, Ind., ir turiu du lotu naujame mieste Buckner, Ill. Dabar noriu statyti namą ir dėti didelį štorą. Todėl atsišaukite greitai ir labiausiai norėčiau, kad butų iš arti arba iš Chicagoos, kad butų galima greitu laiku susivažiuoti. Rašykit greitai. Visoms duosiu atsakymus. [18]

C. D. Kalomba,
Box 51, Buckner, Ill.

Pajieškau draugų Tamošiaus Kuncevicz ir Petro Vaitkevicz; abu Suvalkų gub.

Vincas Urbanavicz,
Box 315, Canton, Ill.

Pajieškau giminaičio, Stanislovo Pučetos, Kauno gub., Žiemės parap., Nuovasadų kaimo. Jis gyveno Chelsea, Mass. Netekęs darbo, 20 sausio, 1912 m. išvažiavo į Worcester ir sakė, kad į trečią dieną parašįs laišką, bet iki šiol jokios žinios da negavau. Paliko savo visus drabužius ir baksą. Taipgi yra jam daugelis laiškų iš Lietuvos ir Amerikos. Kas žinote ką nors apie S. Pučetą, teiksites man pranešti, už ką busiu dėkinga:

Justina Stankienė,
468 Northampton st., Easton, Pa.

Pajieškau Jono Keršulio; trįs metai ir pusė kaip Amerikoj ir Onos Katelytos; Laukininkiškių sodžiaus, ir Vitusio Petrausko, Liebedžių sodžiau, Kauno gub., Ukmergės apskr., Virbališkių vals. Meldžiu atsišaukti arba kas žinot, pranešti šiuo adresu:

Paul Kalkis,
210 Salisbury st., Waterloo, Iowa.

Pajieškau dėdės Jono Bagdono, Kauuo gub., Šiaulių pav., Užvintės par., Šlapgirio viensėdijos. Apie 10 metų kaip Amerikoj ir pirmiau gyveno Chicago, Ill., turiu labai svarbų reikalą, todėl meldžiu atsišaukti, arba kas apie jį žino teiksites pranešti šiuo adresu už ką busiu dėkingas.

Petras Skiotis,
9 Turner st., Salem, Mass.

Pajieškau draugo Antano Bartasevičiaus, su kuriuo kartu dirbau ant farmų ir Jono Lukošiaus ir Kazimiero Treinio; visi Kauno gub. Meldžiu draugų atsišaukti ant šio adreso:

Jonas Mazuolis,
227 Athens st., S. Boston, Mass.

Pajieškau draugų Jurgio Kazlauckо ir Anicado Tillos; abu Kauno gub., Ukmergės pav., J. Kazlauckas Traškunų valsč., Gailetiškės viens.; Tilla Anykščių viens., Rubikių kaimo. Metai atgal, girdėjau, kad gyvena kur apie Chicago, Ill. Meldžiu pačių atsišaukti arba kas žino, teiksites pranešti, už ką busiu dėkingas.

M. Stralia,
258 Livingston ave., Albany, N. Y.

Pajieškau Antano Dzendzelitos, Mycaičių viens.; Stepono Kaladzinko iš Siutuklių ir Stanislovo Bartašiaus iš Skačių; visi Kuršėnų par., Šiaulių pav., Kauno gub. Meldžiu atsišaukti šiuomi adresu:

Jonas Petkus,
P. O. Box 162, Lewiston, Me.

Pajieškau apsivedimui merginos arba našlės nuo 20 iki 30 metų amžiaus; laisvų pažiurų ir turi mokėt skaityt ir rašyt. Kad turėtų nemažiau $500, ir butų iš Lietuvos nemažiau kaip3 metai. Našlė neturi turėt daugiau kaip 1 vaiką ir turi turėt $1000. Aš esu 27 metų amžiaus ir turiu $2500 bankoj. Visos atsišaukit šiu adresu:

J. R. Vaitekunas,
1080 3-rd ave., New Kensington, Pa.

PAJIEŠKAU VIETOS.

uždėjimui Barber Shop pirmos klesos; kad nebutų kito barberio aplinkui. Meldžiu draugų, jeigu kurie žinote tokią vietą tarp lietuvių, man pranešti, už ką gausit dovanų.

BARBER,
247 Main st., Bradford, Mass.

Dr augyščių Reikalai

GEGUŽINIS BALIUS!

parengtas dr-stės D. L. K. Vytauto No. 2, Subatoj, **Gegužio 4, 1912 m., Freiheit Turner Hall, 3417—3421 S. Halsted st.,** Pradžia 7:30 val. vakare. **Įžanga vyrams 25c., merginoms 15c.** Kiekvienas, kuris nori smagiai pasišokti ir pasiklausyti gražiai griežiančius muzikantus, manome, bus užganėdintais. Muzika bus gera.

Užkviečia **KOMITETAS.**

DIDELIS IR LINKSMAS BALIUS, parengia Dr-stė Šv. Sanislovo Vysk.-Kank., **Simsbury, Conn., 11 Gegužio, 1912 m., Miesto svetainėje.** Pradžia 7 valandą vakare. Visus kviečiame atsilankyti nes tai bus gražus ir linksmas balius; muzika griežš puikiai. **Įžanga vyrams 25c.; moterims 15c.**

Su pagarba **KOMITETAS.**

LIETIVIŲ JAUNIMO RATELIO VAKARAS.

Scenoje statoma tragedija **"Gražus Razbaininkas",** Nedėlioj, 12 **Gegužio, 1912 m., svetainėje Švento Jurgio liet. par., 32 Pl. ir Auburn ave., Chicago, Ill..**

Šis veikalas jau antru kartu statomas Chicagoj ant scenos, bet ne visi turėjo progą pamatyti. Visiems yra žinoma, jog Liet. Jaun. Rat. stato ant scenos sunkiausius veikalus. Po teatrui bus šokiai. Širdingai kviečia visus atsilankyti [19]

Su godone **KOMITETAS.**

TEATRAS IR ŠOKIAI.

Rengia Pašelpinė D—tė **"Vienybė," gegužės (May) 10 d., 1912,** nuo 7 val. vakaro iki 2 val. nakties. **RODDY HALL, 58 Market st., Brighton, Mass.** Visų pirmiausiai bus perstatyta du juokingi veikalėliai: **"Velnias ir Kazirninkai"** ir **"Velnias ir Raštininkas."** Po teatro prasidės šokiai prie gražios muzikos. Visus Brightono ir apielinkių lietuvius ir lietuves širdingai kviečia [19]

KOMITETAS.

Lietuvių Imigrac. Korporacijos

VIRŠININKŲ ANTRAŠAI:

Visokiuose reikaluose susineškite su susirašinėjimų sekretorium P. Montvila, 124— N. 4-th st., Brooklyn, N. Y.

S. Jankauskas, pirm.,
350 Newark st., Hoboken, N. J.
S. Žaliauskas pagelbininkas,
243 Bedford ave., Brooklyn, N. Y.
P. Montvila, prot. sekr.
124 N. 4-th st., Brooklyn, N. Y.
J. Jukelis, fin. sekr.
307 W. 30-th st., New York, N. Y.
V. J. Daunora, (aptiekorius) iždinin.
229 Bedford ave., Brooklyn, N. Y.

Draugystė Lietuviška Tautiška
Tėvynės Mylėtojų No. 1.
Town of Lake, Chicago, Ill.

ADMINISTRACIJA:

Prezidentas A. J. Bierzynskis,
4600 S. Paulina st.
Vice-prez. F. A. Mišius
4602 So. Ashland ave.
Prot. rašt. K. A. Čiapas,
4436 S. Hermitage ave.
Turtų sekr. Leonginas Jaugilis,
4606 S. Paulina st.
Kasierius K. K. Strzyneckis,
4602 So. Ashland ave.
Užžiūrėtojas org. St. Ragauski,
4612 So. Wood st.

D-stė. Palaimintos Lietuvos, Chicago, Ill.

ADMINISTRACIJA:

Pirmsėdis Kaz. Meškauskas,
713 W. 17-th Pl., Chicago, Ill.
Pirms. pagelb. Karolis Škadauskas,
1504 S. 49-th ave., Cicero, Ill.
Protokolų rašt. J. Syker,
5047 W. 32-nd st., Cicero, Ill.
Fin. Rašt. Kast. Simons,
2041 Ruble st., Chicago, Ill.
Kasierius Lud. Kasper,
3131 Wentworth ave., Chicago, Ill.
Ligonių užveiz. Pet. Steponaitis,
1830 Canalport ave., Chicago, Ill.

Lietuvių Neprigul. Kliubas

CHICAGO, ILL.

VALDYBA:

Prezidentas K. Raulinaitis,
3211 Union st., Chicago, Ill.
Prot. raštininkas K. Mikolaitis,
930 — 33-rd st Chicago, Ill.
Fin raštininkas B. Guos,
837 — W. 34-th pl., Chicago, Ill.
Kasierius L. Ažukas,
3301 Auburn Ave., Chicago, Ill.
Org. užžiurėtojas M. Titiškis,
3229 S. Halsted st., Chicago, Ill.

Susirinkimai atsibuna kas paskutinę subatą kiekvieno mėnesio, 7:30 val. vakare, L. Ažuko svetainėj po No 3301 Auburn Ave. Metinis susirinkimas pripuola sausio mėn. Bertainiai: Balandžio ir Spalių mėn. Pusmetinis Liepos mėn.

GERA PROGA.

Parsiduoda čebatų (šiusų) dirbtuvė su visomis mašinomis. Priežastis tai, kad savininkas išvažiuoja į Lietuvą. Vieta apgyventa lietuviais ir lenkais ir kitos tokios pat dirbtuvės aplinkui nėra. Dirbtuvė randasi ant kampo gatvės ir labai parankioj vietoj. Norėdami platesnių žinių, kreipkitės laišku šiuo adresu: [20]

T. KRISIUNAS,
600 Collinsville ave, E. St. Louis, Ill.

Vienatinė lietuviška
APTIEKA BROOKLYNE.

Jeigu norite gauti tikrus vaistus, kreipkitės pas savo brolį, o užtikrinate, kad visados bus patarnauta teisingiausiai.

V. DAUNORA,
229 Bedford ave., Brooklyn, N. Y.

NAMINĖ MOKYKLA.

Gramatika angliškos kalbos mokintis be mokytojo (apdaryta) **$1.00.**
Vaikų draugas arba kaip mokintis skaityti ir rašyti be mokytojo .. **15c.**
Naujas Budas mokintis rašyti be mokytojo .... **10c.**
Aritmetika mokinimuisi rokundų. su paveikslais (apdaryta) ..... **35c.**

Pinigus siųskit per Money Order šiuo adresu: [16-2]

P. MIKOLAINIS,
BOX 62. NEW YORK CITY

Kambariai ir valgis.

Gražus ir švarus kambariai, garu apšildomi, vanduo ant vietos, su valgiu, kur keli lietuviai jau valgo, išsiduoda pas [19]

K. NOOL,
328 E. St., So. Boston, Mass.

PARDUODU FORNIČIUS.

kurie vidutiniškai yra užlaikyti. Taip-pat norintieji gali paimt ir ruimus, nes savininkas išvažiuoja į Lietuvą. [19]

Kreipkitės šiuo adresu:
6 Broadway, 1 trepus augštyn, So. Boston, Mass.

PARSIDUODA NAMAS.

Ant Tudor st., So. Bostone, su 11 kambarių, gerai užlaikytas ir aptaksuotas ant $2,300. Dėl platesnių žinių kreipkitės pas: [19]

MRS. DEMPSEY,
43 Thomas Park (Between C & D), SO.BOSTON, MASS.

HUMORISTIKA

Džian Bamba sako spyčių.

Žmonės sako: "Amžių gyvenk ir amžių mokinkis." Tas yra triu. Ale nors ir visą amžių škulėj sėdėsi, o visko vistiek nežinosi. Taip svietas yra jau sufiksytas, kad ir protingiausis žmogus turi but kreizi. Ai beč jur laif. Anądien atėjo pas mane eidžentas, arba toks žmogus, ką visokias gazietas gali užrašyt, ir sako, kad aš vieną užsirašyčiau. O kam ji man reikalinga? sakau. "Kad žinotum kas ant svieto dedasi," jis man sako. Sakau, kad aš ir taip žinau viską oltriu. Na, ale užsirašiau. Mat, negali but grinorium; jeigu kypini biznį, tai ir turi pasirodyt kaip biznierius. Jesary. Čia mat, Jemerika, o ne senas kontras. Bet išsimufinau ant kito stryto ir peiperis man neateina. Laukiu nedėlią, laukiu kitą, o vis nėra. Parašiau redaktoriui tokią gromatą: "Sei, veluk kokios pričynios tu man neatsiunti savo gazietos? Jeigu esi biznierius, tai žiurėk, kad tavo kostumeriai butų satisfaid. Gud bai, — Džian Bamba." Praėjo da dvi nedėlios, o gazietos nėra. Rašau kitą gromatą, ir jau ne tokią mandagią, kaip pirma. Sakau: "Klausyk, redaktoriau! Aš pastanavijau išsimuvyti į kitą pleisą, ba toj pirmutinėj auzoj buvo blakių, tai mano Keidi negalėdavo užmigti. Šitoj auzoj blakių nėra, ale už tai tavo gazieta neateina. Jau kitą gromatą rašau ir vis nėra. Kodėl? Už tokį darbą tai bomas esi, dac ol. Jeigu nieko neatsakysi, tai nusiųsiu policmaną ir pasodinsiu į džėlą, taip kaip kunigą Olšaucką. Ai beč jur laif. O dabar gud bai." Įmečiau gromatą į baksą, ogi ir tas eidžentas atėjo. Klausyk, sakau, tu šiokis, tu tokis ir da kitokis — kodėl tu man gazietą užštapavai? Atiduok pinigus! O jis man sako: "Ko tu nori? Tavo gazieta eina ant seno adreso. Aš dėl to ir užėjau, kad pasakyti, kodėl neprašai redakcijos, kad permainytų adresą." Tai ką tų čia mane fulini, sakau, aš rašiau du kartu, o vis nesiunčia. "Tai gal tu savo adreso nepadavei?" sako jis. O kam jiem mano adresas, sakau, jie juk turi mano adresą. "Jie turi tik seną, bet nežino, kur tu dabar gyveni", jis man paaiškino. Tai dabar aš jau suprantu, kad tai mano misteik.

Ale uskiuzmi, aš ne iš to galo pradėjau.

"Kaip degloji į purvyną negula, tai ir netunka", seni žmonės sako. Tas tai akurat teisinga teisybė. Ai beč jur laif. Mano boba jeigu neišsiginčys ir nepridarys auzoj trobelio, tai jai viskas niekai. Ir tai kuo didesnė šventė, tuo didesni faitai. O aršiausia, kad nėra nuo to jokios rodos. Kaip šiušiai žmogui netinka, tai gali perčenčiuot, kelines gali pafiksyt, ale kaip boba bomas, tai tu jos nė pafiksysi, nė iščinčiuosi, tik kentėk, ir kyp kvait. Jesary!

Well, ale einam prie dalyko, ba ir musų sosaidės konstitucija sako, kad kalbėt apie reikalą. Atėjo didžioji subata, liepiau iškept šolderį, torkę, pritaisyt krajavų kelbasų, krienų, kiaušinių ir viską sudėt ant stalo, kaip tai budavo seniau, ir kaip turi but dabar ir visados, ir ant amžių amžinųjų, amen. Kaip jau viskas buvo redi, išėjau į saliuną, ba ir saliune tuomet bizi, o šventes turėsiu ferst kles. Bet turėjau laik hel! Apie dešimtą adyną mano senė įpuola į saliuną ir rėkia kaip kreizi:

— Pas mus da ne šventinta! Klebonas visai neužėjo.

— Ai kent help — sakau. — Veidi minut, gal da ateis.

— Nosary — rėkia ji. — Tu bedievi, tu liuciperi! Tu gyvas smaloj spirgėsi. Pas visus kaimynus buvo, o pas mus ir neužėjo. Ir dolerį ant stalo padėjau, ir tas paliko. Tu, skunki!...

Tylėjau, tylėjau, ale jau kaip angelskai žodį ištarė, tai jau neiškenčiau:

— Šarap! — sakau— Ar ju kreizi? Jei nepašventino, tai ir nereikia. Parnešiu viskės, šlico, palaistysim ir bus olrait. Prie to da ir doleris paliks. O jeigu jau tu taip labai nori, tai gali nuo Pyterienės porą šventintų kiaušinių pasiskolint, o ant kitų velykų atiduosi.

— Kas man iš tavo dviejų kiaušinių, kada kumpis nešventintas, — sako ji man.

— Nevermai, — sakau, — suvalgysi ir taip. Kumpį ir neišpucla šventint, ba tai, atsiprašant, kiaulės paskutinis galas. Jesary! Ir kaip tas išrodytų, jeigu mes pradėtume šventint kiaules, vištas, kates ir kitokius keturkojus? Nosary, kas negalima, tai negalima. Jeigu jau kiaulę butų galima padaryt šventa, tai kuomi turėtų but šventas tėvas? Sy!

Ant to mano senė trenkė duris ir išrunijo.

Ale kad jau apie velykas pradėta, tai reikia padaryt ir finiš. Čali Pasigerskis, ką neseniai da iš krajaus atvažiavo, šito kontro velykų neapvaikščiojo, bet atidėjo ant vėliau, kada senam krajuje pripuola. Bet iš to buvo tiek fonių, kad ir šiandien bosai juokiasi. Mat, senam kontre velykos traukiasi per tris, keturias dienas. Tai ir Čali per keturias dienas nėjo dirbti, tik valgė, gėrė, taip sakant, gut taim turėjo. Kada nuėjo šapon, bosas klausia jo: "Vactumari, Čali? sik?

Čalis papurtino galva ir sako:

— Nosary, mister. Big aladei.

Bet bosas buvo airišis, kuris nieko nežinojo apie musų krajavą kalendorių, todėl pradėjo reikalauti, kad jam išaiškintų, kas tai per aladei. Čali nežinojo, kaip angelskai vadinasi velykos, tai norėjo kitais žodžiais išaiškint, kad tai Kristaus prisikėlimas pagal Lietuvos kalendorių ir sako: "In mai kontri Džizus Krais muv apstės." Nežinau, ar bosas patikėjo į tokį "muvinimosi" ar ne, tik visa šapa pasiledo juokais ir iki šiai dienai visi iš jo daro fon, šaukdami: "Halo, Džizus Krais muv apstės."

Džian Bamba.

Šeimininkė į berną: Ale, Jokubai, ar jau tu nė grybų nepažįsti?

Bernas: Na, kodėl?

Šeimininkė: Tu tai parvilkai prirovęs gurbą vienų šungrybių.

Bernas: Na, ką iškadija, juk šunims ir kiti idigs.

Tėvas į sunų: Jeigu nori geru specijalistu palikt, tad eik į dantų daktarus verčiau negu akių daktarus. nes akis žmogus turi dvi; ant dviejų neilgai gali praktikavot, o dantų turi net 32, ant kurių daug ilgiau gali praktikavoti.

Klebonos į džiakoną: Et, mano vikarijus (kamendorius) be pašaukimo į kunigus išėjo .

Džiakonas: Kodėl taip?

Klebonas: Kaip tik jis gauna kelias dešimtis dolerių ir vėl išleidžia...

Teisėjas į kaltininką: Na, vyreli, tai tave jau vienuoliktą sykį pagauna prie vagystės, taip rodo teismo aktai!?

Kaltininkas: Teisybė, ponas teisėjau, jau man su ta vagystė pradeda visai nesisekt; jau ar mesiu tą užsiėmimą, ar ką!...

S. N—kys.

Jaunas daktaras į seną: Tik mislykite, pons daktare, pereitą sąvaitę net trįs mano ligoniai išgijo!

Senas daktaras: Tai pats ponas esi tame kaltu; kadėl taip mažai užsiimi su savo ligoniais?

Uošvė į advokatą: Ponas advokatai, tik duokite man patarimą, ką aš galiu su savo žentu daryti? Jis vakar akyse kelių ypatų pasakė, kad 99 velniai ir viena uošvė yra šimtas.

Advoktas: Hm, ką aš galiu gelbėt, kad taip išeina skaitlius, nes vieną pridėjus prie 99, bus šimtas lygiai...

Mokytas nemokytam pasakoja: Matai, kai pmokyti žmonės per mokslą viską žino, net ir tą žino, kda bus pagada, o kada lietus, arba kada šalta, o kada atdrėkys.

Nemokytas takirto: Čia didelio mokslo nereikia, — kiekvienas gali žinot iš kalendoriaus.

Tarp kelių keleivių žiemoje nt kelionės viena moteris, plonai apsirėdžiusi ir gerai įšalusi, prašneko: Da gerai, kad neįrašė į kalendorių didesnį šaltį tie kalendorių raštininkai, tad butumėm ir nušalę!

Ji Ar žinai, mano mylimasis, šitas ąžuolas jau 60 metų kaip čia pasodintas.

Jis: Ar tu, brangioji, čia jį pasodinai?

Ji: Na, o kiek metų aš turiu, tu mislini?

Jis: Ak, atleisk, tamista, aš visai kitaip maniau pasakyt: butent, ar tu matei, kaip jį sodino?

SKAITYTOJU ATIDAI.

Visų gerbiamųjų "Keleivio" skaitytojų, kurių tik prenumerata pasibaigė, meldžiame atnaujinti. Kurie gavo paraginimus ir neatnaujinsite, būsime priversti "Keleivį" sulaikyti.

PASARGA.

Mainant adresą reikia visados priduot naująjį ir senąjį adresus. Nepridavus senojo adreso, adresas nebus permainytas.

"Kel." Administracija.

NAUJAS ARBININKIŠKA KNYGA

Nuo ko priklauso žmonių nuotikiai.

Knygelėj aiškinama materijalistiška socios istorijos supratimas.

KAINA 10C.

L. S. S. kuopoms extra nuošimtis. Gaunamos tik pas vertėją. Galima prisiųst ir štampoms.

A. J. KARALIUS,
1607 N. Ashland ave, Chicago, Ill.

GERIAUSIA AKUŠERKA

F. STROPIENE

Pabaigusį kursą
WOMENS MEDICAL CALLEG
Baltimore, Md.

Pasekmingai atlieka savo arbą palago, teipgi suteikia visokias das moterų ligose parupina gydu les

Ofisas randasi:

30 W. Broadway,
SO. BOSTON, Mas

TEISINGIAUSIA IR GERIAUSIA

Aptieka

Sutaisome Receptus su didžiausia atvda. neziurint ar iš Lietuvos atvežti ar Amerikoniški. Gyduolių galite gauti, kokios tik pasaulėj vartoja, teipgi visados randasi Lietuvis aptiekorius **P. Jatulovičius.** Savininkas

Edvardas Daly
18 Broadway. S. Boston, Mass.

Galit reikalauti ir per laiškus. o mes per expresą gyduoles prisiusim

MOKYKLA ŠOKIŲ.

Mokinu visokius šokius: Buck and Wing, Buck Skirt Irish Jig, Clog, Spanish Waltz, Waltz, Two Step, Side Step. Pirma lietuviška mokykla Amerikoje. Tičerkos: **Miss Antanina Ketner ir Miss Johana Walets.**

PROF. JULIUS SILSKO,
2124 S. Halsted st., Chicago, Ill.

DIDIS GYDYTOJAS

Dr. IGNOTAS STANKUS M. D.

Gydo pasekmingiausiai visokias ligas: vyrų, moteru, vaiku ir daro visokias operacijas. Su geromis lekarstomis jo paties sutaisytomis. Dr. Ignotas Stankus jau šimtus žmoniu išgydė katrie paliko ant visados sveikais, linksmais ir jam dėkingi. Jis yra **Vienatinis Tikras Daktaras Lietuvis** Philadelphijoj, pabaigęs daktarišk us mokslus Indianos Universitete ir baigęs didžiuju daktaru mokslą, The New York Post Graduate Medical School and Hospital.

Iš Daugelio Padėkavonių

Kelias Cia Patalpiname.

Aš Jurgis Lukoševiče, 128 E. Superior st., Chicago Ill., buvau labai slabnas ir turėjau kosulį, net buvau pametęs nodėją buti sveiku, bet kuo met atsišaukiau pas Dr. Ignotą Stanku, jis už pirmo prisiuntimo gyduoliu mane išgydė. Dėkavoju širdingai ir siunčiu $ 2.00 dovanu gastinčiaus.

M. Navickis, 5 Lincoln st, Brighton, Mass. rašo taip: Rašau šiandien laišką daktarui Ignotui Stankui su dideliu linksmumu, kad man sugrąžino sveikatą. Labai dėkavoju. Skausmas krutinėje, strėnuose ir sunkus kvėpavimas jau sustojo, spuogai ir plėtmės nuo veido baigia gyti

Širdingai dėkavoju aš Jonas Požėla savo tautiečiui daktarui Ignotui Stankui už išgydyma angančius guzus kakle ir sugrąžinimą vyriškumo 1601 Winter st, Philadelphia, Pa

Turiu daugybę padėkavoniu nuo merginu ir moteru už išgydymą nuo nereguliariško mėnesiniu, baltuju tekėjimu, skaudėjimo strėnu ir koju.

Čia padėkavonės patalpintos su daleidimu pačiu ligoniu. Kiti visi yra užlaikomi slaptybėje.

APSIIMU IŠSEKMINGAI IŠGYDYTI.

Nuo reumatizmo, skaudėjimo ir gėlimo sąnariu, kaulu, strenu ir šonu; nuo visokiu ligu, užkietėjimo ir nedirbimo viduriu, išbėrimo, kuno niežėjimo, visokiu spuogu, dederviniu, slinkimo plauku, galvos skaudėjimo, nuo ligos širdies, inkstu, plaučiu, kepenu. Nuo visokiu nervišku ligu, neuralgijos, drebėjimo sąnariu, nemiegojimo ir išgąščio, nuo greito nuilsimo ir sunkaus kvėpavimo, peršalimo ir nuo visokiu slogu. Nuo visokiu užkrečiamu lytišku ligu ir visokiu kitokiu nusilpnėjimu sveikatos. Taip gi nuo visokiu moterišku ligu, skausmingu ir nereguliariško mėnesiniu, baltuju tekėjimu ir gumbo ligu.

Visi ligoniai kreipkitės pas daktarą Ignotą Stanku ypatiškai arba laišku be skirtumo, kaip toli gyvenate Amerikoj, Anglijoj, Kanadoj ir kitose šalyse, o apturėsit širdingą rodą ir pagelbą.

DR. IGNATIUS STANKUS, M. D.
1210 So. Broad st., Philadelphia, Pa.

Offiso } Nuo 9 iki 1 po pietu ir nuo 7 iki 9 vakare.
Valandos } Nedėliomis nuo 1 iki 4 po pietu.

Galybe Mokslo!

Nors esi silpnas ir tavo sveikata sukliurusi, esi nuvargęs, o ligos nesveikumai kaip akmuo slogina, skausmai iš viršaus ir vidurių vargina ir jautiesi kaip sumankytas, tad bereikalo nustoti vilties linksmo, laimingo gyvenimo.

Kad ir gydeisi su kokiais prirugusiais, be vertės, patentuotais vaistpalaikiais, kaip ir pas bemokslius daktarpalaikius—šiulerius ir delei humbugo X Rei, su kuom jokios ligos negali surasti,— žinoma, kad tokie negalėjo išgydyti, bet dar aršiau padarė ir ligą labiau užsendino.

Bet kad tikrai nori pastoti sveiku,

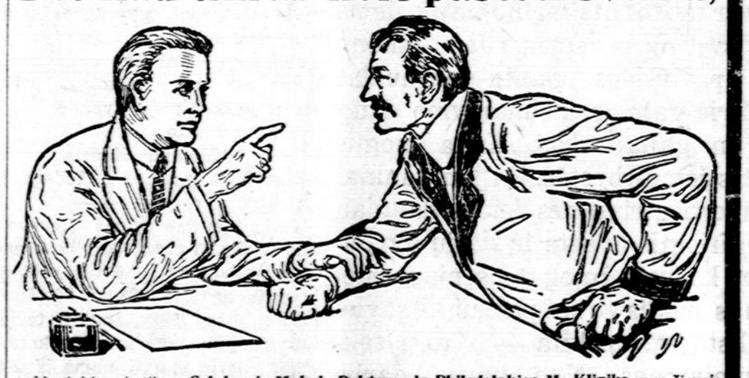

tad kreipkis prie tikros **Galybes ir Mokslo Daktaru, in Philadelphios M. Klinika,** nes čionai netik teisingą, augšto mokslo daktarišką rodą apturėsi, bet ir geriausias liekarstas, ypatingai prie kiekvieno ligos apsireiškimo pritaikytas, kurios tik randasi ant svieto ir žinomos kaipo geriausios, iš visų šalių sugabentos į Kliniko Laboratoriją, o busi išgydytas ir džiaugsies gera sveikata kaip ir gausybės širdingai dėkavoja D-rui Kliniko.

Iš daugybės, pagal prašymą, nors keletą vardų talpinasi:

Mr. Jonas Ferančukas, 515 Andrews ave., Youngstown, O. Mrs. Barbora Beleckene, 906 Walnut st., Racine, Wis. Mr. Jos. Gušlis, 534 Clinton ave., Rochester, N. Y. Mr. Jonas Ausevičе, 907 N. 3rd St., Philad'a, Pa. Mr. P. Horstaviče, 723 Hancock st., Philad'a, Pa., Mr. J. J. Makauskas, 413 E. 8 st., Kewanee, Ill., ir daugybės kitų išgydyti nuo visokių ligų.

KAIP DAUGELĮ, TEIP IR TAVE GALIMA IŠGYDYTI, Be PEILIO, Be OPERACIJOS.

PHILADELPHIOS M. KLINIKAS užvedė daugybes naujų liekarstų, išradimų ir pagerinimų, teip kad kitur niekur geresnių liekarstų negalima gauti. Čionai, apart kitų, yra gabus specialistas daktaras nuo vyriškų ligų.

JEIGU negali pribut asabiškai, tai parašyk lietuviškai kas kenkia, o gausi rodą, pamokinimus, reikalingas liekarstas ir ant vietos namieje išsigydysi. Apturėsi tikrą sveikatai pagelbą nuo visokių ligų, kaip **VYRAI** teip **MOTERYS,** bei kurios tik varginimui užpuola; kaip šviežių, teip užsisenėjusių, kaip ir nuo tų, ką kiti daktarai nesumanė išgydyti. Kreipkis drąsiai, neklaidžiojant, šiuom adresu rašyt:

THE PHILADELPHIA MEDICAL CLINIC
1117 Walnut St., Philadelphia, Pa.

Valandos kasdien nuo 10 isz ryto iki 4 po piet. Nedelioms nuo 10 iki 3 p. p.

Dėl labo lietuvių Ph. M. Klinika išleidžia labai naudingą, naujausią daktarišką knygą **"Daktaras"** bei mokslas apie sveikatą. Ta knyga kaip vyrams teip ir moterims butinai reikalinga turėt ir perskaityt. Tik viską dažinosi, kaip tą knygą perskaitysi. Kad tai visuomenės naudai išduota, kiekvienas apturės tą knygą dovanai, kuris tik prisiųs 4 c. markėms už prisiuntimą.

"Keleivio" Agentura

Po Kaucija ir Priež ūra Massachusetts Bankų Komisoriaus

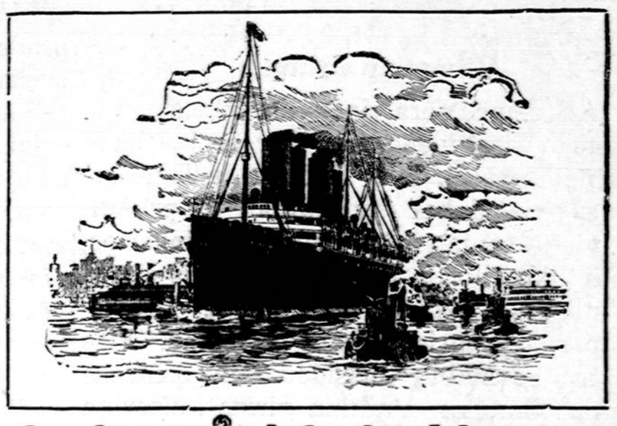

Laivakortės į ir iš Lietuvos!

Atvažiuojančius apsaugojam reikalingais dokumentais, kad negrąžintų ir nesulaikytų kastlegarnėj. Važiuojančius į Lietuvą aprūpinam konsuliariškais pašportais.

Pinigus siunčiam į visas dalis svieto pigiau, negu kiti. Reikalaukit prekių.

Mųs ofise dirba **Pakajaus Sudžia** (Justice of the Peace) ir **Rejentas** (Notary Public), todėl visi dokumentai, Amerikoniški ir Rusiški yra atliekami konogeriausiai.

Kreipkitės šiuo adresu:

"KELEIVIO" AGENTURA 28 W. Broadway So. Boston, Mass.

Lietuviška Banka

Kapitalas ir kaucija firmos $50,000.00

Nutile = Shapiro Co.

BOSTON, MASS. 92 SALEM STREET. | PROVIDENCE, R. I. MARKET SQUARE | SALEM, MASS. 213 DERBY STREET.

LAIVAKORTES (šifkortes) parduodam į Lietuvą ir iš Lietuvos ant **visų linijų** ir ant geriausių ir greičiausių laivų už **pigiausę prekę Pinigus siunčiame per telegramą**, kurios atima per 3 dienas be jokio primokėjimo. Geležinkelio tikietus po visą Amerika ir Kanada parduodam pigiausiai. **NOTARIJUSAS, padarom ir užtvirtinam visokius dokumentus su paliudyjimo Rusiško konsulio.**

(Tąsa nuo 3-čio pusl.).

GRAND RAPIDS, MICH.

14 balandžio statyta čia ant scenos "Ponas ir mužikai." Statė bažnytiniai dėl parapijos naudos. Jau 3 metai kaip mokinasi ,o vis prastai išėjo. Drapanos buvo visai nepritaikytos: daugelis lošė šventadienių rubuose. Ypač žydų rolės atlikta prastai: ne tik nudavimų truko, bet ir kalbos negalima girdėt. Antram akte visi aktoriai išnyko nuo pagrindų. Turbut, susimaišė. Prisiėjo uždangą nuleist. Rolių irgi daugelis nemokėjo.

Geriausiai publikai patiko muzika-benas iš 20 ypatų. Nors L. S. D. benas susitvėrė neseniai, bet griežia jau neblogai.

Publikos prisirinko daug, bet daugiausiai bedieviai ir socijalistai; mat, katalikai ir ant savo teatro nelabai eina. **Vincas.**

Darbai.

CLEVELAND, OHIO.

Čia yra viena didelė vilnonių audinių audinyčia, kur dirba apie 3000 žmonių. Jų tarpe didelis skaitlius nepilnamečių. Suaugusiem darbininkams buvo mokama po 15 c. už valandą, o nepilnamečiam po 7c. Dabar visiems pakelta mokestis ant 10 procentų. Policmanai stovi visuomet prie dirbtuvės ir saugoja, kad audėjos ir audėjai nesikalbėtų su pašalinėms ypatoms. **Senas dudorius.**

McKEES ROCKS, PA.

Darbai čia eina gerai ir naujus darbininkus vis da priima tai šen, tai ten. Algas galima gauti gana dideles, kas moka darbą geležinėse dirbtuvėse, bet nemokanti dirba sunkiai ir už pigiai. **J. Grinis.**

FITCHBURG, MASS.

Darbai čia eina gerai. Audėjams padidinta liko alga 10 procentų F. J. S.

ST. LOUIS, MO.

12 kovo tapo suareštuotas P. Japkinas (kurpius) už pardavinėjimą darbo jo neturintiems. Darbas prie kurpių yra gaunamas dovanai, bet kaip nepilnai darbininkas atsakantis tame amate, netaip lengvai gali gauti darbą. Tokiems P. J. visados išsistorodavo darbą, jeigu įmokėdavo jam nemažiau kaip $30. Vienas vaikinas sakosi įmokėjęs net $55. Kiek yra žinoma, ką ir patįs pirkėjai pripažįsta, kiek kuris įmokėjęs, tai tas geradarys yra paėmęs $285.00.

Sužinojo apie tai Industrial Workers of the World unijos vyrai ir suareštavo ji.

26 d. kovo buvo teismas; teismas bylą atidėjo ant toliaus. Kaip tas viskas užsibaigs, pranešime vėliaus. **Bijunėlis.**

BLAINE, W. Va.

Balandžio 1 angliakasiai The Blaine Mining Co. kasyklose metė darbą, reikalaudami pakėlimo algos 10c. ant tono ir teisingesnių vogų, o dėl dirbančiųjų ant dienų vietoje 17½ c. valandoje, kad butų mokama po 20c. Balandžio 2 kompanija pakėlė mokestį 2½c. ant tono, o 3 bal., jau 3½; darbininkai, kurie da dvi sąvaiti atgal bijojo ištart žodį "streikas", šiandien be jokios unijos budami, laikosi vienybėj. Iš dirbančiųjų tose kasyklose 500 — 600 žmonių 2 bal. buvo darbe 10 graikų, bet ir tie matydami, kad kompanija jau nusileidžia, prisidėjo prie streiko.

Darbininkai ketina laikytis, kol pergalės. Aplinkinėse kasyklose visur pakeltos mokestįs ant 5 nuošimčio, o kaip kur net 6¾ ir 7. **Jonas Preikšas.**

McKEES ROCKS, PA.

Nors čia darbai eina vidutiniškai, bet gaut darbą nėyra lengva. Vietiniai lietuviai perka jį už pinigus, nes tokis jau jų paprotis.

Tuli lietuviai meta čia darbą ir važiuoja kur ten į Illinojaus valstiją, kur eina streikas. Jie nepaiso, kad streiklaužiais reikės pastot, bile tik brangiau gaus. Galim sakyt, visi jie yra gerais katalikais ir skaitymo jokio nemėgsta. **P. S. Volungis.**

E. ARLINGTON, VT.

Vietinėj kedžių dirbtuvėj darbai eina gerai ir iš kitur pribuvusiems darbas galima gauti. Mokestis nuo $1 iki $1.75 už 10 valandų darbo dieną. **D. J. Alekšis.**

Laiškai į Redakciją.

Norintiems Farmeriaut.

Kuriems nusibodo streikai ir kurie turi palinkimą prie ukės, tik negali nusipirkt dėl brangumo, atvažiuokit pas mus į Foxcroftą, čia ukės nebrangios: nuo $500 iki kelių tukstančių su trobomis. Brangumas pagal trobų ir kaip toli nuo miestukų.

Męs, 10 lietuvių jau farmeriaujam ir neblogai sekas; beveik visi pirkom ant išmokesčio; nekurie įmokėjom tik $100, o likusius po $50 ant metų dabar jau baigiam mokėt. Norinti atvažiuot, lai daro tai birželio ar liepos mėnesij, tai matys, kaip kas auga. Kelionė iš Bostono tik $5.75. Tai nedideli kaštai.

Žemė pas mus akmenuota, bet gera; beveik kiekviena ukė turi po didelį sodą ir savo girią. Gyvenimą padarom parduodami bulves, sviestą, kukuruzus, kiaušinius, meitėlius; žiemą parduodam malkas. Norėdami plačiau dasižinot, kreipkitės šiuo adresu:

John Tumosa,
R. F. D. 2, Foxcroft, Me.

LAIŠKAS Į REDAKCIJĄ.

Gerbiamoji "Kel." Red.:

Bukit tiek geri patalpinti šias kelias eilutes "Keleivij" vardan teisybės

Tulas p. Žaibas No. 14 "Keleivio" rašė iš New Yorko apie "L. U. P. Kliubo" veikimą ir kad tuli žmonės pradedą kenkti paskaitų rengimui; p. Žaibas tulas ypatas pavadino "peštukais" ir vieną įvardija, buk tai aršiausis p. A. Peteris. Skaitančioji visuomenė gal ir mano, kad New Yorke ant paskaitų tikrai įvyksta "peštynės", ko da nė kartą nebuvo. Buvo šiaip: ant kiekvienos L. U. P. Kliubo paskaitos yra įžanga 10c, kas daryta ir 10 kovo. Atėjo p. A. Peteris ir da keletas jau baigiantis paskaitai ir, nenorėdami mokėti 10 c., su bilietų pardavėjais po bereikalingą žodį vieni kitiems apsidalino. Tai ir viskas. Jokių peštynių nebuvo. Ir gana neteisingai p. Žaibas p. Peterį išvadino "peštuku," nes p. Peteris yra geras Kliubo narys ir nuo daugelio metų gyvena New Yorke; niekas nematė jį mušantis. Neatleistina musų koresp. už nukrypimą nuo teisybės. Rašau šį laiškutį ir meldžiu gerb. Redakcijos, kad paliudytų,jog tai ne mano darbas, nes dauguma verčia šią neteisingą žinią ant manęs.

Su pagarba
J. M. Danielius.

Nors Korespondento vardo išduot niekam negalime, bet žinome tikrai, kad p. Danielius anos žinios nerašė, o prisiuntė ją visai naujas musų korespondentas. Red.

Redakcijos atsakymai.

J. Klevinskui. — Kadangi kapucinas visur tuos pačius niekus pliauškia, tad neužsimoka apie jį rašyt. Netalpiname.

Miegalio švogeriui. — Anglišką kalbą greičiausiai galima išmokt lankant anglišką mokyklą, arba gyvenant vien tik tarp anglų ir turint lietuviškai angliškus rankvedžius. Čia gyvenusieji Amerikos piliečiai, jeigu jie nėra žydai, gali liuosaiRusijoj gyvent, jei neprasižengia ten prieš įstatymus. Naturalizuotieji Amerikos piliečiai, paeinanti iš Rusijos (ir Lietuvos), gali but trukdomi anksčiau ar vėliau, arba paliekami be atidos, jei valdžia jokių priekabių neatranda, vienok jokios sutarties apie tai nėra ir Rusija gali elgtis pagal savo išrokavimą. Bent dabar, kada sutartis su Amerika liko pertraukta, Rusija da labiau šnairuoja prieš Amerikos piliečius.

STATAU NAMUS

naujus ir taisau senus. Kiekvieną darbą iš medžio ir muro padarau atsakančiai ir greitai. Esu kontraktorius. Kalbu visokias kalbas.

A. SUDYMT [14]
328 E. st., 3 fl., So. Boston, Mass.

Russian-American Bureau.

Jeigu jųs norite išsiimti savo pinigus iš banko Rusijoj arba Austrijoj, arba norit savo pinigus tenai padėti, kreipkitės į šitą biurą. Męs padarysime tai į 4½ sąvaičių.

Pas mus taipgi randasi gerų advokatų ir padarom visokius dokumentus už prieinamą kainą.

RUSSIAN AMERICAN BUREAU.
(Uždėta 1892)
160 N. Fifth ave., Cor Randolf st., 2-nd Floor, Chicago, Ill.

John E. Nolan
naujausios mados
GRABARIUS IR BALSAMUOTOJAS
Atlieka visokį darbą prie palaidojimų kuogeriausiai už nebrangią prekę.
336 Broadway, So. Boston.
Gyvenimo vieta 645 Broadway.

Telephone So. Boston. 845 M.
Dr.F. Matulaitis
495 Broadway, So. Boston.
Valandos:
Nuo 12-2 dieną ir nuo 7-9 vakare.
Nedėlioms iki 3 val. po pietų.

RUSISZKAI-AMERIKONISZKA LINIJA.

Didžiausi, geriausi ir greičiausi garlaiviai, plaukioja kas dvi sąvaitės tarp Rusijos ir Amerikos, niekur pakelėj nesustodami.

Nauji su dviem šriubais garlaiviai
CAR, KURSK, RUSSIA
Į Rotterdamą 8 d., į Liepojų 11 dienų.

$33.00	III klesa	$35.00
$48.00	II klesa	$50.00
$65.00	I klesa	$75.00

Dabar plauks iš New Yorko:
Kursks 10 d. vasario (Feb.),
Lituania 24 vasario (Feb.),
Birma 9 d. kovo (March),
Kursk 23 d. kovo (March).

Dėl smulkesnių žinių kreipkitės pas musų agentus:
A. E. JOHNSON & CO.
27 Broadway, New York.

BUK MANDAGUS!
nusipirk
—ETIKETA—
Taisyklės, kurių kiekvienas turi prisilaikyti apsiėjime su kitais. Ten rasi su virš 300 pamokinimų gražaus pasielgimo dėl visų, visokiuose atvėjuose. Kaina tik 25 c. [8]
Mary M. Rice-Herman,
112 E. 19-th st., New York, N. Y.

GERIAUSIAS LIETUVISKAS FOTOGRAFAS

Mano dirbtuve yra įrengta puikiausiai, naujausios mados įrankiai. Atlieku darbą artistiškai. Padarau fotografijas kuopuikiausiai, malevoju naturališkom parvom, iš mažų padidinėju ir tt Ėsant reikalui einu į namus fotografuoti. Pasilieku gero velijančiu
JURGIS STANAITIS
453 Broadway So. Boston, Mas

J. P. TUNILA
Užlaiko didelę
KRAUTUVĘ

Deimanų, Laikrodžių,, Wolthom ir Elgin, ir šliubinių žiedų. Užlaikom keliaujančius agentus ir orderius paimam ir prstatom į namus. Užlaikom taipgi Didelę Sankrovą DRAPANŲ: vyrams Siutus, Overkotus ir Marškinius. Duodame ant bargo ir ant išmokesčio.
822 Washington st.,
BOSTON, - - - - - - MASS.
Musų agentai: J. A. Peldžius, J. Pocius, J. Pociunas, Liud. Davalga ir F. S. Simanckis.

Profesorius medicinos
Lietuviszkas D-ras M. Ziselman.
7 Parmenter St.
Boston, Mass.

Visokias ligas gydau pasekmingiausiai. Ateikit tiesiok pas mane 1 trepais į viršų tik neikit į aptieką: mano durys baltos arba telefona duok o aš atesiu
Ofiso valandos
Nuo 9 iki 11 ryte nuo 1 iki 2 ir 6 iki 8 vakare. Telephone 1967-3 Richm

D-RAS ST. ANDRZEJEWSKI
Vienatinis lietuviškai-lenkiškas
DANTŲ DAKTARAS.
Užtaisau pasigadinusius dantis ir įdedu naujus. Darbą gvarantuoju. Taipgi ištraukiu dantis be skausmo.
238 HARRISON AVE., BOSTON.

Lietuviška Agentūra.
Jeigu norite siųst kam nors
Laivakortę, Pinigus
arba patįs važiuot į Lietuvą, kreipkitės prie lietuvio agento, o visados būsite teisingai aprūpinti.
J. T. KAZLAUCKAS,
186 E. Chapel st., New Haven, Conn.
Telefonas: 1434—3.
Visoki patarimai velaui.

JUĮREIKALAVIMAS NETURI RUBEŽIU

Turkiškas maišytas tabakas visus vilioja savo gražumu. Tokį malonų kvapsnį paprastai turi tik brangieji cigaretai ir daugelis negali tuomi džiaugtis. Męs netik permainėm tokį padėjimą, bet pasitikim ir ant turtingesnių žmonių ir teisingų kritikų tarpe savo rukytojų.
Menka užmokestis už

Zira Cigarettes
5c for 10

Visos rinklinės turkišk priemaišos ir kvapsniai sudėti į ZIRA Cigaretus — visas sunkumas išmestas.

Turtingi - Švelnus - Kvepia

Jų priemaišos suteikia švelnų net saldų kvapsnį — išimtiną rukymą. Suvienyto valstijų Prezidentas neruko geresnių cigaretų, kaip ka jųs galit rukyti nusipirk ZIRA CIGARETTES.

Tai buvo stebėtinai didelis tabako pirkinis — daug didesnis už kitus — kad pavelijo mums tokios rušies cigaretus pardavinėt po 5c. už 10.

Puikios Satino Dovanėlės bus randamos kiekvienoj "ZIRA" dežutėj, paveikslai aktorių, kvietkų ir paukščių. Rinkite tuos paveikslėlius. Iš jų galima padaryti dailias paduškaites ir šalikus.

Parsiduoda Visur.
Nupirk dežutę tuoj — Pamegink nors vieną — Persitikrink.

P. LORILLARD COMPANY

Siutus ir kitokius Rubus
Duokit pasiut mums!

Užtikrinam kad Jus sučėdysite pinigų ir turėsite gražius rubus. Męs imam materiją iš gerųjų firmų ir primieruojam rubą pagal žmogų, todėl nesudarko žmogaus išveizdos ir buna tvirtesni.

Gerus vyrams Siutus ir Overkotus pigiausiai ir gerai.

Musų firma randasi ir Californijoj, todėl męs greičiau pagaunam visokias naujausias formas.

Jeigu norite turėt gerus rubus pigei, tad ateikit pas mus.

Taipgi išvalom ir išprosinam visokias Vyrų ir Moterų drapanas.
Tikras Jusų brolis lietuvys
Z. Budreckis
222 W. Broadway, ir 24 Ames street,
SO. BOSTON, MASS. MONTELLO, MASS.

Vetinės Žinios.

Ant kampo North ir Ferry gatvių, Bostone, pereitos nedėlios naktį D.&F. Luciano laivakorčių agenturoje vagis susprogdino geležinę spintą ir išnešė $200 pinigais ir $300 brangmenų.

Vagių buta gerų specijalistų, nes spintos durįs išdinamituotos be mažiausio trukšmo. Ant spintos stovėjo bonka su vandeniu ir likos visai nepajudinta. Dinamitas atliko savo darbą tik ten, kur reikėjo, toliaus jis jokios blėdies nepadarė.

Parker House viešbutije norėjo nusišauti pagarsėjusi savo gražumu Judith Rice, kurią artistai pasisamdydavo sau už modelį paveikslmas piešti.

Ekscentriškas jos budas, neapykanta prie gyvenimo ir neapykanta prie žmonių, manoma, yra svarbiausia priežastim palinkime prie nusižudymo. Ji guli ligonbutije su peršauta krutine.

Kunigas Krasnickas buvo pašauktas į Cambridge'iaus teismą už iškeikimą vienos moteries. Ji skundė Krasnicką ant 10,000 dol. už garbės įžeidimą, bet teismas bylą panaikino.

Nedėlioj atsibuvo da vienas L.S.S. 60 kuopos koncertas. Buvo jis tiek margas, kad sunku butų ir suskaitliuoti visas smulkmenas. Labai puikiai buvo atlošta monologas "Dvarponis," kurį perstatė p. Balčius. Pastarasis turi sceniską gabumą ir nudavė visai gerai seną dvarponį, apgailestaujantį labai baudžiavos išnykusius laikus. V. Klemka irgi moka monologus dailiai sakyti. Jis gerokai atgaivino publiką su monologu "Kaip aš važiavau į Ameriką," kur girdėjosi visokie cvapt, brikt ir t. t. Su nekantrumu publika laukė Mr. Džian Bambos, kuris čia paspėjo užkariauti ar tik ne pirmą vietą. P. Ketvirtis taip moka nuduot lietuvišką biznierių sportą, kad visai užmiršti, jog ne saliuninką matai, kuris skaitosi viską žinančiu ir perstatančiu visus kitus "kreizėmis." Iš merginų geriausiai deklamavo Paltanavičiutė. Ją net antru kartu publika iššaukė. Balčius pabaigoj padeklamavo visai gabiai. Maikis su tėvu kalbėjo gerai. Tarpuose griežė trio. Nors negalima pasigirt tokia muzika, vienok yra tai grynai originališka kaimiečių muzika, kokia prisieina girdėt Lietuvoj vestuvėse, todėl įdomu ją girdėt.

Po Massachusetts valstiją važinėjasi Rooseveltas ir Taftas, agituodami kiekvienas už save. Mat, greitoj ateitij bus republikonų partijos susivažiavimas, kuris statys tą kandidatu į prezidentus kuris gaus daugiausiai balsų priešrenkamuosiuose rinkimuose. Ypač Rooseveltas smarkiai darbuojasi. Vienas ir kitas gerinasi prie darbininkų, ypač prie audėjų, kurių čia daugiausiai. Bet vargiai audėjai atkreips atidą į tuos ponus, kurie net kulkų nesigaili streikierių malšinimui.

Telefonų stotise tarnaujančios merginos da galutinai nenusprendė, ar streikuot, ar ne. Nuo kompanijos gauta laiškas, kuriame sako, kad merginų reikalavimai išpildyti nebus. Menkesnieji reikalavimai likę išpildyti tuoj, kaip tik liko paduoti. Parašyta kitas laiškas kompanijai. Merginos sparčiai rašosi į uniją ir tiki, kad prisieis streikuot.

Gubernatorius Foss pasirašė ant reikalavimo, kad Californijos valdžia išduotų atvežt į Mass. valstiją W. Dorr'ą, kuris kaltinamas Lynno muilo išdirbiko G. Marsho užmušime, atrasto tuoj už W. Lynno. Policija ir šnipai išvažiavo tartis su Californijos valdžia ir jei tenaitinis gubernatorius sutiks ant reikalavimo, tai Dorr liks atvežtas į Bostoną. Jis yra areštuotas.

Krasos komisijonierius Hayes liepė suareštuot tulą Charles Smith, kuris garsino laikraščiuose, jog jam yra reikalingi partneriai ir agentai ir ėmė nuo jų po $1 ir daugiau, o nieko už tai nedavė. Paaiškėjo, kad jis varė jau tokį biznį net po 7 ar daugiau vardais. Nuo jo reikalaujama $800, jei jis nori but liuosas iki teismui.

John Maloy iš No. 166 Columbia st., Cambridge, liko patrauktas į teismą už suvažinėjimą ant Boylston gatvės dviejų žmonių—Thomas Donohue ir John Connolly. Tiedu žmonės dirbo prie karo rėlių taisymo ir liko pervažiuoti automobiliu taip, kad tuoj pasimirė. Donohue gyveno No. 86 Tudor st., So. Boston, ir paliko pačią su 7 mažais vaikais, o Connolly gyveno No. 247 E st., So. Boston. Jis buvo nevedes. Teismas šauferį John Maloy sulaikė po $10,000 parankos.

Ateinantį nedėldienį L. S. S. 60 kuopos salėj, 376 Broadway, bus paskaita. Skaitys A.Antonov apie stebuklus ir bus parodyti keli magijos aktai dėl aiškesnio supratimo. Į temą įeis hipnotizmas, magija ir pilvakalbystė, kaipo žymiausi stebuklų įrankiai. Paskaita prasidės 7:30 val. vakare.

Nuo lietuvių socijalistų salės So. Bostone prasidės maršavimas Gegužinės šventės parodos, 7 val. vakare, 1 d. gegužės. Ypač moterįs yra kviečiamos dalyvaut šioj parodoj.

KNYGOS
"Keleivio" spaudos.

Alkoholis ir Kudikiai.
Sutaisė Barabošius. Labai naudinga knygutė. Kas yra arba mano buti vaikų tėvu ar motina, kiekvienas turėtų ją perskaityt. 15c.

Monologai ir Deklamacijos.
Suorankis gražiausių eilių, tinkamų prie visokių apvaikščiojimų, prakalbų, ir susirinkimų. Deklamacijos tautiškos, darbininkiškos, revoliucijonieriškos, laisvamaniškos ir humoristiškos. Monologai visai nauji, ir niekur negirdėti ir labai juokingi. Ant geros popieros, spanda graži .... 25c.

Anarchizmas
Pagal Proudhono mokslą. Vertė Briedžių Karaliukas. Naudinga kiekvienam perskaityti .. 15c.

Legališki Žmogžudžiai.
Tragedija 3-juose aktuose, labai gera perstatymui. ..... 10c.

Lytiškos ligos.
Labai naudinga knyga apsisaugojimui nuo lytiškų ligų. Parašė D-ras F. Matulaitis. ..... 10c.

Kaip tapti Suvienytų Valstijų piliečiu.
Aiškiai išguldyti pilietystės įstatymai, su reikalingais klausimais ir atsakimais, angliškai ir lietuviškai. ..... 15c.

Davatkų Gadzinkos.
Padidinta ir pagerinta šešta laida. Labai juokingos ..... 10c.

Popas ir Velnias.
Toj knygutėj telpa ir Adomas su Jieva. Labai juokinga knygutė. Daugiau juokų, negu saliune alaus. ..... 10c.

Šeimyniškas lietuvių gyvenimas Juškevičiaus dainose.
Jei nori žinoti, kaip senovėj lietuviai gyveno, tai perskaityk šitą knygą. Iš jos dasižinosi, kad musų pratėviai žmonas sau vogdavo, paskui pirkdavo, motinos savo dukteris parduodavo. Dasižinosi, kad vyrai turėdavo po daug pačių, o žmonos po kelis vyrus. Labai užimanti ir pamokinanti knyga. ..... 35c.

Amžinos Dainos.
Naujausias rankius Jovaro eilių, iš viso apie 40 gražių dainų, tinkamų ir deklamacijoms ..... 15c.

Lengvas budas išmokt angliškai.
Parankiausiai sutaisyta knyga,taip kad kiekvienas gali išmokt angliškai, kuris bent kiek gali skaityti. ..... 25c.

Vienatinis So. Bostone
LIETUVIS ŠIAUČIUS,
kuris taiso, uždeda robus ir šainina čeverykus. Darbas pigus ir geras. Taipgi užlaiko cigarus ir cigaretus. Lietuviai pas savaji. [20]
ANTANAS ABAZORIUS,
Kampas C ir Silver st., So. Bostone.

Reikalaujam darbininkų.
Mokame $20 algos ant sąvaitės dėl agentų, kurie parduoda auksinius, sidabrinius ir nikelio laikrodėlius (ziegorėlius) su lenciugėliais tarpe savo pažįstamų ir kitų, ant išmokesčio mėnesinės po $1 ir po $2 ant mėnesio. Reikalaujame keliaujančių agentų, kurie važinėtų nuo vieno miesto į kitą, taipgi reikalaujame vietinių agentų, kurie butų ant vienos vietos. Mokme po $20 ant sąvaitės agentams, kurie visą savo laiką dirba dėl mųs. $8 algos mokame agentams, kurie dirba tiktai vakarais, užbaigę savo dienos darbą. Reikalaujame žmonių tiktai gero vedimosi ir blaivų; taipogi norime žinoti jųsų dabartinį užsiėmimą.
North American Sales Co.,
Box 954—Dep. 77, New York.

50,000 KNYGU
Vysai dykai

Kožnas vyras be atidėlioima tur pareikalauti vieną, iš tu stebuklingu knygu. Vyrai, katrie žada apsivesti — vyrai ligoti — vyrai, katrie pasigėrė per mierą, katrie pareidava namo vielai ir katrie perviršdavė sau valię — vyrai silpni, nervoti ir katrie prastoi sava sveikata — vyrai, katrie negabė pri darba ir katrie ne galė nauduoti pylnai linksmuma gamtos — **VYSI TIE VYRAI TUR PAREIKALAUTI VIENĄ IŠ TU DYKAI DUOTU KNYGU.** Ta knyga pasaikis kaip vyrai naikina sava sveikata, kaip jie užsikrėta ligoms ir kaip jie gal pylnai sugranžinti sava sveikata, stipruma ir energiškuma i trumpa laika ir su mažais kaštais. Jeigu nori buti vyras tarp vyru, ta knyga pasaikis kaip gali ta pasėkti. Knyga ta pasaka kokiu budu tokies ligas, kaip:

REUMATIZMAS, NEGRUOMULAVIMAS VYDURIU,

Abelnas prastoimas spėku, Užnuodijimas kraujo, arba Brantai, Triperis, Lytiškas nusilpneimas, žudymas gyvastinios sėklos, Naktinei nubiegymai sėklos, Nutrotimas vyriškuma, Sunykimas lytiška organa, Užsiveržimas šlapinamoje kanalo, Organiškas ligas, Pasėkme paleistuvinga gyvenima, Pilva, Kepenu ir Inkštu ligas gale buti greitai ir ant visados išgyditas slapta arba sava namie.

Tukstančiais vyrams palika sugranžinta TOBULA SVEIKATA, STIPRUMAS IR SPEKAS su pagelba tuos STEBUKLINGOS, DYKAI GAUTOS KNYGOS. Knyga ta yra kratuvė žinios ir talpina tam tykrus dalykus, katrus kožnas vyras jaunas ar senas, bagotas ar biednas, apsivedis ar nevedis, sergantis ar sveikas turė žinoti. Netrotikiek sava sunkiei uždyrbtu piningu ant paiku ir be vertės gydulu pakol ne perskaitistie tuos knygas. Knyga ta sučedis Jiums ne viena doleri ir pasakis kokiu budu galetė stotis STIPRU, RESNU, SVEIKU VYRU.

Išpildik atsakimais, iškirpk ir siusk šendena ta dykini kupona o męs prisiusma jiums vieną iš tu brangiu knygu **VYSAI DYKAI IR UZ PACTA UZMOKIESMA.** Daug nerupestingu gyditoju prispira gydima ir gydulus siunta budu C. O. D. tas yra su apdetu mokiesniu ir dara ta be ypatingai pareikalavima sergančia. **Męs tą niekados ne darome.** Reikalaudami tą knygą nuo musu Jius nebusitė niekados pareiga. **Siusk sava adresa šendena.**

KUPONAS DYKAI GAUTOS KNYGOS.
Dr. JOS. LISTER & CO., L. 601, 208 N. Fifth Ave., Chicago, Ill.
GOTONI:—Aš esu užinteresuotas jusu pasiulinimui dykai siunstos knygos ir norečiau, jog jius išsiustument man vieną iš tuo knygu.
Vardas ir pavardė.....
Adresas.....
Stejtas.....

Teisingiausia ir Geriausia Lietuviška **Aptieka**
Sutaisau receptus su didžiausia atyda, nežiurint, ar tie receptai iš Lietuvos, ar Amerikos daktarų. Tai vienatinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoj. **Gyduolių galit gaut kokios tik pasaulyj vartojamos.** Taipgi parduodu daugmenoj "Ice Cream", cigarus, kendes ant vestuvių, balių, krikštynų ir pasilinksminimų. Galit reikalaut ir per laiškus, o aš prisiųsiu per expresą. Aptiekorius ir savininkas
K. ŠIDLAUSKAS
226 Broadway, kmp. C st., So. Boston, Mass.
Teleph. So. Boston 21014 ir 21013.

VIENATINIS LIETUVYS **AGENTAS**
Visoj apielinkėj.
Parduodu namus, lotus, duodu paskolas i rt. t. Įnšiurinu namus, rakandus ir gyvastį. Perkalbėtojas teismuose. Visokius patarimus suteikiu dovanai.
A. P. BABILIUS,
Ofisas: 873 Cambridge, st.,
Gyvenimo vieta: 69 Clark st.,
CAMBRIDGE, —— MASS.
Tel.: Cambridge 3144-W.

Kas yra saulė, planetos ir kometos, tai skaitykit knygą
"PASAULIŲ RATAS"
Su paveikslais. **Kaina 25 c.**
JEI NORIT ŽINOT
Kas yra meilė ir kaip žmonės mylisi, skaitykit knygą
"MEILĖS KARŠTLIGĖ.
Kaina 20 c.
Reikalavimus ir pinigus adrisuokite taip:
J. STROPUS,
30 Broadway, S. BOSTON, MASS.

TELEPHONE: FORT HILL 1864.
H. H. NAYOR
ADVOKATAS
Pasekmingai veda visokias bylas. Visokiuose teismiškuose reikaluose suteikia teisingą patarimą.
426-430 Exchange Bldg.
53 State st., Boston, Mass.
Jeigu dėl kokių nors prižasčių ne butų parankų ateit pas mane, tad galite pasikalbėti per:
R. Vasiliauską
28 W. Broadway So. Boston. Mass.

M. Gallivan Co.
Užlaiko geriausį
Elių, Vyną, Likierius ir kitokius gardžius gėrimus o taipgi ir geriausio tabako Cigarus.
Meldžiame užeiti o visados rasite gražų patarnavimą.
362 2nd st., So. Boston.

Tel.: Main 3307.
Gyvenimo Tel.: Milton 913—3.
NATARIJUŠAS IR SUDŽIA TAIKOS
ADVOKATAS
Atlieku visokius reikalus Nelaimėse, Skunduose, Ukėsiškas popieras ir visokius teismo dalykus.
Čia galit susikalbėt rusiškai
ALEXANDER ROSE
294 Washington st., Room 330, BOSTON, MASS.

Ei, Vyrai, visi pas
YUDEIKO!
Jis užlaiko gerą **Restauraciją,** visokios rušies **Alaus, Degtinės, Vyno ir Cigarų.**
Prieinamiausia ir parankiausia vieta lietuviams.
304 Broadway ir 259 D streets, SO. BOSTON, MASS.

LIETUVIO KRAUTUVĖ.
Pas mane galima gauti naujausios mados **laikrodėlius, žiedus, armonikų, skripkų,** ir visokių muzikališkų instrumentų. Gerų **britvų, drukuojamų mašinukių, albumų fotografijoms, istoriškų ir maldų knygų, popierų gromatoms rašyti** su pasiskaitymais ir dainomis, su drukuotais aplinkui konvertais; **tuzinas 25 c., 5 tuzinai $1.** Perkupčiams 1000 už **$6.** Magikos kazyrios su kuriomis galima išlošti daug pinigų. Kas neturite mano didelio kataliogi, prisiųskite markę už 2c. ir aplaikę jį rasite daugybę naudingų daiktų.
Kreipkitės šiuo adresu:
W. WAIDELIS,
112 Grand st., Brooklyn, N. Y.

Ant 21 Akmens
Gelžkelio laikrodis
Sriubeliu užsukamas, vyriško ir moteriško didumo, ant 20 metų auksuotas, su išrašytais dubeltavais viršais. Labai teisingai eina, skiriamas ypatingai geležinkeliu važiuojantiems žmonėms, kuriems reikia visuomet tikras laikas žinoti. **Gvarantuotas ant 20m. Ypatingas pasiulyjimas.** Męs išsiųsime šį laikrodėlį ant kiekvieno adreso už **$5.75 C. O. D.** ir persiuntimo kaštus, su teise jums viską peržiurėt. Jei busi neužganėdintas, nemokėk nė cento. Atsiminkite, jųs užmokėtumėt už tokį pat laikrodėlį apie **$25.00,** jei pirktumėt kitur. Puikus auksuotas lenciugėlis ir kabutis dykai su kiekvienu laikrodėliu.
Excelsior Watch Co.
906 Athenaeum Blg., CHICAGO, ILL.

Teatras ir šokiai.

Rengia So. Boston'o Lietuvių Labdarystės Draugija,
Panedėlyj, 6 Gegužės May, 1912 m. Pradžia 7:30 vak.
Svetainėje "DAHLGREN HALL,
Kampas E ir Silver street, So. Boston, Mass.
Bus perstatoma 3 veikmių drama "žmones" ir juokinga komedija "Tarmas įpainiojo."
Perstatymai labai žingeidųs. Po perstatymo bus šokiai iki ryto. Meldžiame visus atsilankyti **KOMITETAS.**

LIETUVY, KREIPKIS PAS SAVĄ!
Teisingiausia Agentura
LAIVAKORČIŲ IR PINIGŲ SIUNTIMO
Jau šešti metai kaip parduodu Laivakortes
ant expresinių ir pačtinių laivų, pagal kompanijų čienes. Pasažierus iš Lietuvos paimu iš pačių namų, ar nuo rubežiaus, ar bent kokios vietos iki vietai Suvienytų Valstijų ir kitur. Taipgi iš Amerikos į visas dalis Lietuvos ir kitur. Patarimai keliaujantiems ar norintiems keliauti kuoteisingiausi ir dykai.
Siunčiu pinigus į visas dalis svieto greitai ir pigiai.
Gvarancija užstatyta Mass. Valst. pas Bankų komisionierių. Visokius pinigus mainau pagal paskutinį teisųjį pinigų kursą.
Darau visokius notariališkus paliudymus, dovierenastis.
Reikale kreipkitės ypatiškai arba per raštą.
A. Ramanauskas, 101 Oak street, LAWRENCE, MASS.
BRANCH OFFISAI:
233 Broadway, So. Boston, Mass.
27 Rogers st., Lowell, Mass.

DYKAI! Pirkite už $6.00 vertės musų žinomos tabakos del cigaretų ir išsirinkit sau dovaną iš sekančių daiktų: Naujausias importuotas Fonografas, su didelia nikeliuota duda, kuris grajina aiškiai visokias muzikes ir dainas. Kiekvienas gali turėt koncertą savo name. 2. Geriausias Armonikas, vokiško išdirbimo, su notom ir nurodymais. 3. Puikus stalavas laikrodis, su muzike, kiekvieną kartą grajina 10 minutų. 4. Vyriški arba moteriški paauksuoti laikrodėliai. 5. Stalavi įrankiai gražioje dėžutėje: 6 peiliai, 6 videlciai, 6 dideli šaukštai, 6 maži, 1 peilis sviestui ir šaukštukas cukrui.

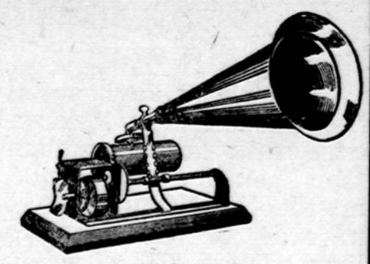

Už musų dovaną vien norime kad pagarsintumėt musų firmą tarp jusų pažįstamų. Atsiųsk mums ant rankos 50 c. markėms, o męs jums prisiųsime 40 skrynučių tabako 4 gatunkų už $6 ir jusų išrinktą dovaną. Likusius $5.50 užmokėsit gavę tovorą Jeigu tavoras nepatiks, galite jo neimt.
English-Asiatic Tabacco Co., Dept. K. Z. 115 E 7th st., New York, N.Y.

No. 18, 1912 m.

Darbininkai visų šalių vienykitės!

KELEIVIS

Ketvergas, 2 d. Gegužės.

Vienybėje yra galybė, per ją įgysime tiesas!

Duok nusprendimą

Apkaitus saulė tingiai pakilo
Iš purpurinio rytų miglyno,
Nuliudo žemė, laukai prabilo,
Suskambo linksmos giesmės lazdyno;
Sveikino saulę, kuri ketino
Po vėsiai nakčiai atšildyt žemę...
Džiaugės' pasaulis, spėt nemėgino,
Kokią jam dieną debesys lemia;
Debesys, kuris pažemiu slinko
Ir vienu sparnu rytus gesino,
Kitu padangėj smulkiuosius rinko,
Jų rausvą parvą nerdams į švino...

Saulutė metė spindulių pluoštą
Pro šakas medžių vidun grintelės;
Apšvietė stalą, valgiui paruoštą
Ir vieną galą mažos lovelės,
Kur šiltą saulės šviesą pajutus
Šviesiais plaukučiais maža galvelė
Sukruto ir dvi smulkios rankutės
Ant jos iškilo — trynė kaktelę.

Tėvui praeinant pro čia, link tėvo
Jos išsitiesė ir jį sulaikė;
Lig pasigedęs minkštučio glėbio,
Kuris ne sykį smagumą teikė,
Tėvas sustojęs rankas atkišo,
Niaukus jo veidas nusiblaivino,
Rupesčiai, meilė sioloj sumišo
Ir jis, užmiršęs kas jį kankino,
Pagriebė glėbin kudikį mielą!
Gi šis jo kaklą apsikabinęs,
Savo luputėm jo lupas glaudė,
Kad tėvas dručiai sau prie krutinės
Visą mažučio kunelį spaudė,
Tarsi norėdams išspausti sielą
Sau iš krutinės ar lig lašelio
Išsunkt iš širdies tėvišką meilę
Ir perliet mažon sielon vaikelio
Už tą nekaltą bučkį ir laimę!

Žmona tuo tarpu šaukštus atnešus
Užbaigė pirmą šios dienos darbą,
Akis pakėlė, idant paprašius
Vyrą prie valgio, — bet tiktai galvą
Kaklan įtraukus, širdžiai patvinus,
Išskėtė glėbį, prie jo prišoko,
Vyrą ir vaiką apsikabinus,
Tik skambu savo širdingo juoko
Suardė tėvo meilės ekstarą!
Žmonos ir vyro žvilgiai sumišo
Į vieną versmę šird-dėkingystės,
Kada Myldutė, į savo mažą
Glėbį paėmus galvas, surišo
Juodu į vieną stabą žmogystės!

Kasgi meilesnį teiks malonumą
Užu šeimynos širdžių sąjausmą!?
Kame didesni rasi smagumą
Už gimdytojų bendrąjį džiaugsmą!?
Kasgi kiltesnis gal but už meilę,
Ką riša vienu ryšiu vienybės
Troškimus, viltį, siekius ir laimę
Ir tveria vieną medį esybės!

....

Bet štai kiemelij sudunda ratai!
Džiaugsmai šeimynos baimėj prapuolė!
Kareivių buris daryti kratai,
Kaip huraganas, vidun įpuolė,
Duris ir langus jiešmais durtuvų
Vieni užtvėrė, kiti prie stalo
Metės, sugrobė kas tiktai buvo,
Treti į pančius rankas jau kala

Tėvui išplėšęs kudikį mielą!...
Jisai stovėjo suakmenėjęs,
Tarsi išplėšė jam sykiu sielą,
O jojo akįs lig sustiklėję

Nematė kaip jam įrankis varo
Žmoną — ką savo glėbiu pagavo
Mylimo vyro kojas, kad carui
Sykiu ją vilktų — batu užgavo!
Kudikio kliksmo lig negirdėjo,
Kad sunki koja ant jo užmynė; —
Tarsi be jausmo jisai stovėjo,
O rankos, kurios mylimus gynė,
Dabar nelaisvės pančiuos nutirpo.
Nežino kaip jį laukan išvarė,
Tik čia atkvėpęs, jisai išgirdo,
Kaip ant jo teismą beteisiai dar[illegible]
Atstovas caro, kunigs ir ponas,
Kiekvienas randa pas jį kaltybę.
Ir tas nutukęs senas klebonas
Sprendimą laiko užu teisybę.

"Jisai neklauso įsakų caro,"
Atstovas taria, ponas papildo:
"Ir streikais ponams nuostolius daro."
Kunigas taipgi seniai išgirdo,
Jog jis bedievis — bažnyčią peikia.
"Taip, taip bičiuliai, nubausti reikia..."
"Užmušt!" "Pakarti!" "Išraut kukalį!..."

Bet tu, miels drauge, pažvelk į šalį,
Sąžinės akįs tegul išvysta
Daug milijonų tųjų šeimynų,
Kuriųjų laimė purvuos' suvysta,
Kuriųjų džiaugsmą caras sumynė!
Skurdą ir alkį tegul pamato
Tų, kas neturi savo pastogės,
Nors svietą peni ir rumus stato,
Bet jiems ir žemę svietas pavogęs.
Ir lai išgirsta balsą teisybės,
Tegul atjaučia sielų jautimą
Tu, kurie miršta dėlei liuosybės —
Ir tiktai tuomet duok nusprendimą!...

....

J. B. Smelstorius.

Trįs mylios po vandeniu ilsisi jurių milžinas "Titanic." Jame ir apie jį miega amžinu miegu suviršum pusantro tukstančio žmonių, tarpe kurių randasi ir duonos ieškotojų. Viršui jo, stovi lyg koks paminklas, įsivazdinęs moteries paveikslas, kuris negreitai išdils žmonių mintise.

SVARSTYKIME.

Da vienos Gegužinės Šventės susilaukėme; da vieną sykį skaisti gegužės mėnesio saulutė pažvelgė į varguose paskendusią žemę. Nors visa gamta veržiasi gyvent, nors oras pilnas jos gaivinančio kvėpavimo, vienok darbininkų minios pasilieka toj pačioj nuodingoj priespaudoj, išnaudojime ir pažeminime. Kapitalistai da drįsta draust darbininkams nors vieną dieną metuose turėt savo šventę. Tikėkime, šiandien bus pasiųstos šnipų, provokatorių gaujos į darbininkų susirinkimus; bus pasiųsta policija ir kariumenė prieš darbininkų susirinkimus kovoti. Da sykį liks vienur ir kitur pralieta darbininkų kraujas.

Pagalvokime! tik menka saujalė dykaduonių stengiasi uždraust mums vieną dieną metuose apleist triukšmingas, nuodingas, dulkinas dirbtuves, kuriose mes esame vergais. Ką-gi jau bekalbėti apie kitokius musų suvaržymus.

Darbininkai, šiandien musų šventė — musų svarstymo ir pasirodymo diena. Klausimų pas mus daug. Svarstykime juos.

Persistatykit sau biednoj šeimynoj užgimusią mergaitę, tarp vargų ir nelaimių. Jos tėvas, arba motina, arba abu yra aukomis ilgų darbo valandų, mažos algos, blogo oro ir menko pasilsio.

Ji kovoja su skurdu ir stegiasi gyvent, kada jos trįs ar keturi maži broliukai arba sesutės jau sugrįžo atgal į žemę.

Ji slankioja po kambarius ir yra vienur šaukiama, kitur stumdoma.

Ji kenčia šaltį žiemoj, alkį vasarą ir niekad nėra auklėjama gerai.

Ji gauna biskį taip vadinamo mokslo. Ji prastai aprėdyta ir gėdinasi but tarp kitų vaikų, todėl linksma yra pamesti mokyklą kuogreičiausiai. Niekas namie negali pagelbėt jai moksle. Niekas kitur nepaiso apie ją.

Ji išauga išblyškusi. Ant kampo gatvės jimato karietose važiuojant kitas merginas, apsirėdžiusias šiltais kailiniais, arba gražiais ir vėsiais vasariniais rubais.

Su prasta skepeta ant pečių ir su nuplyšusiais čeverykais ji nubėga prie valgyklos lango ir pamato, jog kitos moterįs turi visai kitokį gyvenimą.

Palengva ji persitįkrina, kad tokiame surėdyme ji negali atrast kiek nors geresnės vietos sau pasaulij.

Daleiskime, ji atrado sau darbą. Valandos jame ilgos, kaip dienos šviesa.

Pasivėlins dešimt minutų — išskaitys už pusę dienos.

Vakarė grįžta namo skaudančiom kojom, skaudančia nugara, nusilpnėjusiu kunu, neužsidirbusi ant teisingo pragyvenimo. Ir ji visai nustoja viltį kada nors išeiti iš tų vargų.

Ir ar stebėtis, kad paskui tukstančiai tokių merginų lieka prostitucijos aukomis?

Taigi šis surėdymas meta į prostitucijos glėbį jųsų seseris, jusų dukteris, darbininkai žmonės!

Su berniuku yra ta pati istorija.

Namie nėra kam su juo užsiimti ir jis kumščiojamas už žaidimą po kambarius. Išeis jis ant trapų arba ant gatvės, ten vėl jį baudžia arba svetimi žmonės, arba policistas. Jis nueina į sodą ir apsirėdęs išsimaudo po fontanu. Už tai ar ką kitą patenka į policijos nagus.

Kada jis kiek užauga, eina darbo ieškot. Klausia jo, ką jis moka. Pasirodo, kad nieko, nes nebuvo kam išmokinti. Net paprasčiausį darbą jam sunku atlikt, kadangi net disciplinos nežino.

Algos jis gauna mažai. Užeina paskui bedarbė arba šiaip jį iš darbo išvaro. Kur jis dėsis? Arba badauja, arba be laiko miršta, arba lieka kriminalistu.

Kiekviename kalėjime sėdi po kelis šimtus ir tukstančius kriminalistų, tartum žmonės yra alkani atimt kito turtą ir gyvasti, tartum jie geidžia slankiot patamsiais, saugotis policisto, dirbt rainuose rubuose ir mirt gėdoj.

Ir nueikite į kalėjimą, kada leidžiami lankytojai. Pamatysite, kad kiekienas kalinys turi palikęs pačią, seserį ar ką kitą, kurios turi jo gailėtis, turi nešt už jį gėdą, turi likt be jo.

Taigi šis surėdymas gimdo kriminalistus iš žmonių, kurie galėtų buti naudingi progresui.

Pagalvokite, kas iš musų šeimynos liko.

Tėvas gyvena vienur, motina su juo arba da kitur, vaikai išsiblaškę po visą pasaulį. Da užaugt nespėjo, o jau nepažįsta savo tėvo, motinos.

Atimti nuo musų smagumai ir progos.

Čia nėra vietos visiems musų vargams apkalbėti, todėl jųs, darbininkai, darykite šiandien sueigas, svarstykite savo gyvenimo klausimus ir plenuokite, kaip išeit iš vergijos purvino ir begėdiško gyvenimo, į kurį stumia minias kapitalizmas.

Žemės vaitojimas.

Taip, žmogus ne tik gyvena ant žemės, o ir išsivystė iš jos. Jis yra žemės vaikas.

Vaikas yra savo motinos dalimi.

Ir jei žmonės linksminasi, tuomet ir žemė daro tai — reiškia, kad nors jos dalis taip elgiasi. Jeigu gi žmonės liudi ir vaitojo, tuomet męs girdžiame žemės vaitojimą.

Ar galima sakyt, kad musų gadynėj žemėdžiaugiasi? Netoli visi žmonės paskendę skausmuose, nelaimėse. Tie keletas dykaduonių ir bepročių, ką kelia puotas ir linksminasi gyvenimu, yra tik piktai šypsančiais demonais, ir jų melancholiškas juokas yra užmušamas neapsakomai plačiu vaitojimų.

Jautrus rusų poetas Nekrasov sudėjo stebuklingai gražią ir teisingą dainą, kurioj girdžiasi tolyn plaukiantis vaitojimas. Ir toj dainoj jis kalba, kaip nuvargintas, nuskriaustas ir alkanas Rusijos mužikas visur dainuoja. Doinuoja jis ardamas lauką, varydamas rąstus upe, prirakintas prie karo ertežiu. Uždarytas į kalėjimą, laukdamas bausmės prie teismo durų, nešdamas paskutinius savo skatikus žvėriškiems valdininkams — visur jis dainuoja, tas neteisingai skriaudžiamas sermėgius. Patenka jis ir į miestą, į prirugusias fabrikas — ir ten dainuoja, kada darbas jį nukankina, kada be duonos kąsnio lieka.

Ne iš linksmumo, ne dėl pertekliaus veržiasi balsas iš jo krutinės: skausmai, vargas, rupesčiai ir skriaudos pagimdo jį ir jis, liudnas, tęslus ir neužsibaigiantis, lekia į tolį, pripildo orą, pasiekia kitus tokius pat balsus ir pasidaro vienas didelis vaitojimas ant visos žemės. Tartum pasakiškos jurės banguoja tos dainos nuo krašto iki krašto. Ir jų negirdėti tik tose šalise, kur žemė liko apdengta akmeniu ir geležim, kur mašinų trenksmas ir visokis braškėjimas pripildo orą, kur tas oras yra pilnas dulkių, dumų ir nuodų. Bet ir čia da retkarčiais išgirsi kokį tai čypiantį, lyg per bildėsį išsiveržusį žmogaus balsą, kuris duoda suprast, kad tame nešvarume ir triukšmingame mišinij yra palaidoti gyvi žmonės, kurie stengiasi vaitot, bet jau sunkiai beatsikvepia.

Turbut, niekur nėra taip prasiplatinusios liaudies dainos su vaitojančiais aidais, kaip Rusijoj, sykiu ir Lietuvoj. Tame tyrame ir sveikame ore girdisi aiškiau negu kitur balsas labiausiai nuskriausto žmogaus.

Taip, žmonės dainuoja visur. Liudnos jų dainos. Tik retkarčiais jie užtraukia kokias tai žvaliai skambančias dainas, kuriose norima neva linksmumą išreikšti, bet jos skamba kokia tai ironija arba isterija. Taip kartais nusikvatoja mirties agonijoj esantysis. Šiaip visos tos dainos, ką skamba plačiame pasaulije, visas tas liudnas žmonių balsas, kuris pripildo orą ir neva gaivina širdį, yra skaudus žmonijos vaitojimas — žemės vaitojimas.

Ir šiandien, Gegužinėj savo šventėj, užtraukime, darbininkai, da balsingiau tas dainas, kad labiau išgirstume vienas kitą, kad parodyt, jog musų vargai ir skausmai jau tiek dideli, jog neilgai jau taip kentėsim. Užtraukime "Daug žuvo mųs brolių už laisvę kovoj;" tą liudną himną atminčiai kovotojų už musų turimas šiokias-tokias geroves; užtraukime "Pasakyk, mano mylimas krašte" iš Nekrasovo imituotų vargų giesmę, ir "Atsisakom nuo senojo svieto," tą pasidrąsinimo ir kovos himną! Lai žemė dar labiau suvaitoja; lai nuo musų liudno balso griuva priespaudos ir išnaudojimo sostai!

Dono Kazokas.

Progresas.

Jųs matote ant kalnų apgriuvusias pilis. Yra tai senovės paminklas. Keli šimtmečiai atgal jose gyveno feodalai apsupti šventai klausiais tarnais-vergais. Tie vergai turėjo savo puslėtomis ir kruvinomis rankomis ir pečiais užristi milžiniškus akmenis ant kalno, kad pastatyt savo ponui drutą pilį. Kiti vergai savo pečiais nešė ant kalno malkų glėbius ir degino didelius laužus, prie kurių šviesos ponas su savo šeimyna ir giminėmis kėlė puotas. Vergai buvo pliekiami botagais, laike jų darbo, kaip šiandien nedrįstama ir net uždrausta yra elgtis su arkliais.

Sulyginkite anuos laikus su šia gadyne. Persistatykite žmogų, vos išmokusį vilkt sunkenybes ant rogių per sniegą arba žolyną, ir žmogų, galintį važiuoti automobiliuje 75 mylias į valandą su pagelba gazolino eksplozijų. Sulyginkite tuos, pusiau gyvuliškus vergus su musų gadynės žmonėmis, kurie moka skaityt ir rašyt, protaut ir apsigint. Juk tai didelis progresas.

Jis apsireiškia visame. Pirma vienos pilies ponas vesdavo kares su savo kaimynais ir žudydavo vergus jose. Paskui giminių ir tautų rybos prasiplatino ir nuolatinės karės sumažėjo. Dabar jau turime milžiniškas valstybes ir tik keletas jų beliko pasaulije. Greitoj ateitij visas pasaulis liks viena valstybe. Juk tik keli metai atgal Anglijoj buvo visa eilė įvairių tautelių, kurios vedė tarp savęs kovą. Šiandien Anglijos gyventojai yra surišti į vienybę ir visai menkas pasisskirstymas besimato.

Nors pilių išstatymui daug vargo padėta; nors daug aukų krito benaikinant rubežius tarp atskirų giminių ir tautų, vienok viskas tas išėjo progresui ant naudos.

Tiesa, męs da toli nuo tikros civilizacijos, bet toli ir nuo žiaurios praeities.

Męs prasižengėlius sodiname į kalėjimą. Seniau juos žudydavo, nežiurint ką jie padarė. Bet greitoj ateitij bus išrasta protingesnė bausmė negu kalėjimas, kuriuomi yra platinamas dar labiau kriminalizmas.

Progresas matos visur.

Tik persistatykite per Afrikos tuštynes jojantį ant kupranugario žmogų, kurį saulė degina, kurio gyvulis neklauso, kuris vos per kelis mėnesius vos pereis per jas. Ir sulyginkite žmogų, važiuojantį automobiliuje per tas pačias tuštynes, su elektros vėdykle ir šviesa, atsakančia sėdykla ir kitais

Paimta iš "Boston Traveler"

Tadas Roosveltas, kuris davė savo garbės žodį, kad daugiau į prezidentus nesivarys, dabar išspiria Tafto politiką už tvoros. Taftas su senanatorium Lodge stebesi, kas jų Tadui pasidarė. Nė sarmatos jis neturi.

parankumais, kuris į kelias dienas nuvažiuoja tiek, kiek kupranugaris į kelis mėnesius.

Persistatykite sau Kolumbą, pasiryžusį plaukt į šią šalį. Jo laiveliai galėtų but visi sudėti ant vieno dabartinio laivo, ir jis mažai jaustų.

Tik kelios dešimtis metų atgal, kaip pietinių valstijų valdžia tikrino, jog bent šimtas metų praeis, kol nors vieną mokyklą įsteigs ten, nes apšvieta su vergija nesitaiko. Ir kasgi? Į trumpą laiką Suvienytose Valstijose pradėjo lankyti mokyklas 20,000,000 vaikų ir mokslui išleidžiama kas metai apie 200,000,000 dolerių.

Vienok tai da nereiškia, kad jau viskas gerai. Galima yra žengt da toliau. Mokslas gali but da geriau sutvarkytas ir tie milijonai, ką numetami armijos ir laivyno užlaikymui, galėtų but paskirti apšvietos reikalams.

Seniaus moteris dirbdavo per dienas ir naktis, kad aprėdyt šeimyną. Šiandien vienas vaikas gali daugiau darbo atlikti negu šimtas moterų, nes mašinos atlieka darbą.

Vergų muskulai ir nuolankumas išpuošė Romą ir Graikiją. Vergų muskulai pastatė piramidas ir dievnamius.

Šiandien žmogus dirba netoli vien tik protu, o jo muskulai neteko svarbos. Męs suskaldom akmenis upių dugne nitro-glicerinu. Męs varome automobilius, pumpas ir kitokias mašinerijas gazolino eksplozijomis. Męs pakinkome iš oro pagautą elektrą į lokomotivą ir verčiame traukt, o garą jau skaitome atgyvenusiu daiktu. Su magnasu yra kilnojama geležis dirbtuvėse, nors ji butų karščiausia. Męs pakinkome upę Niagara ir ji apšviečia miestus.

Didžiausis pil'tas tik tame, kad tas stebuklingasis progresas yra rankose žinomo ypatų skaitliaus.

Seniaus žmonės rupinosi tik apie savo smagumus ir apie savo dušios išganymą. Nesistengta rupintis kitais laike gyvenimo. Žmogus mirdamas visuomet palikdavo savo turtus toms kvailoms ir apgavingoms įstaigoms, kurios pardavinėja dangaus amžinystę už pinigus.

Bet šis laukinis paprotys jau nyksta. Jau vyrai nežudo savo pačių ir nesiima į kapą dėl kompanijos.

Tik didžiausi tamsunai šiandien stengiasi papirkti visagalintį, kad gauti dangaus amžinybę.

Žmonės jau žino, kad dabar ir po mirties bus jie guodojami pagal jų atliktus darbus. Velyk atiduodami yra pinigai mokyklų, ligonbučių ir muzėjų statymui, negu bažnyčioms.

Taip da neseniai čia pat Amerikoj tuli indijonai valgė vienas kitą; baltveidžiai juos šaudydavo kaip zuikius. Dabar tie buvusieji žmogėdžiai eina į fabrikas dirbti ir nėra reikalo jų žudyti, nes ir jie neša naudą žmonijai.

Buvo laikai, kada tik Rymė tesirado maudynės. Dabar jos yra beveik netoli kiekvienam name. Męs į maudynes jau žiurime su tokiu pat papratimu, kaip Louiso XI laikuose žiurėjo į galvų kapojimą, į visur kabančius lavonus, į žmonių badymą.

Tiesa, žmonija jau randasi apie ketvirdalį milijono metų ir galėjo daug ką nuveikti. Bet tas laikas yra tik minuta prieš busiantį laiką. Žmonija paspės dar išdžiovinti balas ir apšviest jas ir padaryt drėgnomis tuštynes. Ant žemės bus gražus žaliuojantis sodas.

Bet ką męs nuveiksime dėl žemės, tą padarysime ir dėl savo smegenų. Męs atsinešėme iš balų, urvų ir užtvių, kur prisiėjo mums gyvent, daug žiaurumo, palaidumo ir kitų negerų ypatybių, kurias turėsime išnaikinti.

Niekas negali tikrai išsivaizdinti, kokia tikrai liks žmonių veislė ir žemė ateitis, bet kiekvienas gali ir privalo daryt ką nors, kad prisidėt prie žengimo pirmyn, kad naikinti esančius žiaurumus, negerumus, purvinumą, skriaudas.

A. Baisus.

Afrika.

Pietinėj Afrikoj yra vietų, kur civilizuoto žmogaus pėda dar neatsistojo. Ten randasi tankųs, nepereinami miškai ir jeigu keleivis nori pereit tuos miškus, tai turi but labai atsargus, nes bezdžionės ,tupėdamos medžiuose, svaido sausom šakom. Žmogus, tą pajutęs, turi skubiai trauktis atgal, nes, jeigu viena bezdžionė sučyps, tai už kelių minutų jų šimtai subėgs ant signalo, o tada jau su gyvasčia neišbėgsi. Kartais boa-konstriktor'ei (vardas angies) pasitaiko nutvert bezdžionę ir suėst. Bet boa-konstriktor visuomet turi už tą užmokėt savo gyvasčia: užtenka vienai bezdžionei sučypt ir šimtai jų subėga kautis su boa-konstriktor: nors jų daugybę toji milžiniško didumo kirmėlė sudrasko, bet visuomet buna nugalėta. Iš visų bezdžionių, kurios tik Afriko yra, tai biauriausia ir tvirčiausia goryla. Jeigu goryla rėžš kumščia į krutinę žmogui, tai visuomet kumštis išlys per nugarkaulį, sutrupinęs visus kaulus. Jeigu klėtkoj suvarytum 12 tvirtų vyrų (kaip Zbyszko arba Kondrotą) ir įleistum ten gorylą, tai už penkių minutų jie visi butų į šmotus sudraskyti ir matytum gorylą stovint kur prie sienos ir rodant ilgus dantis, visą drebantį iš piktumo. Kongo apielinkėse kur teka upė Zambezi, visuomet buna dideli karščiai. Zambezi upėje yra daug krokodilių, o pakrantėse dideli plotai smėlio, kur nėra jokios gyvybės, jei bent kartais girdisi juokai hijenų. Tose apielinkėse nesimato nieko žaliuojančio, o apart kirmėlių, kurios vietomis slankioja, grabinė tyla. Jeigu ištika dideli vėjai, tai suneša milžiniškus kalnus smėlio, o kad papučia iš kitos pusės, tai vėl tuos kalnus drąsko, o dulkės uždengia saulės spindulius. Šiaur-vakarinėj Rhodesijoj žmonės šiek-tiek civilizuotesni, bet toliau į pietus gyvena laukinės tautos didelėm šeimynom, kraaliuose. Miškuose galima patikt maži bureliai pygmie'ių.

(Iš" Wide World").

A. V. Vasnelis.

Apie protestonus

Katalikas M. Onesime Reclus rašo straipsnį Paryžiaus laikraštij "La Revue" apie Francuzijos protestonus, iš ko paaiškėjo, kad jie ten nyksta. Autorius neatkreipia atidos į tai, kad abelnai tikinčiųjų skaitlius Francuzijoj mažinasi ir nesidaro katalikai, o bedieviai. Esą miestai, kurie vadinasi protestoniškais, arba sakoma, kad penkta ar ketvirta gyventojų dalis yra protestonai. Bet ištikrųjų, kaip Reclus rašo, miestai protestoniškais vadinasi tik todėl, kad juose yra protestonai valdininkais, daktarais, notarais, mokesčių rinkėjais, krautuvninkais, vaizbunais — abelnai visi turtingiejį ir įžymesnieji žmonės yra protestonai. Netoli visi kiti gyventojai yra katalikai. Reclus sako: "Aristokratija, arba teisingiau sakant kalvinistų piliečiai iškant, kalvinistų piliečiai išnyko. Nedėlios ryte galima matyt bažnyčioj tik kelis senus vyrus ir moteris; dvilika, penkiolika, aštuoniolika žmonių prisideda prie pamaldų; atlaidų dienose gal atsiranda 8 ar 10 daugiau. Pusė tikinčiųjų miega savo sėdynėse...; ir taip jų tikėjimas sumažėjo, kad neišrodo, jog jie tikrai tiki į savo iš numirusių prisikėlimą, kaip tikėjo jų tėvai."

Iš autoriaus žodžių jau aiškiai matos, kad protestonai greičiau į protą išaugo ir nepaiso apie bažnyčias ir neatsiduoda pilnai nežinomam Dievui.

Toliau skaitome, kad protestonai užima žymiausias vietas šalies rėdyme. Priežastis tokio protestonų pralenkimo katalikų esanti tame, kad 50 ar 60 metų atgal protestonai buvę labiau mokinti už katalikus. Autorius sako: "Pirmų-pirmiausiai evangelija jiems buvo skaitoma paprasta kalba; Psalmos buvo giedomos choro francuziškai, vietoj paprastos lotyniškos giesmės. Kunigai ir jų žmonos tarnavo įkvėpimui rimtų minčių. Moteris ir vyrai buvo mokinami apie gyvenimo svarbą, kad išbandymas yra geresnis, negu pasitikėjimas."

Iš šių žodžių aišku, kad protestonai yra mokinami teisingiau, negu katalikai, kuriems bubnija kokią tai numirusią lotinų kalbą, kad jie ir žinot nežinotų, ką tai reiškia; vadinasi, kvailina jau ir taip neprotingus žmones.

Vienu anekdotu Reclus parodo, kaip Francuzijos publika žiuri į protestonus. Jis rašo: "Vieną dieną 5 ar 6 jauni vyrai, protestonai, iš pietvakarių pasisiulė but

namiais, kur gyvenimas buvo geras, bet brangus; nebuvo galima tikėtis ant gavimo; bet kada namo savininkė dažinojo, kad jie kalvinistai, ji priėmė juos šiaip: 'Aš priimu jus be laiko gaišinimo. Jųs galite užsimokėt man, kada jųs norite; laike 20 metų, jeigu jųs norite. Nė vienas protestonas nėra mane apgavęs nė ant skatiko.' "

Taip atsineša į protestonus netoli visi Francuzijos gyventojai.

Autorius sako, kad protestonizmas nyksta išdalies dėl pasiskirstymo į sektas; vienos iš jų tiki, kad Kristus buvo Dievu, o kitos pripažįsta jį tik geru, tėvišku ir populiarišku žmogum.

Iki Franko-Prusiškos karės protestonų buvę Francuzijoj 800,000; 1903 metuose liko tik 650000. Liuteronų liko tik 80,000 iš 281,-0000. Aiškinama tai Alsaso Loraine'o privienijimu prie Vokietijos Kitos priežastį protestonų nykimo esančios tame, kad jie susimaišo su kitų tikėjimų žmonėmis apsivedimuose, tuomet nelabai karštai atsineša į savo tikėjimą, kiti visai meta jį. Kadangi netoli visi jie esą turtingi, tai metę Dievą ir tarnauja tik turtui. Taip autorius užbaigia apie protestonus.

Męs iš savo pusės atrandame daug negerumo ir protestonizme, kaipo tikėjime, bet turime sutikt su Reclus, kad protestonai yra labiau mokyti, labiau išlavinti už katalikus, kuriuos Rymas laiko po savo sunkia letena.

Ir Amerikoj galite prisižiurėti į protestonus ir katalikus. Juk protestonai visur pirmesni, jų vaikai gražiau aprėdyti, geriau mokinami ir doresni. Kur tokius skurdžius atrasi, kaip pas katalikus?

A. Antonov.

Kur tas "viršgamtiškos Valios" protingumas?

(Šį straipsnį rašiau "Aušrinei," kaipo atsakymą Pr. Dovydaičio straipsniui "Tikėjimo elementas žmogaus gyvenime," tilpusiam "Aušrinėj" No. 6, 1910 m., bet kad "Aušrinė" jo netalpino, tad siunčiu "Keleiviui." Lai minios mato, kur teisybė).

Męs turime eiti tiesiu keliu prie lavinimos—plėtojimos, prie aiškios šviesos ir vest jaunimą prie mokslo, ištirimų ir aiškių-aiškiausios pasaulėžvalgos, kuri sutiktų su subrendusios minties išvadomis, su sveiku protu, atmetant vaikiškas pasakas apie viršgamtiškas esybes, apie senelius sutvertojus, pasakiškus stebuklus ir t. t. Nors ir mokyti vyrai-studentai rašo, bet jeigu tikėjimo apakinti aiškios teisybės nemato, tai męs prasti, nemokyti darbo žmonės, galim jiems šviesos spinduliu durti į akis; tepamato, kaip yra, arba te visai apjanka. Lietuvos laikraščiai tokiais šviesiais keliais žengti neišdrįsta, nes senus dievus užkliudę, tikėjimo fanatizmą užgavę, visą vapsvų lizdą sujudintų. Mano nuomonės, kaipo nemokyto sodiečio-juodadarbio, gal ir netinka spaudai, bet kad mokyti prieš tokius Pr. Dovydaičius nerašo, tai aš neiškenčiu neatsiliepęs. Gerai, kad Lietuvoj galėtumem laisvai savo nuomones svarstyti, kad butų užtikrinta ypatos nepaliečiamybė, kad musų nuomonių priešai kulturiškai prieš mumis kovotų, bet dabar, kada jų rankose turtai, ginklai ir seniųseniausių spaudimų turi įspaudę žmonėse baimę, tie baimės retežiai varžo žmonių mintis — tai jie ir galingi ir daugumai rodosi, kad jie teisingi. Tie "pirmikštės priežasties ir valios" garbintojai biauriausių įrankių griebiasi, kad tik savo pasaulėžvalgos priešus išnaikinti ir nužeminti. Tie dangiški "idealistai" nesigėdi ir provokatoriais pabuti ir savo idėjų priešus viešai iškeikti ir įvairiais budais materijališkai ir dvasiškai kliudyti; jie priverstinai su valdžios pagelba ir užgrabiniais gązdinimais stengiasi savo persigyvenusį tikėjimą dar palaikyti, arba, aiškiau sakant, stengiasi savo reikalus, savo kišeniaus skambučius apginti. Gaila... kad jie taip kankinasi ir kitus kankina... Argi jų ta "Viršgamtiškoji Jiega," kuri galėjo tokią didelę gamtą sutverti, dabar nebejstengia savęs apginti ir savo buvimą aiškiai parodyti?

Argi p. Pr. Dovydaitis ir kiti išsapnuoto dangaus garbintojai norėtų, kad žmogus netirinėtų, iš kur jis; juk tas tirinėjimas žmoniją ir veda prie gyvenimo problemų išrišimo; jeigu pas žmogų nebutų išsivysčiusi ta tirinėjimo mintis, tai jis butų toks tebėsąs, kaip gorylos ir kitos bezdžionių veislės. Jeigu visi tikėtų į augščiausiąją "Valią," kuri viską pagamina, tai jau nieko nebereiktų tirinėti, į tos "Valios" prieglobą atsidavusi visa žmonija žutų, ir jau seniai butų žuvusi; jeigu nebutų laisvų minčių atsiradę, visa pasaulio pirmyneiga apsistotų...

Ponas Pr. Dovydaitis apgailestauja vidurinės mokyklos mokinius, kad tie mamos mokslo nebeklauso, poterių nekalba ir t. t. Galima mamą pagirti, kad ji mokina vaiką to, ko ji moka ir žino, bet vidurinės mokyklos mokinys jos pasakoms nebegali tikėti, nes jam ištikro ateina mintis: "Iš kur jis, ir kas apie jį." Jeigu vidurinės mokyklos mokinys ryts ir vakaras poteriautų, į bažnyčią bėgiotų ir visais budais stengtųsi tam "geram" Dievui įtikti, tai jau toks mokinys ištikro patektų į tą "amžiną nelaimę"*), nes jis pats, tikėjimiškuose prietaruose skęsdamas, savo sielą kankintų, brangų laiką gaišintų ir visuomenei jokios naudos neatneštų; tokių mokinių girti negalima.

Labai neišmintingai daro tos "jautrios širdelės," kurios mamos — bažnyčios mokslą aklai priima ir įtiki į tą "gerąjį" Dievą, kuris net nuo viso savo darbo tvarinio tokių niekingų daiktų reikalauja ir už neįtikimą į "amžiną nelaimę" pasmerkia. Aš jokiam savo priešui tokio tikėjimo nelinkėčiau; man mąstant šiurpuliai ima, kiek aš kentėjau, kada tikėjau į tą su visomis baisenybėmis "amžiną nelaimę..." Budavo valandos, kada iš baimės proto sumišimą gaudavau, tartum jausdavau, kaip mano smegenįs kaž-kaip apsiversdavo, rodydavos kad įkrisdavau į kokį tai neišpasakytai greitai bėgantį ratą, galva uždavo, neišpasakoma baimė imdavo... Man labai skaudu apie tai ir atsiminti, kiek tai visuomenės jiegų, kiek didžių talentų žudo tas aklas įtikėjimas į tokias kvailų bobų pasakas...

*) Visi žodžiai svetimženkliuose yra p. Dovydaičio.

Pagal p. Pr. Dovydaičio nuomonę, jeigu mokslas iki šiol ko nedaėjo ir neištirė, tai reikia tikėt, kad to ir nebedaeis, tai paslaptįs, kurias tik žino "viršgamtiškas viešpats," visos nesuprantamos gudrybės — tai esąs darbas visogalinčios "Valios," bet kas tą "viršgamtišką sutvėrimą" sutvėrė, taipgi nesuprantama... Kiekvienam gali but aišku, kad gamtos medega be pradžios, o ne koks senis sutvertojas, kuris be medegos mokėjo tiek daug padirbti. Ir iš kur tam seneliui, sutvertojui, tiek laiko be medegos, be dangaus, be žemės gyvenusiam, galėjo ateiti į galvą tiek daug visoko pritverti.

Aš gyvenu tarp tų tikinčiųjų į tas nežinomas, neišaiškinamas viršgamtiškas esybes ir jau nemažai tokių pažįstu, kurie nebetiki, bet aš gyvenime visai ką kitą matau, — ne tą, ką p. Pr. Dovydaitis rašo. Kuriuos Pr. Dovydaitis vadina tuščiais ir niekingais, tie blaivųs, dori, teisingi, o tie dangiški "idealistai" girtuokliai, melagiai, egoistai ir biauriausių ir niekingiausių darbų nesibijo, nes tikisi kunigui išpažinti ir gauti atleidimą ir likti nieko nekaltu avinėliu.

Man rodos, tikėjimas į tokias galingas dvasias-esybes, kurios su gamtos materija jokio sąryšio neturi, priešinasi žmogaus protui. Man rodos, kad gamtos dvasia neperskiriamai surišta su gamtos materija, ir tos materijos pajiega amžinai juda, veikia, nerimsta, viską gimdo, marina, bet nesutveria ir neišnaikina, tik formas maino, o pati materija, arba, kitaip sakant, medega, kaip ir jos dvasia-pajiega yra be pradžios ir be pabaigos. Žmogaus kunas ir sykiu neperskiriamai surišta siela yra nemirtinas taip-pat, kaip ir visų gyvunų ir gyvunėlių, augalų ir augalėlių kunai ir sielos yra nemirtini. Kas tik auga, gyvena, žydi ir vaisių išduoda, turi nemirtiną sielą ir kuną, kurie jų organizmui suirus susivienija su oru ir su visos gamtos materija; ta didžiausioji gamtos materijos pajiega gimdo neapsakomą, neaprubežiuojamą gyvunų ir augmenų skaitlių ir sykiu su nemirtina bepradine materija jiems įdeda nemirtiną ir pajiegą-sielą, gamtos judėjimo kibirkštėlės, ir tuo pačiu laiku atsigyvenusius kunus ardydama sykiu su medega-materija atsiima ir jų sielas, ir taip per amžių amžius viskas mainosi; tiktai ta gamtos dvasia-pajiega, judėjimas žmogaus darbų nemato, jų žodžiu negirdi, jų nebaudžia ir nemyli ir jokių "įtikimų," nė maldų, nė pasninkų nereikalauja. Tas matantis, girdintis ir viską galintis Dievas — tai žmonija su visais gyvunais ir augalais.

Pr. Dovydaitis į legendas ir į viršgamtiškas esybės tikėjimą vadina "idealizmu," man rodos, čia jokio "idealizmo" buti negali, o greičiau bus idijotizmas.

Profesoriai ir didieji galvočiai negali visko žinoti, kas pasaulije yra, dar-gi nelygu profesoriai ir galvočiai ir kiekvienas atskirą pasaulėžvalgą turi, tankiai atsitinka, kad ką "kiaulių piemens žino," tai koks profesorius apie tai menkiausio supratimo neturi. Tokiems, kaip p. Pr. Dovydaičiui, profesoriams, gali ir taip pasirodyt, "kad visos esmės pamate apsireiškė ir apsireiškia protinga "Valia" ir kad "toji protinga Valia nuo pasaulio neprigulminga, o toji pirmikštė Priežastis ir Valia vadinsis Dievas," bet "kiaulių piemenįs," kurie savo "mamai" aklai netiki, o ima galvoti "kas apie jį," "aiškiai kaip ant delno" persitikrina, kad tos "protingosios Valios" visai nėra... Pr. Dovydaičiui panašųs "profesoriai" tiek vargo, nuoskaudų pridarė, kiek kiaulių piemenįs" nepritirę, užtaigi, gyvenimo vargų nepažindami, gali manyti, kad yra kokia protinga Valia, kuri vadinasi Dievu. Bet jųs, galvojantieji vyručiai, ateikite pas mus, vargo žmones, ir su "kiaulių piemenimis" nors pusę metų pagyvenkite, tai gal aiškiai kaip ant delno persitikrinsite, kad pasaulije jokios "protingos Valios" darbų nesimato ir nėra. Pažinkite pasaulio purviną dugną, ištirinėkite beturčių žmonių gyvenimą, išnagrinėkite kalėjimų supuvusius urvus ir pasibaisėtiną kalinių gyvenimą, pažiurėkite kazermėse, vienuolynuose ir klebonijose į vienuolių pasibaisėtinus darbus ir jų dvasios supuvimą, peržiurėkite, kas dedasi kruvinose karėse, o tada gal "kaip ant delno" pamatysite ir persitikrįsite, kad "protingosios Valios"— Dievo buvimo nė mažiausios žymės niekur nesimato. Ką tas jusų protingasis Visagalis protingo padarė? Išaiškinkite! gal netikėliai įtikės! Kur tie jusų protingosios Valios protingi norai? Kodėl tie Visagalinčio norai negalingi, kodėl jie nieko neveikia? Argi užmigo? Kodėl Visagalinčio norai viso pikto ir didžių neteisybių nuo žemės paviršiaus nenuplauna? Argi jau ta "protingoji Valia" ant savo rankų darbo valios nebeturi? Kur ta valdančioji "Valia?" Kur jusų prirodymai? Kur aiškumas?

"Ne naikinimas tikėjimo turėtų but vykdomas, bet jo tobulinimas," sako Pr. Dovydaitis. Sakykit, brolučiai, ar daug galite ištobulinti supuvusį obuolį, nors jo paviršius ir gražiai išrodytų? Ką jau laikas pragyveno, kas nuo istorijos medžio nukrito, to jau nebepripildysite ir nebeatjaunysite.

Kas jau savo dienas atgyveno, to jau niekas nebesulaikys, turės gulti į grabą ir į naujos materijos formas persikeisti.

"Jo (Kristaus) asmenije atsivėrė toks neišsemiamas paslaptingiausių žmogaus geismų užganėdinimo šaltinis, kad visų žemės tautų žmonija rado, randa ir gali rasti jame pilniausį užganėdinimą ir tikriausią ramybę" rašo Pr. Dovydaitis. Bet dėlko-gi tiek daug tikinčiųjų tos "ramybės" neranda? Net garsųs vyrai p. Pr. Dov. aprašyti šaukia, kad "gyvenimas yra didžiausia kvailybė."

Tikintieji, meldžiamieji, išaiškinkite kuomi taip geru atsyžymi tos "epochos, kuriose viešpatavo tikėjimas," kur tų "epochų" "dabarties ir ateities naudai vaisingi darbai," gal "šventoj" inkvizicijoj, gal mokslo vyrų ant laužo deginime?...

Pr. Dovydaitis rašo, kad tai aiškųs Dievo buvimo prirodymas esąs "šios žemės gyvenimu žmogaus neužsiganėdinimas (pusl. 26).

"Humboldt'as savo garsaus gyvenimo pabaigoj sušunka: — "Gyvenimas didžiausia kvailybė!" Bet jeigu "gyvenimas kvailybė," tai kur ta "protingoji, gerų norų doriškoji Valia" (Dievas) dingo? O "Aušr." 27 pusl. rašo: "Tikėjimas niekados nemirs: jis perpuikiai užganėdina giliausius ir paslaptingiausius žmogaus sielos reikalavimus," bet apie gyvenimu neužganėdintus užmiršta. Tai gal tame ir yra to švento tikėjimo visa gudrybė, kad jų rašėjų švento rašto ir mokytojų vieni sakiniai su kitais nesutinka, o daugiau meko gudraus nesimato.

Jovaras.

Paimta iš "Boston Traveler"

DEMOKRATŲ "KAMPANIJA" (kova).

Demokratas Bryan, kuris jau kelis kartus "runijo" ant prezidento ir nė karto nebuvo išrinktas, šįmet savo poziciją užleido Wilsonui. Wilsonas irgi toks pat demokratas; dabar jis yra New Jersey gubernatorium. Kadangi demokratai daugiausiai pasitiki ant vakarų ("Westų)", tai ir Wilson čia perstatytas vakarų farmeriu, kraunančiu javus ant vežimo. Mat jis pats farmeriams save taip persistato: Jeigu jųs mane išrinksite, tai žinokit, kad aš jums prikrausiu javų didžiausius vežimus. Bryanas su Harmonu žiuri ant tvoros atsisėdę ir mislija, kad vargiai iš to kas išeis.

IG. KUDLAUSKAS.

Žmonijos evoliucija.

Žodis evoliucija yra paimtas iš lotynų kalbos.

Evoliucija reiškia: išsivystymas palengvėliu arba išlėto.

Abelnai, evoliucija reiškia judėjimą arba vystimąsi bile kokio daikto, kaip štai: gamtos evoliucija, planetų evoliucija, žemės evoliucija, augmenų evoliucija, gyvunų evoliucija, žmonijos evoliucija, mokslo evoliucija ir t. t.

Žodis žmonija, tai jau paprastas lietuviškas žodis. Šiandien mes papratę skirstyt žmoniją į daugybę tautų, bet ištikrųjų tai žmonės tveria tik vieną tautą — žmonių tautą. Paskirstymas žmonių į daugybę įvairių tautų, kaip toliaus pamatysime, paeina nuo pačiu žmonių. Ne gamta žmones paskirstė, bet jie patįs. Užtaigi paskirstymas žmonijos į daugybę šakų nėra visuotinas apsireiškimas ir tik liglaikinis. Kada žmonės supras, kam naudą atneša žmonijos paskirstymas, ir kaip jis pragaištingai atsiliepia ant darbininkų gerovės, tada tas paskirstymas prastos savo vertės ir viso pasaulio žmonija susilies į vieną milžinišką kuną, tada tautos išdils, bus tik žmonija.

Dabar aš manau, kad jums bus aišku, ką reiškia tie du žodžiai, kuriuos aš čia esu pasiryžęs apkalbėti, t. y. žmonijos evoliucija.

Evoliucija, kaip jau minėjau, reiškia vistymąsi kokio nors apsireiškimo ar elemento; taigi mes čia ir paimsime į atidą vieną iš tų apsireiškimų bei elementų, tai yra: vistymasi žmonijos — jos pradžią, ugį ir brendimą arba, kitaip sakant, kokiu budu žmonės atsirado ant žemės? Kaip išrodė priešistoriški musų protėviai? Kaip jie vystėsi karta po kartai, kol pasiekė šiandieninę civilizaciją?

Žinomas dalykas, kad apkalbėti viskas nuodugniai nėra taip lengva ir beveik negalima, kadangi tas užimtų ne keliatą valandų, bet keliatą dienų, o mažu ir keliatą sąvaičių. Todėl mes priversti esame imti tik svarbiausius dalykus, žingeidžiausius žmonijos evoliucijoj persikeitimus.

Dėlei geresnio aiškumo, mes skirstysime žmonijos vistymąsi į tam pritinkamas dalis arba perskyrimus.

Perskyrimas I.

KAIP IŠRODĖ MUSŲ ŽEMĖ ŽILOJ SENOVĖJ.

Išėjus mums ant atviro oro kaitrioj vasaros dienoj, mes jaučiame deginimą musų kuno. Iš kur tas karštas musų užgaunantis kuną oras paeina? Ant to mes atsakysime, kad nuo saulės, kuri tokį neišmatuotą karštį turi.

Ant to jau nekožnas atsakys, bet astronomijos mokslas lengvai atsako ant to mųs klausimo:

"Saulė, tai milžiniško didumo ugninis kamuolys, susidedantis iš degančių gazų, kuris skrieja dangaus ruimuose siųsdamas į visas puses savo ugninius spindulius."

Bet ar atėjo kada nors mintis mums į galvą, kad pirm 30 milijonų metų musų planeta, ant kurios mes šiandien gyvename, t. y. žemė, žibėjo kaip ta saulė dangaus ruimuose ir iš savo begalinio šviesos ir šilumos šaltinio siuntė deginančius spindulius ant mėnulio ir kitų mažesnių planetų?

Taipogi ar mes pamislijame kada nors, kad kuomet musų planeta, vietoje šiandieninės kietos medegos, susidėjo iš skystos degančios gazinės masos, ar galėjo tuomet ant jos buti koks nors gyvas sutvėrimas?

Čia vėl atsako mums mokslas apie gamtos evoliuciją ir gamtos istoriją, kad tuomet, kada žemė da buvo deganti ir skysta, tuomet ant jos negalėjo da užsilaikyti joks gyvunėlis. Bet praslinkus kiek milijonų metų, žemė beskrajodama dangaus ruimuose vis ausšo ir stingo, kol ant galo neataušo visai jos paviršius. Baisus buvo reginys, kuomet žemė užgeso bei prastojo savo šviesos, kadangi ant jos turėjo atsitikti baisi kova ugnies su į vandenį pavirtusiais garais. Nors mes to nematėm, bet sprendžiam tik iš moksliškų patyrimų.

Vandens garai puolė ant žemės, bet įkaitęs žemės paviršius greitai džiovino vandenį, kuris pavirtęs į garus kilo augštyn ir ten ataušęs krito vėl žemyn, ir taip atsikartojo kol ant galo žemės paviršius neataušo visai; tuomet tik vandenis galėjo užsilaikyti ant žemės paviršiaus.

Ataušus žemei iki tokio jau laipsnio, kad galėja jau atsirast gyvį gimdanti medega, atsirado pirmoji karta augmenų ir gyvunų.

Kaip patyrimas mums parodo, ant kiekvieno daikto, turinčio gyvybės bakterijas, po įtekme saulės spindulių tveriasi kokie nors gyvunėliai. Daleiskime, jei mes atpiausime šmotą mėsos ir laikysim ją po saulės įtekme, tai pamatysim, kad po nekurio laiko atsiras ant jos gyvi sutvėrimėliai, t. y. kirmėlaitės. Panašius apsireiškimus mes galim iššaukti ir iš daugelio kitų tam panašių kietų kunų. Taigi, pasiremdami augščiau nurodytais faktais, mes lengvai galim spręsti, kad tokiu pat budu atsirado gyvi sutvėrimai ir ant musų žemės.

Perskyrimas II.

KOKIU BUDU ŽMOGUS ATSIRADO ANT ŽEMĖS.

Paimkim mes į rankas bibliją ar kitą kokį teologijos dogmatą ir paimkim vieną iš šios gadynės mokslo knygų — biologiją, astronomiją, geologiją ir palyginkime jas viena su kita. Biblija mus mokina, kad Dievas, sutvėręs visą pasaulį su visais jame esančiais daiktais į penkias dienas, šeštoje dienoje sutvėrė pirmą žmogų; ir tuoj po sutvėrimo Adomas jau galėjo skinti puikiai kvepiančius obuolius. Ar tas gali but? Ar gali per šešias dienas obelė išaugt, pražydėt ir užaugint obuolius?

Toliaus biblija sako, jog musų žemė, kaip ir visas pasvietis, da vos tik šeši tukstančiai metų kaip sutverta. Tuo tarpu geologija ir biologija faktais mums prirodo, kad musų žemė savo amžį skaito ne tukstančiais metų, bet dešimtimis milijonų, o senumo pasviečio niekas negali apskaitliuoti.. Nors ir musų bažnyčia žino apie tai labai gerai, bet nuo žmonių slepia; ji bruka jiems tik biblijines pasakas.

Kopernikas likosi popiežiaus iškeiktas, Galilėjus baisiai kankintas, Bruno sudegintas — ir vis tai už skelbimą naujų idėjų apie sutvėrimą pasaulio ir kritikavimą žydiškai-krikščioniškų dogmatų. Bet tos naujos idėjos buvo ant galo pripažintos, o jų skelbėjai apvainikuoti garbės vainikais. Dvasiški filozofai nutylo...

Ir daugybę galima butų prirodyt biblijos klaidų, bet čia mums ne vieta vest su ja polemikas; čia mes pasiryžę kalbėti apie atsiradimą žmogaus sulig mokslo ištyrimų, taigi ir eikime prie dalyko.

Kaip jau pirma minėjau, ataušus žemės paviršiui pradėjo atsirasti ant jos gyvybė: augmenįs ir gyvunai. Iš sykio jie užgimė prasčiausioj formoj ir visai nepanašųs į šiandieninius.

Iš gyvunų pirmiausiai atsirado viencеliai kaip tai koralai, infusorijos ir kiti tam panašųs vandeniniai gyvunėliai. Iš augmenų taipgi neatsirado išsykio lapuoti, žydinti medžiai ir žolynai, bet prasčiausi augmenėliai bei grybeliai. Bet laikui bėgant ir mainantis gamtai, mainėsi ir gyvunai ir augmenįs, ir kas sykis vis ėjo augštyn ir tolyn.

Iš infusorijų pasidarė sliekai, toliaus reptiliai, da toliaus driežai, žuvįs, bezdžionės ir ant galo daėjo iki žmogaus. Augmenįs taip jau mainėsi: iš mažų gribelių išaugo samanos, oškabarzdžiai ir kiti belapiai augalai, kurie amžiams bėgant pavirto į lapuotus medžius ir didžiausias girias.

Toliaus žemės paviršiui visai ataušus, ir vandens garams prasiskleidžius, saulės spinduliai dasigavo prie žemės ir pradėjo ją apšviesti ir šildyt. Apšvietus saulei musų planetą žemę, atsirado žali medžiai ir žydinti žolynai ir žmogus.

Perskyrimas III.

PIRMAS PERĮJODAS ŽMONIJOS EVOLIUCIJOJ.

Žinome gerai, kad joks daiktas neužgimsta pilname išsivystime nė fiziškai, nė protiškai; jis visada užgimsta silpnutis, nieko negalintis, tik laikui bėgant po įtekme gamtos jis išsivysto ir sustiprėja. Paimkim mes pavyzdėlį iš paties žmogaus. Jis užgimsta neregis, kurčias, nebilys, be proto, be jiegų, bet po įtekme gamtos jis perijodiškai pradeda vystytis, brėsta fiziškai ir protiškai. Pirmiausiai jis pradeda ką sugriebęs kimšti sau burnon; toliaus pradeda pažinti savo gimdytojus ir artimiausius žmonės; da toliaus pradeda vaikščiot; ir kalbėti. Paskui tampa piemeniu, pusberniu ir ant galo suauga į vyrą ir palaikytoją visos šeimynos. Dabar matome, kaip tas žmogus iš silpnučio ir nenaudingo kudikio su laiku išsivystė tvirtas ir naudingas pasauliui žmogus. Šitas pavyzdys yra tai evoliucija žmogaus prigimties.

Kaip mums parodo ištirimai, tai ir visa žmonija tokiu pat kelių vystėsi ir brendo, kaip tas kudikis. Pirmi žmonijos nariai buvo taip jau aklį, kurtųs, nebiliai ir neturėjo išdirbto proto.

Tuolaikinis žmogus, nors jis ir tvėrė naują gyvunų veislę, bet protu nuo jų da nesiskyrė. Jis gyveno giriose ir slapstėsi giriose nuo savo priešų-žvėrių. Jo namais buvo urvas uoloje. Jo maistas—žolės, šaknįs ir vabalai. Jo dailė, tai trumpi, švelni plaukai. Jo tikėjimas, tai pilvas; visas jo protavimas baigėsi su tuo, kaip pripildyt vidurius, kad sotu butų. Apart sočio ir alkano jis nieko daugiau nenumanė, jis ką sugriebdavo, tą suvalgydavo, o išalkęs verkdavo ir mirdavo badu.

Rupestis apie rytdienį jam visai buvo nežinoma. Ryšiai moterystės taip jau nesuprantami; apie kokį nors susidraugavimą, tautybę ar tikėjimą, kaip ir patį dievą, jis tuomet nė nesapnavo.

Gyveno atskiriai nuo kitų ir kiekvienas dabojo savo ypatą. Vyras nepriklausė moteriai, nė moteris vyrui. Žodžiu sakant, žmonija buvo ką tik užgimus ir panašėjo į aną ką tik užgimusį kudikį. Bet kaip tas kudikis per laiką vystosi, taip ir žmonija turėjo pradėt savo kelionę prigimties evoliucijoje.

Žmonijos silpnumas ir neturėjimas prigimtų apsiginimui įrankių privertė juos prie protavimo ir tokiu budu žmogui pavyko išgalvoti budą pagerinimui kovos už buvį, t. y. pasidaryti ginklus, kuriais jis galėjo atsiginti nuo žvėrių užpuolimų. Pirmas jo išradimas buvo lazda, paskui metyklė, iš kurios jis smarkiau galėjo paleisti akmenį, kaip iš rankos Toliaus durklas iš briedžio rago, akmeninis kirvelis ir saidokas. Žmogus nuolat tuos ginklus gerino, iki ant galo daėjo iki metalinių. Turėdami metalinius kirvius, kardus ir durklus, žmonės galėjo ne tik nebebijoti draskančių žvėrių, bet pradėjo juos gaudyt, medžioti ir panaudot juos savo gyvenimo reikalams, k. t. mėsą maistui, kailius apdarui ir t. t.

Dabar jau žmonės galėjo išeiti iš uolų ir tankumynų į dailesnes ir patogesnes vietas; tokiu budu pradėjo arčiau susipažinti vienas su kitu, vyras su moteriške greičiau galėjo susiryšti meilės ryšiu ir tokiu budu užsimezgė šeimyniškas gyvenimas. Tai buvo pirmas žmonijos evoliucijos žingsnis.

Perskyrimas IV.

ANTRAS ARBA PIEMENYSTĖS PERIJODAS.

Medžiodami žmonės patyrę, kad nekuriuos žvėris galima prisijaukinti, taip kad reikalui priėjus, jiems nereikėtų eiti jieškoti maisto į girias, bet galėtų pasiimti iš savo kaimenės. Tokiu budu prasidėjo piemenystės gadynė.

Bet pradėjus žmonėms gyventi šeimynose, jų skaitlius sparčiai pradėjo augti ir su laiku tiek priviso atskirų kuopų, kad ant galo jie pradėjo tarpe savęs varžytis ir kovoti ar tai dėl stokos ganyklų ar vandens. Nors tuomet žemės buvo nemažiau kaip dabar, o žmonių buvo daug mažiau, bet jie tuomet negalėjo suprasti, kad galima vieniems nuo kitų pasitraukti ir gyventi atskirai. Visi susispiesdavo kur palei upę ir ne norėjo tos vietos apleisti.

Iš syk žmonės negyveno taip kaip šiendien. Jie neturėjo nė tautų, nė valstijų, nė tam tikros valdžios. Patįs buvo valdininkais, karvedžiais, kereiviais ir darbininkais bei ganytojais.

Jie tuomet gyvendavo tik šeimynomis, t. y. tėvas, vaikai ir anukai. Jų šventa priderystė buvo saugoti savo burelį ir neįleisti svetimų.

Vyrai užsiimdavo medžiokle, ganė bandas ir kovodavo su priešais, o moteris, budamos labiau sujungtos su vaikų auklėjimu, aprupindavo naminius reikalus. Šliubų tuomet nebuvo ir šeimynos forma buvo visai kitokia, negu dabar. Jie gyveno visi iš vieno ir visi vyrai turėdavo lytiškus susinešimus su visoms moterims. Vėliau jie pradėjo pasirinkt kiekvienas sau pačią ir tik ją vieną daboti. Šeimyna susidėdavo iš brolių, seserų, pusseserių ir da tolimesnių eilių, taip kad vienoj tokioj šeimynoj budavo po keliatą arba ir po kelioliką tėvų ir jų vaikai ir anukai kiekvienas savo eilės turėdavo išsirinkti sau pačią, bet niekados iš vyresnės arba jaunesnės, tokiu budu tėvas negalėdavo apsivesti su dukteria arba motina su sunum.

Šiandien mums pasirodo labai keistas ir pasibiaurėtinas toks giminiškas susituokimas, bet reikia atminti, kad tuose laikuose žmonės negyveno taip arti vienas prie kito, kaip kad šiandien yra, tada mažu ant šimto ketvirtainių mylių buvo tiek žmonių, kiek šiandien ant kiekvieno viorsto , todėl jie ir turėdavo taip daryti. Antra, tai jų seni papročiai traukė juos svetimoteriauti, nes jie apsivedimą su kito burelio bei šeimynos ypatą laikė už prasižengimą prieš dorą, t. y. svetimoterystę, ir papildžiusį tokią nuodėmę, išvydavo visai iš savo burio.

Privisus daug kaimelių, kaip jau minėjau, prasidėjo tarp jų karės. Galingesnės šeimynos užpuldinėdavo ant silpnesniųjų ir jas sumušdavo, atimdavo iš jų gyvulius, pačias ir visą mantą. Tokiu budu kitos šeimynos, budamos silpnesnėmis, turėdavo tartis su galingesnėmis ir bendromis spėkomis spirtis prieš kitas. Ir taip kova traukėsi per čielas gadynes. Apie 4000 pirm Kristaus vienam pasisekė išrasti ugnį. Tas dėjosi šitokiu budu: vienas vyras berinkdamas papuošalams visokius akmenėlius ir jam bedaužant juos nupuolė ugnies kibirkštelė ant sausų samanų, kurios ir užsidegė. Iš to pasinaudojo išradėjas ir peleido ugnį į žmonės .

Žmonės sutiko ugnį su didžiausiu nusistebėjimu ir baime, bet patyrę apie jos naudingumą, apšaukė ją savo dievu, kuriam duodavo aukas ir melsdavosi. Tokiu budu prasidėjo tikėjimas į ugnį, ir po draug užsimezgė pirmas kunigijos žiedas. Žingeidu mums butų pakalbėti plačiau apie tai, bet laikas neleidžia. Pasakysiu tik tiek, kad ugnies išradėjas, ačiu savo išradimui ,buvo paskaitytas už dievo tarpininką. Taigi jis buvo pirmutinis kunigu.

Perskyrimas V.

FEODALIZMO GADYNĖ.

Per ilgas karias nekurios silpnesnės tautos, netekę savo bandų, turėdavo pasiduoti po globa savo apgalėtojams ir imti nuomon nuo jų bandas, arba parsisamdyti aniems tarnauti. Bet ne visos šeimynos bei tautos norėdavo vergauti ir pradėjo užsiiminėti žemdirbyste. Už išradimą žemdirbystės bei sėjimą javų garbė priklauso moterims. Viena jauna arijetė pirmutinė atidengė šitą paslaptį. Ji, matydama kaip nukritę augalų sėkliniai grudai per nekurį laiką išduoda tokius pat augalus, pradėjo sėti tokios sėklas į išpurintą žemę.

Iš pradžių sėjo tik žydinčius žolynus, bet vėliau buvo surasti tam tikri javai, kaip štai: grykiai, kukuruzai ir t. t.

Pradėjus žmonėms naudotis iš žemės, jie dabar galėjo ilgiau gyventi ant vienos vietos; jie gyvendavo ant vieno daikto tol, kol išlieždavo toje vietoje žemę, tada traukdavo į kitas vietas, nes tada žemė nebuvo da užgriebta, ji niekam nepriklausė, taigi kur kas norėdavo, ten galėdavo apsigyventi. Toliaus žmonės patyrė, kad žemė

pastovėjus nejudinta kelis metus atgauna savo trašumą. Tą patyrę jie apsigyvendavo visai ant vietos, padalindavo savo sodybas į du ar tris laukus, iš kurių vieną visada pudydavo. Apsigyvenus žmonėms ant vietos, atsirado tarpe jų šiokia, tokia nuosavybė, kaip tai: namai, gyvuliai, javai ir padargai. Bet buvo ir tokių, kurie nemokėjo ar gal nenorėjo žemės dirbti; tokie užsiimdavo vien tik plėšimais ir užpuldinėjimais ant kitų savasties. Tokių plėšikų budavo čielos tautos.

Tokiu budu, apsigyvenę kaimiečiai turėjo tvertis į bendrijas ir bendromis spėkomis gintis nuo plėšikų. Jie susijungdavo po kelias dešimtis ar šimtus, kiek jų budavo toje apielinkėje.

Taip susirišę į bendrijas jie galėdavo daug lengviau kovoti su plėšikų gaujomis. Dėl geresnio šalies sutvarkymo išsidirbdavo jie tam tikras tiesas, sulig kurių turėdavo rėdytis šalis. Išsirinkdavo sau viršininkus bei prižiurėtojus, kad visi pildytų bendrijų nutarimus. Taipgi išrinkdavo vieną iš gabiausių kareivį, kuris rupindavos karės dalykais.

Išsykio visi tie karvedžiai ir tvarkos vedėjai pildydavo tik žmonių paliepimus. Bet su laiku žmonės pradėjo mažai teatkreipti atidos į šalies rėdą, tokiu budu viršininkai pradėjo elgtis taip, kaip jiems patinka.

Pakol žmonės nesuprato žemdirbystės naudingumą, jie mažai tesirupino apie ją, bet dabar, kada jie pamatė, jog visas jų gyvenimas nuo jos priklauso, pradėjo ją branginti. Pakilus žemės vertei, gudruoliai pradėjo galvoti, kaip ją užgriebti nuo žmonių, taip, kad anie turėtų likti jų tarnais.

Užgriebdavo pirma svetimų tautų žemę. Užgriebtoji žemė skaitėsi jau jų nuosavybe.

Pirmiausiai paskirstė jie savo valstijas į provincijas, kuriose pastatė gubernatorius; tokius pat, kaip ir jie; paskui pavarė iš augštesnių ir kareiviškų vietų taip vadinamus mužikus, o į jų vietą pastatė savo šalininkus; tada viską taip gudriai sutaisė, kad žmonės to visai nepatėmijo, tik pasijuto, kad jau surakinti nelaisvės retėžiais. Žmonės ir nežinojo, kaip tas atsitiko, nes kunigija, kuri taipgi iš tų pačių bajorų susidėjo, aiškino jiems bažnyčiose, kad valdžia yra nuo Dievo, o prieš Dievo valią priešintis negalima.

Pirmiaus, kuomet žmonės garbino ugnį, jie aukaudavo jai visokias aukas: degindavo javus, gyvulius ir net žmones, atsimokėdami tam dievui-ugniai už jos geradėjystes. Bet dabar pilniems godumo kunigams pagailo tų daiktų, kad jie nueina su dumais, ir jie sumanė geriaus tas aukas sunaudoti į savo nepripilamąją klėtį. Ir tokiu budu aukas pradėta duoti ne tisiok Dievui, bet kunigui.

Turtingieji pagriebė į savo rankas turtus, žemę, valdžią ir visą galybę. O beturčiams liko tik skurdas ir alkis. Turčiai nežinojo kaip jau begyventi, kur bedėti turtus, o darbininkai dirbo sunkius darbus ir neturėjo iš ko žmoniškai pavalgyti, neturėjo ir žmogaus tiesų. Toks despotiškas turčių pasielgimas sukėlė varguolių armiją prieš ponus kaip valdžią.

Perskyrimas VI.

VIDURINĖ GADYNĖ. ARBA MONARCHIZMAS.

Pradėjus žmonėms bruzdėti, nors jie buvo silpni ir be ginklų, jų milijoninės armijos nugązdino galiunus, kurie pajutę pavojų pradėjo žmonėms gerintis — paliuosavo juos. Žmonės, gavę kiek laisvės, nesiramino. Dabar ponai netekę vergų pardavė savo dvarus ir leidosi į miestus, kur vieni užsiėmė pirklyste, kiti pastojo į kariumenę. Dvasiškija taip jau netekus vergų nupuolė galybėje.

Miestai, tai buvo vieta, kur užsilaikė visoki amatninkai.

Iš priežasties gadynės persikeitimo, prasidėjo išnaujo karės. Galingesni valdonai pamušė kitas valstijas ir tapo monarchais.

Karaliai vėl pradėjo spausti žmones. Jie pasiskyrė sau augščiausias algas, kurias žmonės turi apmokėti.

Caras nuo savęs skriaudė žmones, turčiai vėl nuo savęs, dvasiškija vėl nuo savęs, taip kad darbininkas pasijuto apsiaustas iš visų pusių nevidonais, kurie mito iš jo kraujo ir gyvasties syvų.

Carai apkrovė juos visokiais mokesčiais, valdžia ir ponai vogė jų triuso vaisius ir ant kiekvieno jų pasijudinimo apibėrė juos kulkomis.

Kunigija vėl nuodijo jų protą ir dangstė jų akis nuo visų tų nedorybių, kokios dėjosi pasaulio surėdyme.

Dėl geresnės apsaugos carai vis platino ir platino gaujas visokių valdininkų, šnipų ir podraug armijas kareivių, kurie turi daboti jų nepaliečiamybę.

Įsigalėję monarchai dabar nepaisė nieko, darė sau kas jiems patiko, nežiurėdami į užganėdinimą pavaldinių. Tokiu budu sukėlė prieš save visos valstybės piliečius, kaip darbininkus, taip bajorus ir ukininkus, kurie pasiryžo sunaikinti monarchų valdžią ir sutverti taip vadinamą demokratišką republiką, kur žmonės patįs rinktųsi sau valdžią, kas tulose vietose jiems ir pavyko, nors tas kaštavo nemažai kraujo ir gyvasčių.

Nekuriose vietose jie visai sugriovė monarchų sostus, kitur vėl iškovojo konstitucijas ir t. t.

A. A. Ignas M. Kudlauskas gimė kaime Budžiunų Pumpėnų valsčiaus, Panevėžio pavieto, Kauno rėdybos iš Antano ir Elenos (Barauskaitės) Kudlauskų. Tėvai buvo neturtingi, todėl Igną ir neišgalėjo leisti į mokyklą. Vienok jis, budamas gabus ir trokšdamas mokslo, žinystos, pats kiek galėdamas mokinosi iš knygų.

Paaugęs Ignas, jieškodamas geresnio gyvenimo, apleido kaimą ir išvažiavo į miestą. Bet ir tenai neradęs nieko geresni, galiaus, 7 metai atgal atvažiavo į Ameriką. Vienok ir čia nerado laimės. Gyveno pirmiausiai Niagra Falls, N. Y., iš ten išvažiavo į St. Louis, Mo., nekurį laiką gyveno Boston, Mass. ir kitose vietose, ir, antgalo, 1910 m. apsigyveno Chicagoj.

1907 m., gyvendamas Niagara Falls, N. apsivedė su Elzbieta Michailinskiute, su kuria iki savo mirties nesiskyrė ir kuri buvo jam tikriausiu ir geriausiu draugu.

Pirm 4 metų jis gavo džiovą, Vienok jo sunkus materijališkas padėjimas, ypatingai bedarbės (krizio) laike, nepavelijo gydytis. Už septynių mėnesių prieš mirtį, kuomet jau džiova ant tiek įsigalėjo, kad nebegalėjo daugiau dirbti ir priverstas buvo atsigulti į lovą ir pasimirė 3 d. gegužės, 1911 m.

Jis rašyt pradėjo pusėtinai apdirbtus straipsnelius. Smulkesnių jo straipsnių daugiausiai tilpo "Keleivije," o taipgi ir kituose laikraščiuose; po savo straipsniais pasirašydavo I. M. Kudlauskas, Lakunas, o vėlesniu laiku — I. M. Kudlius.

Šis straipsnis yra silpnas, bet nuo savamokslio vargiai galima daugiau reikalauti.

Kulturos įdomybės.

ERETIKAI IR ROMOS BAŽNYČIA.

Vilimas Piliso, tulas domininkonų vienuolis, kuris gyveno Tuluze, Francuzijoje, nuo 1220 iki 1240 metų, yra palikęs dieninių užrašų knygą apie eretikų teisimą. Jis rašo: "Ant garbės Dievui ir šventai panai Marijai ir šventamjam Dominikui ir visiems dangiškiems pulkams sumaniau visą tą pabriežti, ką viešpats yra veikęs Tuluzos apielinkėj per domininkonų ordeno brolius ir klausydamas švento Dominiko maldų.

"Tuomet numirė tulas eretikas, vardu Galvanas. Nepaliko tai paslėpta nuo ordeno magistro Ronaldo. Jis sukvietė beveik visus brolius, kunigus ir daugybę liaudies, ir visa gauja ėjo į tuos namus, kuriuose buvo miręs eretikas. Jie sugriovė tuos namus ligi pamatų, sulygino su žeme ir pavertė į mėšlyną, o mirusiojo eretiko lavoną iškasė iš kapo, valkiojo po miesto gatves ir išvilkę už miesto sudegino ant laužo. Tas atsitiko 1231 m. ant garbės Viešpaties musų Jėzaus Kristaus ir švento Dominiko ir musų motinos, Romos katalikų bažnyčios.

"Katalionijos Arnoldas, tuolaikinis inkvizitorius, įsakė gyvais ant laužo sudeginti du eretiku, ir sudegino abudu. Jis teisė ir baudė net ir mirusius; įsakė iškasti keletą eretikų lavonų ir sudeginti 'Dievui ant garbės.' Inkvizitorius Ferarijus įsakė suimti daug eretikų ir gyvus įmuryti į murus; kitus įsakė gyvus sudeginti sulyg teisingo Dievo teismo nusprendimo... Tuo pat laiku inkvizitoriai broliai Petras Celianijus ir Vilimas Arnoldijus įsakė iškasti iš kapų keletą eretikų lavonų, valkioti gatvėmis ir sudeginti ant laužo. Montsegire įsakė gyvais sudeginti 211 eretikų. Ir neapsakoma išgąstis viešpatavo tarpe visų tos apielinkės eretikų.

"Tą patį Vilimą Arnoldijų, už jo šventus darbus, rugsėjo 1 d. 1866 m. popiežius pripažino šventu.

"Tuluze apskelbė šv. Dominiko pakėlimą į šventųjų skaičių. Vyskupas Raimundas dominikų vienuolyne laikė uždušines pamaldas ir, kad jie mazgojo rankas pirm eisiant į valgomąją salę, atsiskubino iš miesto tulas žmogus ir pranešė, kad keletas eretikų ėsą susiėję melstis prie sergančios eretikės, kad Dievas susimylėtų ant jos dušios. Tuojaus ten nuėjo vyskupas su domininkonų broliais. Vyskupas atsisėdo ties ligonės lova ir kalbėjo apie savo paniekinimą. Kadangi ligonė manė, kad su ja kalba eretikų pirmininkas, ji atsakinėjo jam liuosai ant visų jo klausimų. Su didele atida vyskupas ištraukė iš jos viską, kaip ji tikėjo. Dar priminė jis, kad nemeluotų ir nelaikytųsi prie šio nelaimingo gyvenimo tuštybių. Todėl, sakė, patariu tau tvirtai laikytis prie savo tikėjimo ir dėl baimės nuo mirties ir amžinos prapulties butinai turi kalbėti teisingai sulig savo širdies balso. Kada ji viską buvo išpasakojusi ir išpažinusi savo tikėjimą, vyskupas tarė: Tu esi eretikė. Aš esu Tuluzo vyskupas, skelbiu Rymo katalikų tikėjimą. Bet vyskupas nepasiekė savo tikslo. Už tai vyskupas vardan Jėzaus Kristaus nuteisė ją, kaipo eretikę. Jis įsakė ją su visa lova, kurioje ligonė gulėjo, nunešti ir uždėjus ant laužo tuojaus gyvą sudeginti. Po tos nelaimingos ligonės sudeginimo vyskupas ir visi domininkonų broliai sugrįžo į valgomąją salę, tenai valgė, gėrė ir linksminosi garbindami Dievą ir šventą Dominiką...

"Popiežius Innocentas III 1180 m. paskelbė pirmąją krikščionių kryžiaus karę prieš krikščionis, prieš albingesus, anot istorikų žinių, stipriai tikinčiųjų ir kuopadoriausiai gyvenančiųjų. Krikščioniška sekta (albingesų vardą gavo nuo miesto Albi, pietų Francuzijoje, kame gyveno jų vyskupas), kuri buvo atsiskyrus nuo Romos katalikų bažnyčios. Popiežius karštais žodžiais ragino išnaikinti 'bedievius' ir jo raginimas turėjo pasekmes. Kryžiaus karė tęsėsi visą šimtmetį ir, anot tulo tuolaikinio liudininko, popiežiaus šalininko žinių, plačiose apielinkėse buvo sunaikinta sodžiai ir miestai ir visur, kur tik 'kryžiaus kariautojai' buvo perėję, viešpatavo tyla kaip kapuose.

"1209 m. rugpiučio ir rugsėjo mėnesiuose popiežiaus kryžiaus kariautojai užėmė miestus Bessie ir Kakroną. Kadangi nebuvo žinoma, kurie iš Bessies gyventojų yra eretikai, o kurie popiežiaus šalininkai, popiežiaus vietininkas su tikra artimo meile įsakė: 'Muškite juos visus, Dievas pažįs savuosius! Tokiu tai budu liko nugalabyta virš 20,000 žmonių: vyrų, moterų ir vaikų! Vienoje šv. Marijos Magdelenos bažnyčioje tapo užmušta 7,000 žmonių, kurie buvo jieškoję tenai prieglobos. Tuo pačiu laiku Karksone gyvai sudegino ant laužo 400 žm., pakorė 50. Su dideliu džiaugsmu popiežiaus vietininkas praneša apie tai popiežiui: Dievo rustybė išnaikino eretikus.

"Valdensams, kurie irgi buvo atsiskyrę nuo katalikų bažnyčios, taipgi buvo baisios dienos. Popiežius Inocentas IV įsakė sudeginti visus valdensus, kur tik juos beatradus. Popiežiaus Grigoriaus atsiųstasis pranciškonų zokoninkas inkvizitorius Loxelius Savojos ir Definejos Alpų pakalnėse išmušė šimtus valdensų. Ypač iškilmingu budu tokias galvažudystes apvaikščiojo Embrine, gegužio 22 d., 1393 m. Miestas ir bažnyčių altoriai buvo išpuošti. Kunigai apsirėdę brangiais iškilmės rubais. Popiežiškai krikščioniška bažnyčia tuomet turėjo ir priežastį džiaugtis; ir ištikro svarbi priežastis: 80 valdensų iš Freisinijos ir 150 iš Valojos pakalnių buvo nuspręsta tą dieną gyvais sudeginti ant laužo. Liko nužudyta pusė tų pakalnių gyventojų.

"Po šimtmečio atvyko į Valojos pakalnę kardinolas ir popiežiaus Inocento VIII vietininkas Kremnno Albertas. Valdensai buvo pasislėpę kalnų urve. Kristaus vietininko gi dievobaimingasis atstovas įsakė prie urvo angos sukurti laužą. Tuo žygiu 1,500 žmonių, tarp jų daug ir moterų su kudikiais, sutiko mirtį ugnije, užtroško dumuose arba liko nugalabyti kardu.

"Ir kuomi tie valdensai buvo prasižengę, kad taip baisiai juos persekiojo? Ar jie nepripažino biblijos; rasi gyveno jie ištvirkusiai? Ne, visai kitaip. Jie užsilaikė dievobaimingai, skaitė šventą raštą, gyveno pagal Kristaus mokymą, tik nepripažino nuodėmių atleidimo už pinigus.

"Iš eretikų (netikėlių) persekiojimo inkvizitoriai sugebėjo sau ir materijališką naudą ištraukti. Ypač karštas eretikų persekiotojas buvo inkvizitorius Konradas, kuris 13 šimtmetij gyveno (dabartiniame Prusijos mieste) Marburge. Jis ir jo pagelbininkai sudegindavo kiekvieną eretiką, kokį tik panorėdavo. Karalių ir kitų valdonų prielankumą jie sugabėdavo įgyti tuomi, kad jie pažadėjo pusę sudegintųjų eretikų turto atiduoti. Jie kreipdavosi prie karaliaus arba kitų žemės valdonų išreikšdami: męs sudeginome daugelį turtingų eretikų, o jų turtai liks jums; vyskupų miestuose pusė turtų teks vyskupui, karaliaus miestuose—karaliui arba kokiam kitam teisėjui. Inkvizitorių darbas didėjo. Žemių valdovai kviesdavo inkvizitorius į savo miestus ir kaimus ir daugelį tenai sudegindavo tik vien dėlei jųjų turtų. Savo žvėrišką veikimą 'neklaidingieji' zokoninkai teisino šitaip: 'Jeigu męs sudeginame šimtą nekaltų, o jei tik vienas, vienintėlis tarp jų atsiranda kaltas, musų tikslas pasiektas.'

"Apie inkvizitoriaus Konrado uolumą, kaslink eretikų persekiojimo, rašo tulas tuolaikinis rašytojas: 'Nė vienam nedavė progos pasiteisinti, nė laiko pamastyti. Tuojaus reikėjo prisipažinti kaltu arba gailėtis už savo prasižengimus. Jeigu gi prisipažindavo prasikaltusiu, tad nukirpdavo jam plaukus; jeigu užsigindavo, tad be amžio tolesnio ištyrimo, be išjieškojimo ar jis kaltas ar ne, be pasigailėjimo gyvą sudegindavo ant laužo. Kurį apkirpdavo, tas buvo verčiamas išduoti tuos bendrai kaltuosius, kad pats nieko apie jam užmetamąją kaltę nežinojo, ir pats nebuvo kaltas; taigi, jeigu nieko neišduodavo, tai yra, neturėdavo ką išduoti, tai kaipo atkaklų sudegindavo. Todėl, suprantama, kad tokiu budu sudegindavo daugybę visiškai nekaltų žmonių. Daugelis ir bijodami mirties pripažindavo, buk jie esą padarę tą, ką ištikro niekuomet nebuvo padarę. Tad versdavo juos išduoti bendrai kaltuosius ir jie apkaltindavo žmones, kuriuos visiškai norėdavo apkaltinti, prasitardavo tą, ką visiškai nenorėdavo ir nemanydavo sakyti. Niekas negalėdavo įsidrąsinti užtarti kaltinamąjį, arba net nurodyti aplinkybes, kurios bent kiek pažemintų bausmę. Tokį tai kaltino kaipo eretikų užtarytoją. Eretikų užtarytojams arba jų globėjams arba slėpėjams šventasis tėvas-popiežius neva Dievo duotu neklaidingumu buvo paskyręs tokią-pat bausmę, kaip ir eretikams — mirtį ant laužo.

"Taip-pat apie Konradą aprašo Maico arcivyskupas Zigfridas. Magistras Konradas neduodąs progos niekam teisintis. Kiekvienas turįs pripažinti esąs eretiku, ir kad susižinąs su velniu prie daugybės visokių nesąmonių, kokios tik eidavo į žvėrišką inkvizitorių galvą. Daugelis eretikų apsiėmė sutikti mirtį, negu prisipažinti prie tokių šlykščių pramanytų dalykų.

"Popiežius Gregorius IX buvo prielankus tokiam Konrado veikimui. Kad Konradą kaszin kas nugalabijo, popiežius rašė, kad už tokį prasižengimą, kaip Konrado, to 'užvisdoriausio' žmogaus ir krikščioniškos tikybos skelbėjo, užmušimą jokio bausmė negali but perdidelė..."

(Iš "R. N."). **Laisvamanis.**

Skirtingos pažvalgos.

(A. Antonovo prakalba, pasakyta 17 L.S.S. knopos susirinkime).

Gerbiamoji publika: —

Aš turiu pripažinti, kad kito lyginai tokio pat žmogaus, kokiu esu aš, jųs neatrasite visame pasaulij. Ištariu tai ne su tuo tikslu, kad pasigirti savo gražumu arba biaurumu arba blogumu, o tik todėl, kad pasakyt neužginčijamą faktą. Neatrasite tokio žmogaus, kuris išrodytų lyginai taip, kaip aš. Panašių žmonių savo išveizda gal atrasite, bet vis-gi tarp jų ir manęs bus šiokis-tokis skirtingumas.

Bet ne tik aš vienas tokis keistas. Nėra pasaulije kito lyginai tokio pat žmogaus, kokiu esate jųs bent vienas. Ir jųs tai gerai žinote iš praktikos. Išpradžios kartais rodosi du žmonės visai panašųs vienas į kitą, bet artimesnė pažintis su jais parodo, jog jiedu daug kuomi skiriasi. Turbut, bus teisingas pasakymas, kad kiek pasaulij yra žmonių, tiek daug yra skirtingų paveikslų.

Vienok ne tik žmonės taip skiriasi vienas nuo kito savo išžiura: paukščiai, gyvuliai ir augmenįs turi tokį pat skirtingumą. Juk neatrasite tarp tos pačios veislės medžių pilno panašumo, tai yra tokio panašumo, kad jis visas, jo visi lapai ir šakos butų tokie pat ir tokiame pat skaitliuje, kaip pas kitą medį. Žinoma, mums rodos neretai, kad vienas gyvulis yra pilnai panašus į kitą. Rodos tik todėl, kad męs esame su gyvuliais mažiau apsipažinę, negu su žmonėmis ir negalim taip greitai pastebėti pas juos skirtingumo.

Jeigu jau žmonės taip skiriasi vieni nuo kitų savo išžiura, tai yra pamatas tikėt, kad pas juos yra lygiai tokis pat skirtingumas protavime ir jautime. Iš praktikos męs žinome, kad ne visi žmonės vienodai sprendžia apie tuos pačius dalykus, matome nuolatinius ginčus tarp žmonių. Ir tas da labiau mus užtikrina, kad pas visus žmones yra šiokis-tokis skirtingumas prote ir jausmuose. Vadinasi, nervų sistemoj ir smegenų mechanizme pas kiekvieną žmogų yra tuli nevienodumai su visais kitais žmonėmis. Todėl kvaila butų reikalauti, kad visi žmonės vienodai protautų ir jaustų. Visi tie skirtingumai žmogaus nuo žmogaus yra naudingi ir negali but nupeikti, jeigu jie nekenkia kitų žmonių gerovei. Ir žmogus neprivalo užmušt savij tų skirtingumų, kurie jame randasi, nes tuomi jis panaikintų pats save, kaipo individualą.

Tuli žmonės atsisako pripažinti tos ar kitos partijos programą ir platformą, tokią ar kitokią filozofijos sriovę, kad nepralaimėti savo originališkumo. Jie nori amžinai pasilikt individualistais. Man rodos, kad kokios nors partijos programo ir platformos pripažinimas, į ją priklausymas, kokios filozofijos sriovės užgyrimas neišrauja iš žmogaus individuališkumų. Žmogaus prote ir jausmuose yra taip daug vietos, kad galima pripažint kitų sprendimus ir da liuosai laikos savieji. Čia aš kalbu apie tokius sprendimus, kurie yra apčiuopiami, motosi, aiškųs. Taip kiekvienas matome ir žinome, kad visa žemė su jos turtais priklauso ne visiems žmonėms, o tulam ypatų skaitliui, todėl kvaila butų ginčyti, kad žemė nesiranda privatiškose rankose tulo žmonių skaitliaus, o milijonai žmonių jos neturi; visi žinome, kad išdirbystės įrankiai taipgi randasi rankose tulo ypatų skaitliaus, o kiti žmonės turi eit prašyt darbo pas įrankių savininkus; žinome ir tai, kad padarytieji darbininkų produktai ne jiems patiems priklauso, o pasilieka darbdaviui, už ką darbininkas gauna algą; žinome ir tai, kad vyrai turi važinėti iš miesto į miestą, iš šalies į šalį jieškot darbo, vaikai da prieš 16 metų jau priversti yra eit į dirbtuvę, neretai motina, palikus vaikus namie, eina į dirbtuvę, kur pasilieka nuo tamsos iki tamsai, — ir šitas mums visiems parodo, kad dabartinė sistema ardo šeimynas, nors neretai girdime išmėtinėjimus, buk socijalistai ir visokie bedieviai ardą šeimyną. Apart to, mažos algos ir bedarbių šmėkla gązdina vaikinus ir merginas nuo susiėjimo į šeimyniską gyvenimą, apie tą ginčų but negali. Kad jauni vaikai neprivalo dirbtuvėse dirbti, tai kiekvienas patvirtins. Neužginčys niekas nė to, kad iš priežasties perilgų darbo valandų vienų darbininkų negauna visai jo tukstančiai kitų darbininkų ir turi badą kęsti. O kada darbininkas netenka pinigų, tuomet jis lieka ir be Dievo, nes ir tą tik už pinigą gauni. Pabandyk, Vincai, gaut krikštą, šliubą be pinigų. Vadinasi, kad kapitalizmas atima nuo darbininko žemę, išdirbystės įrankius, produktus, išardo jo šeimyną ir atima Dievą! Darbininkas lieka žmogumi, kuris vien tik iš savo rankų ir proto pardavinėjimo gali gyvent.

Kaip skirtingi jausmai ir protas jusų nebutų, vienok šitą neužginčijamą teisybę reikia pripažinti.

Jeigu jųs pripažįstate šitą viską už teisybę, kodėlgi nepripažinti geru ir teisingu socijalistų partijos programo? Juk jame talpinami tik patįs stambieji, neatbutinieji darbininkų reikalavimai. Ten reikalaujama, kad bent iki 16-18 metų vaikai nebutų priimami į darbą, o lankytų mokyklą. Kad tie pinigai, kurie išleidžiami laivynų statymui ir kariumenės užlaikymui bei ginklų darymui, butų paskirti mokyklų užlaikymui ir butų duodamas vaikams maistas už juos 2 — 3 sykius dienoj. Ten reikalaujama, kad moterų darbas butų apribežiuotas ir pritaikintas, kad joms nereikėtų dirbti sunkius darbus, kuriuos tik vyrai gali atlikti. Daugelis darbų kenkia moterų sveikatai, o kitas reikalas, tai jų tamsumas, kuris vis da iš senovės pas moterų didžiumą yra, todėl jos apsiima dirbt ilgas valandas už menką algą. Reikalaujama, kad darbininkui butų paskirta mažiausioji mokestis, žemiau kurios nė vienas darbdavis neturėtų darbininkui mokėt. Tokiu budu vyras uždirbtų daugiau algos ir neverstų savo žmonos ir nesubrendusių vaikų eit į dirbtuvę. Reikalaujama, kad valdžia nesikištų į darbo kovą su kapitalu: lai jiedu susieina akis į akį ir laisvai kovoja, kol katras nors išeis apgalėtoju. Jųs žinote, kad dabar, kada darbininkai streikuoja arba bando sulaikyt streiklaužius, tuomet valdžia atsiunčia policiją arba kariumenę darbininkus malšinti. Socijalistai tokiai priemonei yra priešingi.

Aš čia nenoriu atkartot visų socijalistų partijos reikalavimų, nes publika juos yra girdėjus kartų kartais, tik turiu pripažinti, kad visi tos partijos reikalavimai yra svarbiausiais darbininkų reikalavimais. Net iš viršnurodytų punktų jųs tai matote.

Ir kaip skirtingi jusų jausmai ir protas nebutų, jųs negalite ginčyt, kad socijalistų partija nereikalauja to, kas yra ir jums reikalinga, kas ir jus apeina, jeigu jųs esate darbininkas. Aš tikiu, kad čia esantieji yra visi pilnais proletarais, o jei randasi kokis biznierėlis, tai ir jis, vargšas, neretai sunkiau dirba ir prasčiau gyvena, negu daugelis darbininkų, nes pas lietuvius žinomas biznieriaus stovis.

Socijalistų partijos programas neužgauna nė vieno darbininkų individuališkų jausmų ir protavimo, jeigu jie nekenkia kitiems žmonėms. Ten kalbama tik apie milžiniškuosius reikalavimus ir paliekama pilna laisvė žmogui tobulintis ir pasirodyt kaipo individualui. Ką-gi reiškia, kad ne tai, laisvė žodžio, rašto, sueigų, mokslo, tikybos? Juk to reikalaudami, socijalistai tikisi duoti progą kiekvienam žmogui pilnai tobulintis, veikti ir parodyt pasauliui save.

Rodos, socijalistų reikalavimai aiškųs, kaip diena, vienok kol-kas labai didelis darbininkų skaitlius priešingas tos partijos veikimui, kad įvykinus savo reikalavimus.

Aš užmiršau pasakyti, kad socijalistų galutinu siekiu yra panaikinimas privatiškos savasties ir padarymas jos visuomeniška. Pagerintos mašinos ir ilgos darbo valandos duoda progą sustabdyti išdirbystę. Tokios bedarbės įvyksta laikas nuo laiko ir vargina darbininkų klesą. Socijalistai yra pasiryžę paimt išdirbystės įrankius ne į savo rankas, o į visuomenės, kad jais daryt produktus ne pardavimui, o pačių žmonių reikalams. Jie nori tuomi priversti mašiną dirbti žmogui taip, kaip jis nori, o kada produktų jis pasidaro gana, tuomet jis privalo turėt tiesą jų turėti ir pasilsėti. Produktų padalinimas gali but pavestas tam tikroms įstaigoms ir aprupintas įstatymais.

Taigi socijalistų reikalavimai, rodos, aiškųs ir stambųs, vienok daugelis darbininkų jų nenori pripažinti.

Sakyčiau, jie negirdėjo. Bet kur tau! Dešimtimis, jei ne šimtais kartų yra atkartojamos vis tos pačios kalbos apie juos, platinama literatura, juos gvildenanti, vienok viskas tas nepertikrina da didelio skaitliaus žmonių. Net keista: prisirinko pilna salė žmonių vieną sykį, kitą sykį, dešimtą ir devynias dešimtą sykį, klausos, ploja rankom ir vėl išsiskirsto. Pakviesk rašytis į partijos eiles, atsisako; ateina balsavimo diena, balsuoja už kitas partijas. Kam gi tada jie da ploja, eina į socijalistų susirinkimus ir klausos?

Paimta iš "Boston Traveler"

Vienu tarpu visuomeniškam Bostono sode (Boston Common) tiek privyso valkatų, kad vakare moterims negalima buvo nė pereit. Vietiniai laikščiai privertė policijos viršininką O'Mearą sodą išvalyti. Šitas paveikslėlis parodo, kaip O'Meara paėmęs šluotą šluoja visus piktadarius laukan.

Lai kitų tautų kalbėtojai jieško priežasties pas savo žmones, o aš pasakysiu šį-tą apie lietuvius, kuriuos pusėtinai pažįstu.

Amerikos lietuviai — tai daugiausiai atvykę žmonės iš Lietuvos. Todėl aš nelabai stebiuos iš jų politiško ir protiško nerangumo. Man yra gerai žinomas jų padėjimas, gyvenimas ir tobulumas tėvynėj. Ten ukininkas laiko savo berną netoli taip pat, kaip arklį. Jis arkliui duoda tiek ėsti, kiek paskiria, o ne kiek arklys nori. Su bernu elgiasi taip pat: kiek padėjo duonos ar ko kito ant stalo, tiek turi užtekti. Ukininkas maišo į šieną šiaudus ir duoda tokį kratinį arkliui. Jis apie maistą neturi supratimo: jei arklys ėstų, tai ir žabarus maišytų. Tas pats nežinojimas leidžia jį primaišyt į grudus pelų, kurie yra skiriami jo šeimynos ir jo paties maistui. Ten turtingas tas ukininkas, kuris gali valgyt 3—4 sykius sąvaitėj mėsos; maitinasi daugiausiai duona, bulvėmis, šiokiais-tokiais viralais, tarp kurių ar tik ne pirmą vietą užima kopustai su barščiais. Jų grįčiomis irgi nelabai galima džiaugtis, nes ir šalčio ten užtenka ir troškaus oro. Teko man lankytis tokiose vietose (ypač Dzukijoj. Šitie du žodžiai prakalboj nebuvo pasakyti), kur žmogus ožką apsikabinęs miega grįčioje, kad tik butų šilčiau.

Valdžia tenai žiauri: urėdninkai ir kitokie perdėtiniai turi tiesą žmogų mušt ir spardyt. Ir lietuvis su tuo taip apsipranta, kad ir į šią šalį atvažiavęs, kada dirba dirbtuvėj ir gauna įspirti, tyli ir da džiaugiasi kitas, kad jo "bosas čia spiria, čia juokiasi."

Jųs patįs žinote, kaip skurdus ir biaurus gyvenimas Lietuvos ukininkų ir bernų ir kokia tamsybė tenai viešpatauja.

Na ir pasitaiko, daleiskime, Lietuvos bernui atvykti į Ameriką. Čia jis uždir-

(Tąsa ant 15-to pusl.)

Persikelem

Į Naują Vietą!

Šiuomi pranešame gerbiamiems musų kostumeriams ir visiems tautiečiams, jog męs perkėlėm savo

BUČERNE

nuo No. 262 W Forth st.

po No. 246 D st., So. Boston, Mass.

Todėl meldžiame visus pirkėjus atsilankyti į naująją musų krautuvę, kuri yra daug gražesnė ir parankesnėj vietoj.

Kadangi naujojoj vietoj viską įtaisėme parankiau, todėl ir prekes ant visokių tavorų galėsime daugiau atpigint.

Su pagarba, Jusų viengentis

JONAS WALIACKAS

246 D st., So. Boston, Mass.

Tarpe Broadway ir Silver street.

INTERVJENAI.

Tąsa iš 14 num. "Keleivio", 1912 m.

II.

"Pragaro Šakės" korespondentas nukeliavo Ryman pas šventąjį tėvą, pas popiežių.

— Sveikas, — prakalbo žurnalistas.

— Gyvas, — atsakė popiežius ir velniui prie lupų prikišo koją.

Velnias, suspaudęs kietai kumstin koją, ėmė ją smarkiai kratyti, bet drauge atkišė ir savo koją popiežiui.

Šv. tėvas susiraukė:

— Aš ne davatka, kad laižyčiau tau kojas!

Korespondentas nustebo:

— Atsiprašau, tamistėlė man pakišei koją, aš maniau, kad pas jus tokia mada sveikintis...

— Aš pakišau...—atsiliepė popiežius. — Aš visiems kaišioju, man visi bučiuoja kojas, mano kojos šventos!

— Šventos?! Vaje, vaje— kojos šventos; pirmą syk girdžiu! — stebėjosi velnias. — O tos kurpelės, kur ant tamistos kojų — ar šventos?

— Nugi kad šventos!

— Vaje, vaje — net ir kurpelės šventos! O kas jas pašventino?

— Šventas Petras!

Velnias išsižiojo:

— Šventas Petras! Bet kuomet jis galėjo pašventinti, kad tas Petras, rodos, jau beveik du tukstančiai metų kaip gyveno? Kokie stebuklai!

— Pašventino ir tiek! — atkirto popiežius. — Pas mus daug stebuklų yra... Kaip gi tikėjimas gali be stebuklų apsieiti! Reikia tikėti ir viskas!...

— Vadinas, katalikai taip be niekur nieko ir tiki, nesuka galvas?

— O kam katalikams galva? Galva niekuomet prie gero neveda! Geriausiai be galvos!...

Velnias kažin ką užrašė knygutėn ir paklausė:

— Atsiprašau, tamista esi užganėdintas iš savo profesijos, taip sakant, iš to popiežiavimo?

— Juokdarys tu, — prasišiepė popiežius. — Žinoma, užganėdintas! Tokia pagarba man atiduodama... ot pažiurėk man į nosį — slogą turiu, rodos, nekokią ligą, o visose bažnyčiose varpais bam-bam-bam... Viso pasaulio katalikai meldžiasi už mano sveikatą... Ką čia bekalbėti! Kad ir tuos pačius šventuosius paėmus — prie gyvos galvos nė vienas iš jų nebuvo priskaityta prie šventųjų, o aš bala žin kuomet dar mirsiu, bet jau esu šventas... Taip mane ir vadina: šventas tėvas! Kur čia nebusi užganėdintas iš tiaros! Rymą, kur aš gyvenu, katalikai vadina šventu... Sako: šventas miestas!

— Atsiprašau, šventas tėve, bet einant man pas tamistą, girdžiu du Rymo driskiai lojojasi... Ir vienas antram vis prikaišioja: "Tylėk, popiežiaus šmotas!"*) "Tu pats popiežius!" Aš tokį įspudį gavau, kad tamistos, šventas tėve, čia, Ryme, labai nekenčia...

Popiežius susiraukė:

— Gal žydai ar turkai buvo tie tavo driskiai!

— Ne, šventas tėve! Pasilojojo, pasilojojo, vienas kitą išvadino popiežiu, o paskui persižegnojo ir ėmė kalbėti "Ave Maria." O apie miesto šventumą nežinau kas ir pasakyti. Šįryt užsukau restauranan seltero išgerti. Padaviau kelneriui penkias sidabrines liras, jis monietą tuojau šmakšt gerklėn ir kad ims kramtyt, kad ims! Aš žiuriu ir stebiuos, — ką jis čia? O jis mat mėgino ar nefalšiva monieta... Pakramtęs davė man rešto — ir ką? Štai tamista pats pažiurėk, — ir velnias išsiėmė iš kišeniaus smulkius sidabrinius pinigus, supylė popiežiui ant delno.

Popiežius kraipė galva:

— Falšivi, suvis falšivi...

— Dabar tamista, šventas tėve, pats pasakyk, ar gali buti toks miestas šventas, kur tokie sukčiai, apgavikai ir žulikai gyvena?

— Tu jau pradedi bliuznyti! — atsakė popiežius. — O apie tuos pinigus aš tau taip pasakysiu: jei nenori įsigyti bėdos, jei nenori atsisėsti kalėjiman — atiduok juos man.

— Kurgi, šventas tėvas, juos dėsi? Falšivi! Aš manau Tibran juos sumesti.

— Nu jau — sumesi tu Tibran — atsakė popiežius. — Aš matau iš tavo akių, kad tu perdaug esi prisirišęs prie marnasčių! Nuodėmė! Eikš, išpažintį atlik...

— Kokią išpažintį, šventas tėve?

— Pasakyk man ausin, kokios nedorybės apsunkina tavo širdį, tavo sąžinę...

— Aš tamistai turiu visas savo paslaptis išpasakoti? — stebėjosi velnias. — Tamsta, vadinas, nori mane tardyti? Žinai, šventas tėve, aš buvau vienoj valstybėj, tai ten žandarai ar šnipai sugaus kokį žmogų ir tuojau kamantinėja: "Sakyk, tu šioks, tu toks, kas yra ant tava sąžinės, ką tu manai, ką darai," — tiems žandarams ir šnipams viską reikia žinoti — kaip ir kas? Jie, girdi, tat daro, norėdami žmonėms gero...

— Kaipgi, kaipgi — reikia rupintis apie sielas! Tat švenčiausia pareiga!...

Popiežius pažiurėjo į pinigus ant delno:

— Bet man norisi žinoti, kaip su tais falšivais pinigais? Ar atiduosi tu man juos?

— Imk, šventas tėve, kur aš juos dėsiu — neesu apgavikas...

Popiežius supylė pinigus kišeniun.

Žurnalistas vėl kažin ką užrašė knygutėn ir paklausė:

— Ar, šventas tėvas, negalėtum išaiškint man vieno dalyko?

— Nu?

— Ot šią naktį aš nakvojau viešbutij. Girdžiu už sienos šnibžda; mat toji siena buvo labai plona, turbut, iš lentų — klausau — šnibžda vyriškas balsas: "Užsiklok, dušyte, užsiklok, sušalai!" Iš pradžios aš maniau, kad koks bedievis tyčiojasi iš dogmų, bet ryto metą pamačiau, kad iš ano numerio išėjo kunigas su moteriške— taigi, vadinas, tas kunigas taip šnibždėjo: "Užsiklok dušyte, sušalsi!" Aš dabar ir nebesuprantu — rodos tamistų tikėjimas aiškiausiai sako, kad siela nemirštanti, o čia kunigas sako — sušalsi... Gal man, šventas tėvas, išaiškintum, kaipgi ištikrųjų yra: siela gali sušalti ar ne? Šventas tėvas, turbut, jau žinai — esi tikėjimo galva...

— Eretikas esi! — rusčiai atkirto popiežius. — Eik sau, eik, nenoriu su tavim ir kalbėti!

—Atsiprašau, aš nieko pikto nemaniau, aš tik noriu žinoti, kaip ištikrųjų yra su ta siela!

— Eik, eik, parmazone, greičiau iš mano rumų!

Velnias pasirangė:

— Jei, šventas tėvas, nori — išeisiu, tik aš vieno daikto paprašysiu: ar negalėtum man iškeisti smulkiais dešimties lirų, bijau, kad mieste manęs vėl neapdirbtų!

— Pinigus iškeisti galiu,— atsakė popiežius.

Velnias padavė popiežiui dešimtį popierinių lirų ir gavo atgal smulkius. Pavartė ir šuktelėjo:

— Šventas tėve, taimsta man įkišai atgal tuos falšivus... Iš ko, iš ko, tik iš šventos tėvo nesitikėjau tokio švindelio! Žiurėk, juk tie patįs pinigai, kuriuos išmeldei iš manęs...

Popiežius ėmė kratyti rankomis:

— Eik, eik laukan, netikėli! O jei ne — aš tuojau policiją pašauksiu — bus tau už falšivus pinigus! Žmones, mat, apgaudinės!...

— Jei, šventas tėvas, tu prie policijos jau šaukies — tegul ją balai. Sudiev. Aš maniau su tamista gražiuoju pasikalbėti, o tamistėlė tuojau — netikėlis, parmazonas, policija... viso labo!

Velnias atsikloniojo ir išėjo.

Petras Butėnas.

*) Autoriaus pastaba. Musų velnias nėkiek neperdeda ir nemeluoja. Rymo masos, ištikro, baisiai neapkenčia popiežiaus. Taip, antai mirus Leonui XIII, minios buvo taip įniršę ant Vatikano, kad varu norėjo užpulti ant popiežiaus karsto ir lavoną sudeginti ant laužo. Prisiėjo tvirta sargyba prie nabašninko išstatyti.

Skirtingos pažvalgos.

(Tąsa nuo 14-to pusl.)

ba tiek, kad gali nusipirkti ne tik su pelais maišytos duonos, o ir pirago. Čia jis gali valgyt tris kartus kumpio dienoj, kol tik dirba. Čia jis gali kasdiena išgerti stiklą, kitą alaus, kurį jis galėjo gauti tėvynėj tik didžiųjų švenčių dienoj. Jis jučiasi atsiduręs tokioj šalij, kur užgavėnės niekad nesibaigia. Ir jųs manote, toks bernas nerašys laiško savo senam "gaspadoriui" į Lietuvą, kad ve: "Brolau, aš dabar geriau už tave gyvenu ir kas diena piragu maitinuos. Atvažiuok ir tu į Ameriką, jei nori gerą gyvenimą turėt." Ir daugelis tokių "gaspadorių" traukia į šią šalį. Didžiuma jų buvo tėvynėj jau skolose paskendę, kurias stengiasi atlyginti Amerikoj budami. Ir netoli kiekvienas svajoja apie grįžimą į savo šalį, kaip tik pinigų užsidirbs. Aiškus tai dalykas; kiekvienas žmogus turi instinktivišką traukimą prie to, prie ko jis priprato. Pabandykite kazirninką atpratint nuo jo amato. Jis greičiau mirti sutiks, negu nustos lošt kortomis. Da labiau žmogų traukia jo atsiminimai apie praeitį. Juk žmonija su senove visada persiskiria su ašarom. Kaip žiauri gadynė nebuvo praeitij, vienok gi žmonės kalba su pasigailėjimu apie jos žuvimą ir peikia dabartį, kuri kelis sykius geresnė yra už praeitį. Nestebėtina, kad iš Lietuvos atvažiavusieji lietuviai nuolatos atsimena savo senus draugus, savo išeigas, gimines, priprastus laukus, girias ir kalnus — ir tas viskas juos traukia prie grįžimo į savo šalį, nors retam išeina proga tai padaryti. Negalima norėti, kad tie žmonės liktų gerais kitos šalies piliečiais, taip pat, kaip negalima norėt, kad neapsistojusi ant vietos gyventi senovės žmonės butų užsiėmę rupestingai apdirbt žemę, pasistatyt namus ir t. t. Jeigu žmogus yra pririštas prie vienos šalies, jis negali turėti tokio pat prisirišimo prie kitos, o be idėjiško pasišventimo nėra galima ką nors geresnio nuveikti. Reikia pasišventimo ir energijos, kad dalyvaut visuose šios šalies reikaluose, kad gerinti jos stovį; reikia vest sunkią kovą su neteisybėmis ir žinot visą čia esančiąją tvarką. Mažai da ir tokio žinojimo. Reikia ištobulinti savo protą visapusiškai, kad greitai suprasti dalykus ir teisingai apie juos spręst. Visko to kol kas stoka pas lietuvius ir kitas tautas. Nestebėtina, kad lietuvių tik kelintasis tepastoja šios šalies piliečiu. Juk be pastojimo piliečiu visai negalima tikėtis ką nors reališko nuveikti šalies tvarkos pagerinime. Vienok da ir tapimas piliečiu neyra atestatas, kad jau esi tikras veikėjas. Bet vien tik iš mažo piliečių skaitliaus galima spręsti, kaip mažai lietuviai tesirupina šios šalies tvarka. Iš to seka, kad tik menka jų dalelė tesupranta savo ir šalies reikalus, o kiti visi pasiduoda valdyt ir yra pasiviški žmonijos nariai. Papratę vilkt skurdą savo šalij, ir kitur nuo jo neatsisako; net linksmi jie kartais, kad nors biskį mažiau jiems reikia to skurdo pakelt šioj šalij. Jie negali da suprast, kaip reikia patiems tvarkytis, kaip galima apsieit be policisto nagaikos. Jiems taip ir rodos, jog ir šioj šalij turi but tokia valdžia, kuri turi valdyt žmones, o nepildyt jų įsakymus.

Be to žmonės svarbiausia, neturi gana žinojimo ir gyvena šios šalies papročių ir gyventojų pastumdėliais, prietarų pasekėjais. Ne vien tik lietuvių didžiuma tokiais yra, o ir kitų tautų.

Męs greičiau galėtume pavyti civilizuotus žmones, jei atsisakytume nuo savo senų papročių, kurie yra ir prietaringi, ir tolimi nuo tikros kulturos; jei rupintumės tos šalies reikalais, kur gyvename. Visas musų apsiėjimas, budas ir veikimas susilygintų su šalies reikalavimais.

Ši šalis nereikalauja nuo musų tikėjimo, savotiškų papročių ir sirgimo savo apleistos tėvynės liga. Ji reikalauja žinojimo ir veiklumo.

Žinojimo pas mus ir yra didžiausia stoka. Jeigu nors paviršutiniai męs visi žinotume dalykus, tad nors stambiuosiuose punktuose visi susitaikytume. Nors ne apie visas smulkmenas vienodai visi suprastume, bet pats dalyko branduolys liktų visų vienpusiškai pripažintas.

Dabar žmogus žino, kad du ir du padaro keturis; žino jis ir da ką nors, bet greitai jo žinojimas atsiduria į tamsią sieną. Reikia pripažinti, kad žmonės stebėtinai mažai da težino, jei net socijalistų programui ir platformai yra priešingi. Juk ten nieko paslaptingo, painaus nėra. Kiekvienas punktas gali but darodytas su aiškiausiais išvadžiojimais ir faktais. Kiekvieną atskirą punktą pripažįs kiekvienas sveiko proto darbininkas; bet kaip keista, kad visų punktų paimtų į kruvą ir veikimo už jų įkunijimą jau daugelis atsisakys pripažint teisingais. Čia jau tarp darbininkų atsiranda republikonai, demokratai ir bepartijiniai, nors jie jokio pamato neturi darodyt, kodėl jie tokiais yra ir kodėl priešinasi socijalizmui. Skirtingumas apsireiškia ant pamato tamsumo arba nežinojimo.

Dabar artinasi valstijos perdėtinių rinkimai. Beabejonės, vieni darbininkai balsuos už republikonus, kiti už demokratus, treti už bepartijinius, nors jau per ilgus metus visi minėtų partijų ponai darė dideles skriaudas darbininkų klesai. Paklauskite, kodėl jie visi nebalsuos už socijalistų partiją. Jie neatras socijalistų programe punkto, kuris nebutų naudingas jiems. Jei kurie pasakys, kad socijalizmas naikina individuališkumą ir abelnai partijos yra žmogaus proto aprubežiuotojomis, tai aš ant to atsakysiu, jog tai ne socijalistų partija, kuri duoda pilną progą tobulintis individuališkumui ir kviečia minias išvien veikti tik tuose atvėjuose, kada visų reikalai supuola prie vienodumo. Juk kokių pažvalgų jųs nebutumete, jųs vistiek negincysite, kad du ir du nepadaro keturis. Taip pat jųs negalite ginčyt, kad šiandieninis surėdymas nepadaro milijonus bedarbių, kriminalistų, ligonių ir t. t. Jųs nedrįsite tvirtint, kad jauni kudikiai privalo dirbti, o ne mokintis; kad už darbą jau atsakančiai užmokama ir t. t. Jeigu jųs tai užginčysite ir nebalsuosite už socijalistų partijos kandidatus, tuomet esate biskį kvailesni ir už kitus gyvunus.

GERIAUSIA LIETUVIŠKA

BUČERNĖ

kur galite gaut šviežią ir geros rušies mėsą, o taipgi ir kitus valgomus daiktus.

VISOKIĄ MESĄ PARDUODAM TOKIOMS PAT PREKEMS KAIP ANT MARKETO.

Jeigu norite gaut sveikus valgius, ateikit pas mus, o persitikrinsit koks skirtumas kaip pas kitus.

J. PETRAUSKAS

238 D st., kampas Silver st.,

SO. BOSTON, MASS.

Vienatine Lietuviška

APTIEKA

BOSTONE ir VISOJ MASSACHUSETTS VALSTIJOJE.

Gyduolių galite gaut kokios tik pasaulyj vartojamos.

Nuo kosulio ir šalčio 25c.
Pijulkos nuo šalčio vaikams ir suaugusiems 25c.
Nuo galvos skaudėjimo 10 ir 25c.
Nuo slinkimo plaukų 75c.
Nuo reumatizmo $1.00.
Nuo visokių paslaptingų ligų sutaisau pagal naujausius išradimus.
Nuo prakaitavimo kojų 25c.
Nuo vištakių (corns) 15 ir 20c.
Nervų sustiprintojas 25c.

Jeigu norite gauti tikrus vaistus kurie sugrąžintų Jums sveikatą, kreipkitės pas mus, o užtikriname, kad visame bus sąžiniškai patarnauta.

Tikras Jusų brolis

K. Šidlauskas

226 Broadway, kampas C st.

SO. BOSTON, MASS.

KIPŠAS.

Klebonas drobulėmis užkarstė langus, užrakino duris ir ėmė skaityti pinigus. Beskaitant, porą varinių surado skylėtų ir metė juos palovin:

— Ir ištvirkimas gi! Dievą apgaudinėja!...Mat—Aukso, tiesa, mažai tebuvo, daugiausiai smulkųs sidabriniai ir varis, bet ir iš tų smulkių monietų kunigas priskaitė jau kelis šimtus rublių! Tai ką reiškia atlaidai! Kad jie ir tankiau butų ar neprošalį! Matyt, nedurna galva užgudravo tuos atlaidus!

Kunigas pakėlė galvą ir, nogniai išsigandęs, krutine užgulė ant pinigų — prieš jį stovėjo kipšas, tikras velnias!

— Ko tu čia, ko? Eik sau, eik! Pabalusiomis lupomis šnabždėjo dvasiškis, visas krupčiodamas iš baimės.

— Ko tu, taip ir drebi! — atsakė kipšas, nesijudindamas iš vietos. — Bažnyčioj tai moki visa gerkle šaukt: velnias! velnias! Siena net dreba... o dabar ,pamatęs tą velnią, ištyžai! Bailys tu!

— Taigi, bažnyčioj... —atsiliepė kunigas, vis negalėdamas nusiraminti, — bažnyčioj kitoniškai, ten viskas galima... Eik sau, eik, pikta dvasia, prie pinigų štukavot nereikia!...

Velnias nesijudino.

Kunigas netyčiomis dvilktelėjo po stalu, ant kurio buvo užsigulęs, ir pamatė didelį švęsto vandens butelį. Sugrobęs vandenį, dvasiškis ėmė šlakstyti juo piktąją dvasią.

Kipšas tik nusišaipė.

— Ir juokdarys tu!... Gal tau ištikro rodosi, kad aš to vandens nusigąsiu — nu, žinai, ne! Tu to vandens visą kubilą pastatyk, o aš išsimaudysiu ir nieko nebus! Didelis daiktas, kad tu, kaip burtininkas, prie to vandens pašnabždėjai kaszin kokius žodžius ir suvertei jan druskos saują — vanduo ir pasilieka vanduo! Gal seniau ir buvo tokie mulkiai velniai, kad bijojo to jusų vandens, dabar, vyruti, nebe tie laikai!...

— Ko tu iš manęs nori?— nekantriaudamas paklausė dvasiškis.

— Bet tu išsitiesk, atsitrauk nuo to stalo — pakalbėsime, — tarė velnias, stovėdamas ant vietos. — Tau rodos, lyg aš nežinau, kas yra po tavo krutine — žinau: pinigai! Nebijok — aš ne ekspropriatorius ir ne chuliganas, aš esu teisingas velnias! Nepagriebsiu tavo rublių... Nu, stokis!

Kunigas baugiai pasikėlė nuo stalo, bet vėl užsigulė ir vėl atsitraukė, galų gale visai išsitiesė.

Velnias atsisėdo ant plačios lovos ir ranka paspaudė matracą. Nusižypsojo:

— Kokią plačią lovą beturįs, ir da taip minkšta...

Dvasiškis paraudęs sušnabždėjo:

— Kad tau ant liežuvio galo bala žin kas stovi!... Tau rodos, kad mano tokia lova, tai aš...

— Nu, nu... Gerai... Gali dėkuoti savo Dievui, kad turi tokią lovą, o labiausiai man pasakyk ačiu!

— Tau — už kągi tau?

Velnias parodė į pinigus ant stalo:

— Jei tu juos turi, tai tik ištikro ačiu man teturi, kad ne aš, tu, rasi, butum plikas kaip tilvikas!...

— Dievas man davė, ne tu, —atsakė dvašiškis.

— Che, che, che, Dievas!... Mane tik juokai ima. Dievas jam, girdi, davęs!... Klausyk — man rodos, kad tu mano kalbą supranti, nors tavo mokslas ir ne bala žin koks; viso labo tą aptiekiaus liudijimą teturi ir šiek-tiek seminarijelės gudrybių, bet šiaip ant pečių galva supuvusi... Matai, vyruti, buvo atlaidai, žmonės tau pinigų prinešė, bet klausimas — už ką jie tau pinigus nešė? Nu?

— Kad aš jiems iš pono Dievo visokių mylistų išprašyčiau, — atsakė kunigas.

— Che, che, che,!... Jis vėl su savo Dievu... Dievą padėk į šalį, o klausyk manęs, ką aš kalbu... Ot, gerai, žmonės sunešė tau pinigus, kitas, rasi, ir paskutinį skatiką atidavė, bet už ką ir kokiam tikslui ir patįs tie žmonės nežino... O nežino todėl, kad aš jiems protą esu susukęs, kad aš jiems akis apdumiu... Taip, taip!... Aš taip darau, aš esu pikta dvasia, man patinka žmones mulkinti!... Dabar tau aišku, kad tik ačiu man turi susipylęs šią pinigų kruvą! Nu, atėjau tau pasakyti, kad nuo šios dienos tavo parapijonams aš galvų nebesuksiu, nebenoriu tau už dyką dirbti, nedidelis tu man ponas esi!...

— Velni! — šuktelėjo kunigas.

— Velni ne velni, bet mano žodis griežtas! Nuo šios dienos parapijonų nebemulkinsiu, išaiškinsiu jiems viską, kame dalykas... Tu nemanyk, kad tavo parapijonįs tokie storkailiai, kaip iš paviršiaus išrodo — ne! Jie greitai viską supranta, tik reikia mažutėlį su jais pakalbėti, paaiškinti... Pamatysi, tėvuk, kad nuo šios dienos tavo gešeftas taip sumažės, kad iš pikčio ant sienų lipsi!...

— Velni ,tu mane nori ubagais išvaryti!

— Tas nuo tavęs priguli... Jei nori, kad aš prieš tave imčiau agituot, numiręs atiduok man savo dušią, tuomet, tuomet... Tuomet bus po senovei: aš mulkinsiu tavo parapijonis, o tu iš jų kišenių semsi pinigus! Na, kaip — sutinki man savo dušią atiduoti?

— Kam tau mano dušia, ką tu darysi su ja?

— Tu nesirupink ką aš darysiu, aš žinosiu ką daryti... O jei nori žinoti, galiu ir pasakyti... Matai, dabar visur pramonijos amžius, ot, aš ir atidariau muilo ir ratams šmerio fabriką, man medžiaga išdirbimui reikalinga, dušios reikalingos... Iš jų aš ir dirbsiu muilą su šmeriu... Tavo dušia riebi, vienas muilo svaras bus, o gal da ir labai gero, gal kokia ponia juomi praus savo skruostus... O antra, pamatysim, besortiruojant, rasi, ir į šmerį paklius, išteps kokis bajoras savo bričkos tekinius...

— Ne, velni, to tik nebus, kad manim teptų bričkas, kad kunigo dušia butų taip paniekinta!

— Nenori?! Pinigų nuo šios dienos, kaip savo ausų, nebematysi! Sudiev! — ir velnias atsistojęs nuo lovos, pasisuko eiti į duris.

Kunigas neramiai sušnibždėjo:

— Kipši, palauk!

Velnias sustojo:

— Nėra laiko plepėti: laikas — auksas! Vienas, du, trįs — tark žodį!

— Mat, kipšel, kad... visgi nemalonu, jei teps bričkas, ir jei da kokia poni praustųs manim...

— To aš nežinau, kaip ten bus! Da atkartoju — sutinki į mano propoziciją!

— Kipšiuk ... Vadinas, tu mulkinsi mano parapijonus?

— Jei sakau, taip ir padarysiu! Aš esu teisingas velnias — žodį visuomet išlaikau!

— Kipšeli, jei tu da didžiau susuktum protą mano parapijonams... da didžiau juos apjakintum....

— Taip, aš galiu, aš viską galiu... Tik, žinai, vyruti, tavo dušia daugiau neverta — aš gerai apskaitlevau kiek ji pelno man gali atnešti... Ant tiek tavo parapijonis aš ir apmulkinsiu... Nu, tark žodį!

— Bet jei nors kiek, nors kiek labiau juos da apkvailintum, pasistengk, kipšeli! — meilinosi kunigas prie piktos dvasios.

Velnias susimąstė.

Kunigas prisiartino prie jo ir lipšniai pabučiavo tiesiai į lupas:

— Kipšeli, išklausyk mą no meldimo, aš prižadu tau savo dušią! Jei nori, aš ją da geriau atšersiu!

— Jei atšersi, gerai — tavo parapijonįs bus didesni kvailiai, ir daugiau pinigų suneš...

— Brangus! — iš didžio džiaugsmo šuktelėjo kunigas ir karštai ėmė bučiuoti velnią.

Velnias tik susiraukė:

— Koks tu sentimentališkas! Vadinasi, musų reikalas užbaigtas — prižadi man savo dušią?

— Prižadu, prižadu, mano angele!

— Gerai! Tuoj ir kontraktą padarysime.

— O kam jis, tas kontraktas?

— Pasakė— kam kontraktas? Čia biznieriški dalykai — ant žodžio pasileisti negalima, o labiausiai da turint reikalus su jumis, dvasiškiais!.

— Kipšeli, kad vis tu taip kalbi... Aš tavęs ir be kontrakto neapgausiu... Tikėk man kaipo kunigui....

— Nu, ne vyruti — netikėsiu!

— Jei jau tas kontraktas taip reikalingas, gerai, tik tuos parapijonus kaip reikia apdirbk! — atsiduso kunigas.

Velnias iš ančio ištraukė jaučio odą, nagų pradraskė kunigui pirštą ir krauju surašė kontraktą. Paskui velnias pranyko, o dvasiškis, pasilikęs vienas, iš džiaugsmo sušuko:

— Reikės didesnį kapšį pinigams nupirkti!

Praėjo metai. Kunigas pasidarė turtuoliu: broliams nupirko dvarus, seserims davė dalis, beto ir bankose gulėjo nemažai, tai ant šeimininkės vardo, tai ant zakristijono.

Prisiartino sutarties diena — velnias strakt ir atsistojo prieš kunigą. Neištaręs nė žodžio, geležiniais nagais nugrobė dvasiškamjam už gerklės ir pradėjo smaugti!

Kunigas ne savu balsu nogniai sušuko:

— O, Jėzau! — ir atbudo: jis miegojo ir sapnavo, tik visas buvo apsipylęs prakaitu.

Diena jau gerokai buvo paaušus.

Kunigas, pratrinęs akis, žvilgterėjo į stalelį ir pamatė pinigų kruvą, kurią vakar vakare skaitė. Tarp sidabro ir vario žibėjo kelios auksinės monietos. Žibėjo taip maloniai, taip įspudingai, kad kunigas, nebesusivaldydamas, paėmė vieną monietą ir kelis kartus ją pabučiavo. Paskui skubiai atsikėlė ir išėjo bažnyčion mišių laikyti.

..P. Butėnas.

Mokytojas, norėdamas vaikams kuogeriausiai išaiškint, kaip už nusidėjimus žmogų sutinka baisi bausmė, šitaip jiems išaiškino: Nabuchonodozaras už savo nusidėjimus turėjo maitintis kaip karvė.

Mažiausis iš mokinių pertraukė jam kalbą sakydamas: Ponas mokytojau, o ar pieno jis paskui davė kaip karvė?

Viena ponia į savo mokytą vyrą, kuris vien užsiiminėjęs buvo knygų skaitymu, o labai mažai su ja tešnekėdavo, pratarė: Kaip gerai butų kad aš vietoj tavo pačios bučiau tavo knyga, tai vis butum manim užsiėmęs,

Vyras atkirto: Ir aš to geisčiau, o labiausia, kad tu kad tu butum kalendorium.

DIDELES

DOVANOS

AR MOKI ANGLIŠKAI?

Jaigu nemoki, tai išsirašyk

LENGVAS BUDAS ISMOKT ANGLISKAI

Ta knyga sutaisyta taip, kad ir mažai mokantis skaityti, gali greitai išmokt angliską kalbą. Yra sudėti reikalingiausi klausimai ir atsakymai darbo jieškant, dirbant fabrikoj, keliaujant, nuėjus krautuvėn, ant pačtos, ant stoties, pas daktarą ir tt. Knyga diktoka, spauda aiški ..... **25c.**

MONOLOGAI IR DEKLAMACIJOS.

Toje knygoje telpa daugelis įvairių deklamacijų: revoliucijonieriškų, darbininkiškų, tautiškų ir humoristiškų (juokingų). Monologai naujausi, da niekur negirdėti ir labai juokingi. Tinka kiekvienam susirinkimui, prie prakalbų, teatrų, koncertų, vestuvių ir šiaip pasilinksminimų. Didelė knyga, spauda aiški, kalba lengva. Tik ką išėjo iš spaudos ..... **25c.**

AMŽINOS DAINOS.

Naujausios rr užimančios. Parašė Jovaras ir ką tik išleistos ..... **15c.**

DIEVO ŽMOGUS

Labai užimanti pasaka iš gyvenimo. Minėtoj knygelėj aiškiai aprašo darbo žmonių padėjimą ..... **20c.**

LYTIŠKOS LIGOS IR KAIP NUO JŲ APSISAUGOTI.

Parašė D-ras F. Matulaitis. Tą knygą turėtų perskaityt kiekvienas vyras ir moteris, ypatingai jauniejie .. **10c.**

ALKOHOLIS IR KUDIKIAI.

Kas tik yra arba mano but vaikų tėvu arba motina, kiekvienas šitą knygelę turėtų perskaityt, nes iš to turės didelę naudą ..... **10c.**

Kas prisiųs dolerinę, tam nusiųsime visas čia paminėtas knygeles,

arba

Kas prikalbįs vieną "KELEIVIO" skaitytoją ir prisiųs $2.00, tam nusiųsime visas čia paminėtas knygas, kurių tikra kaina $1.10

Tai geriausia dovana kokią mes prirengėm gerbiamiems "Keleivio" skaitytojams ir todėl medžiame pasidarbuot "Keleivio" labui ir priimt dovaną.

Pinigus geriausiai siųst per "Money Order."

Siųsdami pinigus ar laišką visados užrašykit šiaip adresą:

"KELEIVIS"
28 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.